

การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน
ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

A STUDY OF PROBLEMS AND GUIDELINES TO SOLVE
THE WORK OF MONKS WHO TEACH MORALS IN SCHOOLS,
SI SA KET PROVINCE

พระมานิตย์ โชติธมฺโม (อรรคชาติ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๒

การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน
ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

พระมานิตย์ โชติธมฺโม (อรรคชาติ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

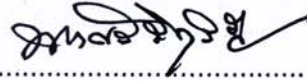
**A Study of Problems and Guidelines to Solve
The Work of Monks Who Teach Morals in Schools,
SI SA KET Province.**

Phra Manit Chotithammo (Akkachat)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(พระศรีลัทธินูนี้)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์.....

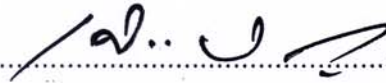
ประธานกรรมการ

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร.)

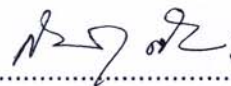
กรรมการ

(ดร.สมพร วุฒิยา)

กรรมการ

(ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์)

กรรมการ

(ผศ. ดร. สมบุญ ตันยะ)

กรรมการ

(ผศ.ดร. ธวัชชา เดชสุภา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระมหาสมพร ชุตินฺถโร

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร. สมบุญ ตันยะ

กรรมการ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของ
พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัย : พระมานิตย์ โชติธรมโม (อรรคชาติ)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาสมพร ชูติปัญญา ป.ธ.๔, พธ.บ., รป.ม., Ph.D.

: ผศ.ดร.สมบุญรณ์ ตันยะ กศ.บ., กศ.ม., กศ.ด.

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีปัญหาในการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑) ปัญหาด้านหลักสูตร ๒) ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ๓) ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน ๔) ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

การวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนที่ ๑ เป็นการสำรวจปัญหาในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๒๐๕ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน ๕๔ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนขั้นตอนที่ ๒ เป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เป็นพระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำนวน ๗ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ได้จากผลการวิจัย ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

๑. ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการใช้สื่อการสอน รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป มีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน พระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

๓. แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้านหลักสูตร แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดประชุมชี้แจง พร้อมทั้งดำเนินการเชิญผู้อำนวยการหรือเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมในแต่ละระดับชั้นมาสอนนักเรียน มีการจัดเสวนาระหว่างพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในส่วนที่เห็นว่าหลักสูตรไม่ตรงหรือล้าสมัยไม่สอดคล้อง กับสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนการสอน แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประชุมสัมมนาพระสอนศีลธรรม เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่พระสอนศีลธรรม เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระสอนศีลธรรม ด้านการใช้สื่อการสอน แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นและหาได้สะดวก เช่น สื่อทางโทรทัศน์ สื่อที่มีอยู่ตามวัด ตามหมู่บ้าน หรือหาบุคคลตัวอย่างในท้องถิ่น ฯลฯ พร้อมทั้งจัดทำโครงการของบสนับสนุนงบประมาณจากโรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือจัดทำผ้าป่าเพื่อหางบประมาณมาใช้ในการทำสื่อ นอกจากนั้นการให้พระสอนศีลธรรมผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ขึ้นมาใช้เอง โดยอาศัยวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่และมีราคาถูกในท้องถิ่นนั้น ๆ และด้านการวัดผลและประเมินผล แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผล เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมด้วยให้พระสอน

ศีลธรรมประเมินความรู้ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การสร้างเครือข่ายและ
จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้พระสอนศีลธรรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในด้านการวัดผลและ
ประเมินผล สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่พระสอนศีลธรรมเข้าไป
ปฏิบัติงานได้เปิดโอกาสให้ พระสอนศีลธรรมได้นำผลการวัดผลและประเมินผลมาเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และเกิดประโยชน์ต่อ
การศึกษาต่อไป

Thesis title : A Study of Problems and Guidelines to Solve the Work of Monks Who Teach Morals in Schools, SI SA KET Province.

Researcher : Phra Manit Chotithammo (Akkachat)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phra Maha Somporn Chutipanyo, Pali IV, M.P.A., Ph.D.

: Assist.Prof.Dr. Somboon Tanya, B.Ed., M.Ed., Ed.D.

Date of Graduation : 20 April 2010

Abstract

This research aimed to study problems and guidelines to solve the work of monks who taught morals in schools, Sisaket Province. The study focused on four problems such as curriculum, instructional activities, teaching aids, evaluation and assessment.

The research was divided into two stages. Firstly, it was a work survey of monks who taught morals in schools, Sisaket Province. Sample consisted of 205 monks who taught morals in schools, Sisaket Province in the academic year 2009. The instruments employed in data collection were 54 items of rating scale questionnaires. Statistics utilized in data analysis were distribution of frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D), and t-test. Secondly, it involved seeking solutions to the work of monks who taught morals in schools, Sisaket Province. Samples consisted of 7 monks or persons who were experienced in the work of monks who taught morals in schools. Instruments employed in data analysis comprised questionnaires related to the problem solution of monks who taught moral in school derived from stage 1 through the content analysis process.

The results were found as follows:

1. The work problems of monks who taught morals in schools, Sisaket Province were average both in overall and each side results. The highest mean was instructional aids application followed by the curriculum, the evaluation and assessment respectively. While the lowest mean was instructional activities organization.

2. A Comparative The work problems of monks who taught morals in schools, Sisaket Province The results were found as follows: The work problems of monks who taught morals less than five years and more than five years showed a statistically significant difference at .05 level with overall and each side results. The monks with less than bachelor degree and higher than the bachelor degree education who taught morals encountered the same problems with statistically significance at .05 level with overall and each side results. The monks as administrators and common monks encountered the same problems with statistically significance at .05 level with overall and each side results. The monks with less than and more than five year experience of teaching encountered the same problems with statistically significance at .05 level with overall and each side results.

3. Guidelines to solve the work of monks who taught morals in schools were as follows: Guidelines to solve the curriculum problems: the authority should set up the seminar about the curriculum including inviting the curriculum experts to select contents proper to each level. The seminar about the content of curriculum between monks and organizations should be set up. Guidelines to solve the instructional problems: the authority can increase the competency of moral monks by setting up the seminar and inviting experts to inform monks about skills of teaching morals. Guidelines to solve the teaching aids problems: the local teaching aids from the television, in the temple, in the village, or examples of persons in the local should be applied. The project asking for the budget support from the school or organization related or the Papa project for teaching aids budget should be initiated. Besides, the monks themselves should produce teaching aids materials from the natural materials in the local. Guidelines to solve the evaluation and assessment problems: the authority should set up the evaluation and assessment seminar focusing on practice in accordance with learning contents, and learning process. The monk should evaluate students' learning behavior, and joining activities. Network creation, workshop for a real practice in the evaluation and

assessment process, and applying the results of evaluation and assessment to improve instructional activities for the benefit of the education should be initiated.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จากคณาจารย์และผู้มีพระคุณหลายท่าน จึงขอกล่าวรายชื่อเพื่อเป็นเกียรติ ดังนี้

กราบขอบพระคุณพระมหาสมพร ชูติปัญญา ป.ธ.๔, ดร. ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่คอยแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย ขออนุโมทนาขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ตันยะ กรรมการที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์เล่มนี้

กราบขอบพระคุณพระศรีธรรมนาถมุนี ป.ธ.๙, ผู้อำนวยการโครงการขยายห้องเรียนจังหวัดศรีสะเกษ วัดสระกำแพงใหญ่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เดินทางมาศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต และเป็นผู้ให้คำสัมภาษณ์เป็นข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ กราบขอบพระคุณพระครูวรรณสารโสภณ เจ้าอาวาสวัดนาครินทร์ รองเจ้าคณะอำเภอปรังค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ถวายเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมทั้งปัจจัยต่าง ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาเล่าเรียนและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทุ่มเทศึกษาอย่างเต็มที่

กราบขอบพระคุณ พระมหาสิทธิฐานต์ สิทธิวิโร พร้อมทั้งขออนุโมทนาขอบคุณอาจารย์ฐานิตา มั่นคง และอาจารย์พิพัฒน์ภาสร์ บุญเทียน ที่ช่วยดำเนินการในการประมวลผลข้อมูล และอนุโมทนาขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ที่อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในการเรียนการสอนพร้อมทั้งจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

คุณความดีและประโยชน์จากการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอบูชาแต่คุณพ่อคำสวน และคุณแม่คำแพง อรรคชาติ ผู้ให้ชีวิต คุณครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ มาแต่ครั้งเยาว์วัยจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนกัลยาณมิตรและญาติพี่น้องทุกคนที่คอยให้กำลังใจมาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ ขอคุณงามความดีทั้งหลายที่กล่าวมาแล้ว จงถึงซึ่งเจ้ากรรมนายเวรตั้งแต่อดีตชาติจนถึงปัจจุบัน ให้มีความสุขทุกท่าน ทุกคน ทุกตน เทอญ ๆ

พระมานิตย์ โชติธมโม (อรรคชาติ)

๑ เมษายน ๒๕๕๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๕ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖
๑.๗ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ความเป็นมาของโครงการพระสอนศีลธรรม	๑๐
๒.๒ ด้านหลักสูตร	๑๓
๒.๓ ด้านการจัดการเรียนการสอน	๒๐
๒.๔ ด้านการใช้สื่อการสอน	๒๔
๒.๕ ด้านการวัดผลและประเมินผล	๓๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๐

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑	ตอนที่ ๑ การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	๕๒
๓.๑.๑	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๒
๓.๑.๒	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๓
๓.๑.๓	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๕
๓.๑.๔	การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๖
๓.๒	ตอนที่ ๒ แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	๕๗
๓.๒.๑	กลุ่มตัวอย่าง	๕๗
๓.๒.๒	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๗
๓.๒.๓	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๗
๓.๒.๔	การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๗

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๙
๔.๒	ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม และรายด้าน	๖๑
๔.๓	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรราชของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๗๐
๔.๔	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลกของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน	๘๐
๔.๕	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน	๙๐
๔.๖	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน	๑๐๖
๔.๗	แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ	๑๑๖

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๐
๕.๒ อภิปรายผล	๑๓๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๑
บรรณานุกรม	๑๔๒
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	๑๔๙
ภาคผนวก ข.	๑๗๔
ภาคผนวก ค.	๑๘๗
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามอำเภอ	๕๓
๒	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตามพรรษา	๕๙
๓	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตามวุฒิ การศึกษาทางโลก	๕๙
๔	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตามตำแหน่ง ทางคณะสงฆ์	๖๐
๕	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน	๖๐
๖	ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม และรายด้าน	๖๑
๗	ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ	๖๒
๘	ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๖๓
๙	ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๖๕
๑๐	ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ	๖๗
๑๑	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา โดยภาพรวม และรายด้าน	๖๙
๑๒	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ	๗๑
๑๓	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๗๓

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๑๔	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรชษา ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๗๖
๑๕	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรชษา ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ	๗๘
๑๖	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก โดยภาพรวม และรายด้าน	๘๐
๑๗	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ	๘๑
๑๘	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการจัดการเรียน การสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๘๓
๑๙	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๘๖
๒๐	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการวัดผลและ ประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ	๘๘
๒๑	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ โดยภาพรวม และรายด้าน	๙๐
๒๒	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ	๙๑

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๓	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการจัดการเรียนการ สอนโดยภาพรวม และรายข้อ	๙๓
๒๔	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๙๖
๒๕	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการวัดผลและ ประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ	๙๘
๒๖	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยภาพรวม และรายด้าน	๑๐๐
๒๗	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ	๑๐๑
๒๘	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านการจัดการเรียน การสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๑๐๓
๒๙	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ	๑๐๖
๓๐	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านการวัดผลและ ประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ	๑๐๘

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันพระพุทธศาสนากับการศึกษาได้มีความเกี่ยวเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ดำเนินการตามแนวไตรสิกขาโดยยึดถือหลักพระพุทธพจน์ คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า มีความมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อให้ผู้ศึกษาประพฤติปฏิบัติตาม ดำรงรักษาและเผยแผ่พรหมจรรย์อันเป็นระบบการดำเนินชีวิตตามหลักการแห่งพระธรรมวินัย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นปริยัติ เป็นการประกาศความจริงและข้อปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ เป็นชั้น ๆ เหมาะแก่เพศ และอภิสถาปัตย์ของบรรพชิต และคฤหัสถ์ ชั้นปฏิบัติ เป็นการฝึกอบรมกาย วาจา ใจ ตามหลักคำสั่งสอนและการบำเพ็ญสมาธิ ๑๐ เจริญภาวนา และชั้นปฏิเวธ เป็นการบรรลุถึงผลที่มุ่งหมาย ประดุจการเดินทางไปถึงสถานที่ปรารถนาได้ประสบสิ่งที่พึงพอใจ^๑

แม้ว่าในปัจจุบันนี้จะเป็นยุคกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งส่งผลให้สังคมไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความเจริญในด้านวัตถุ แต่บทบาทของพระสงฆ์และวัดก็ยังคงทำหน้าที่เป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของพุทธศาสนิกชนในสังคมอยู่ตลอดไปเพราะหลักธรรมของพระพุทธศาสนาได้กลายมาเป็นหลักธรรมสำคัญของวัฒนธรรมไทย นอกจากนั้นพระสงฆ์ยังคงมีหน้าที่ผูกพันทางสังคมทั้งในหลักธรรมและคุณธรรม ดังที่ พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ว่า^๒ พระสงฆ์มีหน้าที่ดูแลและมีความผูกพันต่อสังคมนั้นเกิดจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

๑. ในการดำรงชีวิตของพระสงฆ์ต้องอาศัยปัจจัยที่ชาวบ้านถวาย
๒. สภาวะและเหตุการณ์ทางสังคม ย่อมมีผลเกี่ยวกับการบำเพ็ญสมณธรรม
๓. โดยคุณธรรม คือ เมตตากรุณา จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

^๑ กรมการศาสนา, ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ ฯ : ฝ่ายวิชาการ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา, ๒๕๓๓), หน้า ๖๖ - ๖๗.

^๒ พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตโต), การศึกษาของคณะสงฆ์ : ปัญหาที่ร่อทางออก, (กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๙), หน้า ๒.

พระราชวรมุณี (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของพระสงฆ์นั้น นอกจากจะเป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอนทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมเป็นผู้นำทางด้านจิตใจอันเป็นการเผยแผ่ทั่วไปแล้ว ภารกิจหลักที่พระสงฆ์จะต้องกระทำคือ การจัดการศึกษาและให้บริการการศึกษาแก่ชาวบ้าน ทั้งในส่วนที่เป็นการศึกษาของพระภิกษุสามเณรสำหรับลูกชาวบ้านที่เข้ามาบวชเรียน และลูกชาวบ้านทั่วไปด้วย พระสงฆ์นอกจากจะต้องทำหน้าที่ของตนเองคือการศึกษาหาความรู้แล้ว ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่สอนผู้อื่นด้วย กล่าวคือเป็นทั้งผู้เรียนและผู้สอน หรือผู้ให้การศึกษาและผู้รับการศึกษาในเวลาเดียวกัน วัดเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้คอยถ่ายทอดศิลปะวิทยาการต่าง ๆ ตามที่ตนได้ศึกษาเล่าเรียนมาให้กับชาวบ้าน ตามความจำเป็นของคนในสังคมยุคสมัยนั้น ๆ กล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาแบบสงเคราะห์จริง ๆ ไม่มุ่งเน้นที่ผลกำไร เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า^๓

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครองนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก คือ การวางรากฐานของการศึกษาให้แก่เยาวชน การศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ^๔

วรนุช อุษณกร ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการศึกษาจะมีส่วนช่วยพัฒนาเยาวชนของชาติทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรม และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ^๕

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาและมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้เกิดการพัฒนาประชากรของประเทศให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ระบบการศึกษาต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้การจัดการศึกษามี ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาต้อง

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา, (กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๑), หน้า ๑.

^๕ วรนุช อุษณกร, ในหลวงกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, (กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๕๗.

เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง^๖

การพัฒนานักเรียน เยาวชน ให้มีความรู้และจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เยาว์วัย ให้ความสำคัญแก่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมครอบครัวที่อบอุ่นและสถานศึกษาที่เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดด้วยการปลูกฝังความรู้ที่ทันสมัยและคุณค่าที่ดีของวัฒนธรรมไทย การส่งเสริมบทบาทของคณะสงฆ์ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนและครอบครัวต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ตลอดจนสนับสนุนให้มีการปฏิบัติธรรม และความสงบร่มเย็นทางจิตใจควบคู่กับการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทุกรูปแบบและทุกแนวทางจะโน้มหน้าจิตใจเยาวชนให้ออกห่างจากสิ่งชั่วร้าย หลีกเลียงสื่อลามก อนาจาร การหมกมุ่นทางเพศก่อนวัยอันควร อันตรายและพิษภัยจากยาเสพติด ต้องพัฒนาไปตามธรรมชาติของวัยนักเรียนและความพร้อมทางด้านจิตใจ โดยการให้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ฝืนธรรมชาติ

จากสภาพปัญหา หลักการเหตุผล และนโยบายที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้กระทรวงวัฒนธรรมได้ทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU = Memorandum of Understanding) กับกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ในเรื่อง ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และครูอาจารย์ทุกระดับ รวมถึงหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาวในสถานศึกษาทุกระดับทั่วประเทศ ข้อตกลงได้เสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้พิจารณาตกลงรายละเอียดของโครงการพระสอนศีลธรรมแล้ว เห็นควรสนับสนุน เพื่อให้ นักเรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้ด้านพุทธศาสนากับพระสงฆ์โดยตรง เพื่อช่วยสร้างปฏิบัติ

^๖ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, ๒๕๔๒), หน้า ๕ - ๗.

สัมพันธ์ที่ดีระหว่างศาสนากับนักเรียน รวมทั้งเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีให้กับเด็กตั้งแต่วัยเริ่มต้น เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

การดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๖ อย่างต่อเนื่อง^๗ และเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๕๑ โครงการครูพระสอนศีลธรรมได้เปลี่ยนหน่วยงานที่รับผิดชอบจากกรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรมมาเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบ และได้ปรับเปลี่ยนโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็น **พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน** อีกทั้ง ผู้วิจัยเองก็มีสถานะเป็นพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าการทำหน้าที่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้ได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการนั้น มีข้อจำกัดหลายอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเองมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นว่า เกิดขึ้นเนื่องมาจากปัญหาอันใด และจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไปได้ได้อย่างไร จากเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการทำงานในคราวต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามตัวแปร พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

^๗ สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, คู่มือการดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปีงบประมาณ ๒๕๕๐, (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๐), คำนำ.

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ มีระดับมากน้อยเพียงใด

๑.๓.๒ ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีพรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่

๑.๓.๓ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ มีแนวทางอย่างไร

๑.๔ สมมุติฐานของการวิจัย

พระสอนศีลธรรมที่มี พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๔๕๖ รูป

๑.๒. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษจำนวน ๒๐๕ รูป จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^๔ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling)

๒. ตัวแปรที่ศึกษา

๒.๑ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

๒.๑.๑ พรรษา

๒.๑.๑.๑ ต่ำกว่า ๕ พรรษา

๒.๑.๑.๒ ๕ พรรษาขึ้นไป

^๔ สมบูรณ์ ตันยะ, วิทยาการวิจัย, (นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐๕ – ๑๐๖.

๒.๑.๒ วุฒิการศึกษาทางโลก

๒.๑.๒.๑ ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒.๑.๒.๒ ปริญญาตรีขึ้นไป

๒.๑.๓ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์

๒.๑.๓.๑ พระสังฆาธิการ

๒.๑.๓.๒ พระลูกวัด

๒.๑.๔ ประสบการณ์ในการสอน

๒.๑.๔.๑ ต่ำกว่า ๕ ปี

๒.๑.๔.๒ ๕ ปีขึ้นไป

๒.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ

๒.๒.๑ ด้านหลักสูตร

๒.๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๓ ด้านการใช้สื่อการสอน

๒.๒.๔ ด้านการวัดผลและประเมินผล

๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนของกิตติ ธีรстанต์^๙ ที่กล่าวไว้ว่า^๙ งานวิชาการภายในโรงเรียนประกอบด้วย แผนปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตรและการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล อมรา เล็กเริงสินธุ์^{๑๐} ที่กล่าวไว้ว่า^{๑๐} งานวิชาการแบ่งออกตามลักษณะของงานได้เป็น ๔ กลุ่ม คือ งานการสอนและกิจกรรมนักเรียน งานการวัดผลและประเมินผล งานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนและงานส่งเสริมวิชาการ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์^{๑๑} ที่กล่าวไว้ว่า^{๑๑} องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ทักษะกระบวนการและการ

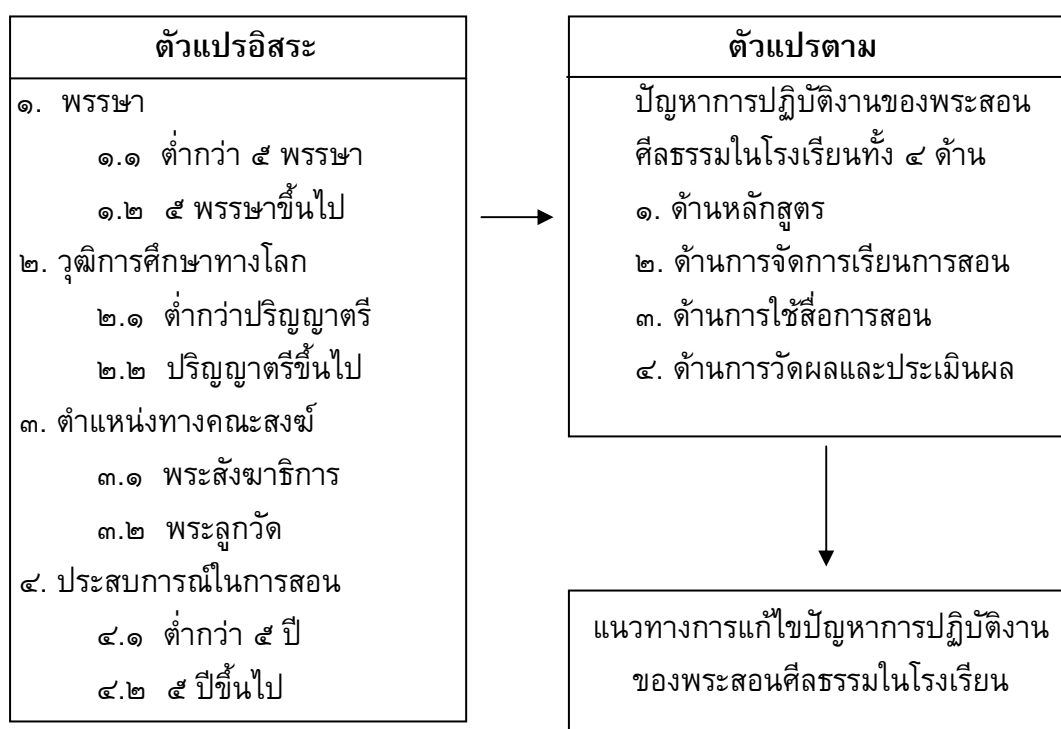
^๙ กิตติ ธีรстанต์. เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาม.ต้น - ม.ปลาย. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙), หน้า ๕๓.

^{๑๐} อมรา เล็กเริงสินธุ์. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. (กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐), หน้า ๑๗๕ - ๑๗๖.

^{๑๑} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. (กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดีจำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๕๔.

ประเมินผล และสมคิด สร้อยน้ำ ที่กล่าวว่า^{๒๒} องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูหรือผู้สอน นักเรียนหรือผู้เรียนหลักสูตร วิธีการสอน สื่อการสอนและการประเมินผล ซึ่งจากแนวคิดและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยแบ่งปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของจังหวัดศรีสะเกษ ออกเป็น ๔ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งได้ใช้พระสอนศีลธรรมเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตาม พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์และประสบการณ์ในการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนดังนี้

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๒๒} สมคิด สร้อยน้ำ. หลักการสอน. (อุตรธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี, ๒๕๔๒), หน้า ๔ - ๕.

๑.๗ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๗.๑ ปัญหาการปฏิบัติงาน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑) ปัญหาด้านหลักสูตร ๒) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ๓) ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน ๔) ปัญหาด้านการ วัดผลและประเมินผล

๑.๗.๑.๑ ปัญหาด้านหลักสูตร หมายถึง ข้อขัดข้องและเป็นอุปสรรคเกี่ยวกับการทำความเข้าใจโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ เอกสาร ประกอบหลักสูตร คู่มือพระสอนศีลธรรมและแผนการสอน รวมทั้งการประเมินผลการใช้ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ครบตามจุดมุ่งหมาย

๑.๗.๑.๒ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ข้อขัดข้องและเป็น อุปสรรคเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการสอนและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความรู้ การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ กระบวนการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับสภาพของห้องเรียนและจำนวนของผู้เรียน

๑.๗.๑.๓ ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน หมายถึง ข้อขัดข้องและเป็นอุปสรรค ในการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน การจัดให้มีเอกสาร ประกอบหลักสูตร การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน และการ จัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

๑.๗.๑.๔ ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ข้อขัดข้องและเป็น อุปสรรคเกี่ยวกับวิธีการและมาตรฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล กระบวนการวัดผลและประเมินผล และการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล รวมทั้งการนำผลจาก การประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๑.๗.๒ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน หมายถึง พระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอน ศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประจำปี การศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๔๕๖ รูป

๑.๗.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน หมายถึง วิธีการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติงานด้าน หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๘.๑ ได้ทราบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

๑.๘.๒ สามารถทราบความแตกต่างของปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามตัวแปร พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน

๑.๘.๓ ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของจังหวัดศรีสะเกษ และพระสอนศีลธรรมสามารถนำปัญหาต่าง ๆ ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีปัญหา ๔ ด้าน คือ ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีสาระสำคัญ และรายละเอียดที่นำเสนอตามลำดับดังนี้

๑. ความเป็นมาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
๒. หลักสูตร
๓. การจัดการเรียนการสอน
๔. การใช้สื่อการสอน
๕. การวัดผลและประเมินผล
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความเป็นมาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

วิไล ตั้งจิตสมคิด กล่าวว่าการศึกษาไทยได้จัดกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี และเจริญรอยสืบต่อมาจนถึงสมัยปัจจุบัน ในสมัยกรุงสุโขทัยนั้น รัฐและวัดรวมกันเป็นศูนย์กลางแห่งประชาคม กิจกรรมต่างๆ ของรัฐและวัดย่อมเป็นการสอนประชาคมไปในตัว วิชาที่เรียน คือ ภาษาบาลี ภาษาไทย และวิชาสามัญชั้นต้น สำนักเรียนมี ๒ แห่ง แห่งหนึ่ง คือ วัด ซึ่งเป็นสำนักเรียนของบรรดาบุตรหลาน ขุนนางและราษฎรทั่วไป มีพระที่เชี่ยวชาญภาษาบาลีเป็นผู้สอน เพราะสมัยนั้นเรียนภาษาบาลีกันเป็นพื้น ใครรู้พระธรรมวินัยแตกฉานก็นับว่าเป็นปราชญ์ ส่วนอีกแห่งหนึ่ง คือ สำนักราชบัณฑิตซึ่งสอนแต่เฉพาะเจ้านายและบุตรหลานข้าราชการเท่านั้น^๑

^๑ วิไล ตั้งจิตสมคิด, การศึกษาไทย, (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒), หน้า ๖๓.

เสถียร ศุภโสภณ กล่าวว่า แต่เดิมนั้นการศึกษาสามัญโดยทั่วไปของเราใช้วัดเป็นสถานศึกษา มีพระภิกษุเป็นครูบาอาจารย์ เป็นการศึกษาที่ปล่อยเสรี ให้เป็นไปเองตามความสมัครใจของแต่ละคน ใครจะเรียนก็ได้ไม่เรียนก็ได้ ไม่มีใครบังคับ และการสอนนั้นก็สอนโดยไม่มีหลักสูตรหรือประมวลการสอน ไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ และเป็นการสอนให้เปล่าไม่มีค่าจ้างเป็นเงินเดือน เหมือนดังเช่นทุกวันนี้^๒

อย่างที่กล่าวแล้วว่า การศึกษาของไทยในสมัยก่อนนั้นเริ่มต้นที่วัด โดยพ่อแม่จะส่งลูกหลานไปเล่าเรียนเขียนอ่าน ฝึกหัดขัดเกลานิสัยกับพระสงฆ์ที่วัด แต่เมื่อวันเวลาผ่านไปรูปแบบการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงไป มีสถานศึกษาที่เรียกว่า “โรงเรียน” เข้ามาแทนที่ทำให้บทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นครูลดน้อยถอยลงไปเป็นลำดับ จนในที่สุดวิชาศีลธรรมก็หลุดหายไปจากหลักสูตรการเรียนการสอน

อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมายังมีโรงเรียนหลายแห่งที่เห็นความสำคัญของครูพระ จึงมักจะนิมนต์ไปช่วยสอนและช่วยอบรมนิสัยของเด็กๆ ที่โรงเรียน อาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้งหรือเดือนละครั้ง ในขณะที่ฝ่ายพระสงฆ์เองก็พยายามที่จะขอเข้าไปสอนในโรงเรียน แม้ว่าจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองก็ตาม กระนั้นก็ยังถูกปฏิเสธจากโรงเรียนบางแห่งว่าไม่มีชั่วโมงให้สอน

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๒ กรมการศาสนา ซึ่งขณะนั้นยังสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ริเริ่มโครงการ “ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” ขึ้นมา แต่ด้วยงบประมาณอันจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ และหลังจากมีการปฏิรูประบบราชการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ กรมการศาสนาก็ได้โอนเข้าไปสังกัดกระทรวงที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นเหตุให้โครงการนี้ต้องหยุดไป^๓

ในระยะหลังๆ มีเสียงสะท้อนจากหลายภาคส่วนว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบันสนใจแต่เรื่องวัตถุ มีการแก่งแย่งแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุนั้น จนกลายเป็นโรคขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดหลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาระดับชาติที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง แต่ทว่าการนำเด็กทุกคนเข้าวัดเป็นเรื่องยากกว่าการนำพระเข้าสู่โรงเรียน

ด้วยเหตุนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมศาสนา ซึ่งเปลี่ยนมาสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมจึงได้จัดทำโครงการ “ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” ขึ้นมาอีกครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา โดยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เด็กนักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

^๒ เสถียร ศุภโสภณ, ประวัติศาสตร์ไทยมัธยมศึกษาตอนปลาย, (กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๑๐), หน้า ๕๔๒.

^๓ <http://www.krupra.net/v2/main.php?url=about>, ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓.

โครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณให้จำนวน ๑๐ ล้านบาท เพื่ออุดหนุนเป็นค่าใช้จ่าย ค่าดำเนินการจัดทำหนังสืออุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนถวายความรู้ครูพระที่เข้าไปสอนในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งมีครูพระจำนวน ๘๐๐ รูป

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีการขยายจำนวนพระสอนศีลธรรมจาก ๘๐๐ รูป เป็น ๔,๐๐๐ รูป โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณจำนวน ๕๗,๙๖๔,๐๐๐ บาท ให้โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นค่าตอบแทนครูพระสอนศีลธรรมรูปละ ๒,๐๐๐ บาท ต่อเดือน จำนวน ๔,๐๐๐ รูป ตามระยะเวลาที่เหลือตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนกระทั่งถึงเดือนกันยายน เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของกรมศาสนา และเบิกจ่ายจากงบกลางประจำปี ๒๕๔๘ ส่วนที่สองเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการอบรม สื่อการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงวัฒนธรรมที่จะจัดอบรมถวายความรู้ครูพระเพื่อสร้างศักยภาพให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา และค่าติดตามโครงการอีกกว่า ๑๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท

นอกจากนี้ กระทรวงวัฒนธรรมยังได้ทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกระทรวงศึกษาธิการ ในการที่จะพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้อาเซียนวัฒนธรรมทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและหลักธรรมทางศาสนา ทั้งหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาวในสถานศึกษาทุกระดับ และได้วางเป้าหมายที่จะขยายครูพระให้เข้าไปสอนในโรงเรียนให้พอกับความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการและให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ คือ ๑ ตำบลต่อ ๑ ครูพระโดยแบ่งตามภาค คือ ครูพระสอนศีลธรรมภาคเหนือ จำนวน ๗๔๓ รูป ครูพระสอนศีลธรรมภาคใต้ จำนวน ๕๔๔ รูป ครูพระสอนศีลธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๑,๔๓๒ รูป และครูพระสอนศีลธรรมภาคกลาง จำนวน ๑,๒๘๑ รูป รวมทั้งหมด ๔,๐๐๐ รูป

โดยในช่วงแรกได้กำหนดจำนวนครูพระสอนเข้าไปสอนในพื้นที่และแต่ละระดับ ดังนี้

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มี ๓ ตำบลต่อ ๑ รูป
๒. ระดับอาชีวศึกษากำหนด ๓ รูปต่อ ๑ จังหวัด
๓. จำนวนครูพระสอนที่เหลือจากข้อ ๑ - ๒ ให้ลงพื้นที่ในกรุงเทพฯ ฯ โดยกระจายไป

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ กรมการศาสนาได้เปลี่ยนบทบาทการบริหารโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ดำเนินการมาแต่เดิมไปสนับสนุนกิจกรรมคุณธรรมอื่นๆ โดยได้โอนภาระงานพร้อมงบประมาณให้กระทรวงศึกษาธิการรับดำเนินการ และได้มอบให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยรับโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมาดำเนินการ จัดเข้าใน

พันธกิจประเภทงานให้บริการวิชาการแก่ชุมชน โดยได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕ หน่วยงาน ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีพระสงฆ์ที่มีความพร้อมและมีพระที่สอนอยู่ในสถานศึกษาต่างๆอยู่แล้ว
๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีศึกษานิเทศก์และสถานศึกษา / โรงเรียนที่มีความต้องการพระสอนศีลธรรม
๓. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งเป็นผู้ดูแลโครงการ ฯ มาแต่เริ่มแรก
๔. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีผู้อำนวยการพระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นผู้ส่งเสริมพระสงฆ์ที่เข้าไปทำการสอนในโรงเรียน
๕. ภาคคณะสงฆ์ทั้ง ๑๘ ภาค มีเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัดซึ่งปกครองดูแลพระสงฆ์ ฯ ทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ของโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๑. เพื่อจัดพระสงฆ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอาชีวศึกษา
๒. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ มีความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา
๓. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้และคุณธรรมไปบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

๒.๒ หลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เพราะเป็นการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของประเทศให้กับผู้เรียนโดยเฉพาะเยาวชนนักเรียน เพราะเป็นผลโดยตรงต่อผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้หลักสูตรเป็นตัวนำในการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ และการเสริมสร้างความเจริญให้กับนักเรียนไปทุก ๆ ด้าน

๒.๒.๑ ความหมายของหลักสูตร

คำว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Curriculum” เป็นคำศัพท์ทางการศึกษาที่มีความหมายยืดหยุ่นมากในปัจจุบัน และมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป บางความหมายมีขอบเขตกว้าง บางความหมายมีขอบเขตแคบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นและ

ประสบการณ์ที่แตกต่างกันของบุคคลนั้น ๆ ที่มีต่อหลักสูตร นักการศึกษาได้ให้ความหมายหรือนิยามของหลักสูตรแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อความเข้าใจ และตามแนวความคิดดังนี้

กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถและประมวลประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติในวัยต่าง ๆ^๔

กิติมา ปรีดีติลลิก กล่าวว่า หลักสูตร คือ โครงการศึกษาของผู้สอนโดยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาของความรู้ และประสบการณ์ที่จะจัดให้กับผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล^๕

แรมสมร อยู่สถาพร กล่าวว่า หลักสูตร คือ โครงการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียน ประถมศึกษาโดยมุ่งสร้างนักเรียนให้มีความรู้ คุณธรรม เจตคติ และจริยธรรม มีเจตคติที่ดี ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และให้มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามสภาพของสังคมในขณะนั้น ๆ^๖

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ กล่าวว่า ความหมายของหลักสูตรที่มีผู้กล่าวถึงและใช้กันมากมี ๕ ประการคือ^๗

๑. หลักสูตรคือรายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as subject and subject matter)
๒. หลักสูตรคือจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as objectives)
๓. หลักสูตรคือแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ (Curriculum as plans)
๔. หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน (Curriculum as learners experiences)
๕. หลักสูตรคือกิจกรรมทางการศึกษา (Curriculum as educational activities)

^๔ กรมวิชาการ, คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑, ฉบับปรับปรุง, (กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, ๒๕๓๓), หน้า ๑.

^๕ กิติมา ปรีดีติลลิก, การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น, (กรุงเทพฯ : อักษรวิพัฒน์, ๒๕๓๒), หน้า ๖๐.

^๖ แรมสมร อยู่สถาพร, การสร้างและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา, (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๔.

^๗ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, การพัฒนาหลักสูตร : หลักและแนวปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อลิอันเพรส, ๒๕๓๙), หน้า ๓.

สมพงษ์ สิงหะพล กล่าวว่า หลักสูตรคือแผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมาย และ จุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา ซึ่งจะรวมถึงแบบของการเรียนตาม จุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ของการเรียน^{๘๕}

ธำรง บัวศรี ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและประมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้^{๘๖}

สุนีย์ ภูพันธ์ อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน และในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร^{๘๗}

Beauchamp กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ ๓ สถานะ คือ^{๘๘}

๑. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของศาสตร์สาขาหนึ่ง ในที่นี้ หมายถึง สาขาวิชาหลักสูตรซึ่งเป็นศาสตร์ที่สอนกันในระดับอุดมศึกษา ผู้ที่ศึกษาในสาขาวิชานี้จะต้องศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาถึงวิธีการใช้หลักสูตร และศึกษาถึงวิธีการประเมินผลหลักสูตรว่าควรทำแบบใดและจะอย่างไร

๒. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของข้อที่กำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ ความหมายนี้หลักสูตรจะหมายถึงเอกสารที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการในเอกสารนั้นจะประกอบด้วยรายละเอียดของจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน รายละเอียดของเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตร

๓. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตทางระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งความหมายของหลักสูตรในลักษณะนี้จะหมายถึงกิจกรรมทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้องกับ

^{๘๕} สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์, **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร**, (นครราชสีมา : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

^{๘๖} ธำรง บัวศรี, **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษาศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๖.

^{๘๗} สุนีย์ ภูพันธ์, **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**, (เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๖), หน้า ๙.

^{๘๘} Beauchamp George A, **A Curriculum theory**, ๔th (ed Itasca, III: F.E. Peacock, ๑๙๘๑), P ๖๑ – ๖๒. อ้างใน พระธีรชาติ ธีรวุโส, “การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (วิชาพระพุทธศาสนา) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๘, หน้า ๑๒.

หลักสูตร ได้แก่ การจัดบุคลากร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร กระบวนการประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตร

จากความหมายของหลักสูตรที่นักการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ แผนประสบการณ์ แนวทางในการปฏิบัติหรือกิจกรรมการเรียนการสอนทุกอย่างที่สถานศึกษาได้จัดให้ผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เจตคติ ทั้งทางร่างกายและอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

๒.๒.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะหลักสูตรยังเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ถึงแนวทางในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนในโรงเรียน และหลักสูตรยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นโฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างใ้หรืออีกด้วย นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศเน้นหนักไปในทางใด^๒

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกสาขาวิชา หลักสูตรจะระบุสิ่งที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนกับพิมพ์เขียวของแปลนบ้านที่ใช้ในการสร้างบ้าน มีการแสดงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของบ้าน เช่น พื้นเสา หน้าต่าง ประตู โครงหลังคา รูปแบบของบ้านในพิมพ์เขียวจึงเป็นการรวบรวมภาพของสิ่งที่เรามุ่งหวังหรือจุดหมายปลายทางของสิ่งที่เราต้องการ ส่วนการสอนเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายหรือจุดประสงค์ ตามที่หลักสูตรได้ระบุเอาไว้ครูผู้สอนต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อการช่วยสอนโดยศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ แล้วนำไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติหรือการสอนเพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ การสอนจึงเปรียบได้กับกระบวนการก่อสร้างบ้าน ช่างก่อสร้างเปรียบได้กับครูต้องอาศัยแปลนบ้านในการก่อสร้าง เราอาจเปรียบเทียบหลักสูตรเสมือนกับแผนที่เรือ ซึ่งแสดงเส้นทางและทิศทางที่จะให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่เรา

^๒ อมรา เล็กเริงสินธุ์, การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพฯ ฯ : ฝ่ายเอกสารตำราทางวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๓๗), หน้า ๒๓.

ต้องการ ครูผู้สอนเปรียบเสมือนกับต้นที่จะนำพาผู้เรียนซึ่งเปรียบเสมือนผู้โดยสารให้ไปถึงที่หมาย กับต้นเรือต้องอาศัยแผนที่เดินเรือเพื่อช่วยในการขับเรือและนำทางตามที่เราต้องการ^{๑๓}

ธำรง บัวศรี กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรอยู่ ๒ ประเด็น คือ

๑. ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาส่วนรวม มีผู้กล่าวว่าถ้าต้องการทราบว่าเป็นประชาชนของประเทศใดมีลักษณะอย่างไร มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศมากน้อยเพียงใด ประเทศมีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ ให้ดูจากการศึกษาของประเทศนั้น ทั้งนี้เพราะความสามารถในการจัดการศึกษาได้ทั่วถึงความเสมอภาค ระดับการศึกษาของประชาชนส่วนรวม สัดส่วนและปริมาณของผู้ได้รับการศึกษาสาขาต่าง ๆ ฯลฯ ย่อมสะท้อนถึงความเป็นประชาธิปไตย และชี้ให้เห็นศักยภาพของประชากรของประเทศในด้านต่าง ๆ การที่สามารถจัดการศึกษาได้ทั่วถึงและเสมอภาคโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้มีสิทธิ์ในการศึกษาเล่าเรียนทัดเทียมกัน ย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย ทำนองเดียวกัน สัดส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ฯลฯ ย่อมชี้ให้เห็นศักยภาพในด้านต่าง ๆ ว่ามีอยู่มากน้อยเพียงไร อย่างไรก็ตามยังมีผู้กล่าวอีกว่าถ้าต้องการทราบและรู้ให้ลึกซึ้งลงไปอีก ก็จำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ของประเทศนั้นเพราะหลักสูตรจะชี้วัดลงไปว่ามีการสอนอะไรเน้นอะไร เช่น เน้นในด้านภาษา ศิลปกรรม หรือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น การเน้นหนักด้านใดก็ตามย่อมแสดงถึงความรู้และศักยภาพของประชากรในด้านต่าง ๆ เมื่อครั้งที่ประเทศรัสเซียสามารถปล่อยดาวเทียม สปุตนิก (Sputnit) ขึ้นไปโคจรในอวกาศเป็นครั้งแรกก่อนประเทศใด ๆ ทั้งหมด ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นคู่แข่งได้รับปรับการศึกษาของตนโดยปรับปรุงหลักสูตร ให้มุ่งเน้นในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เป็นผลให้สามารถแข่งขันกับสหภาพโซเวียตได้ในเวลาต่อมา จากนิยามที่กล่าวมาเราคงจะเห็นได้ว่า ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตร คือ สิ่งที่น่าเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขึ้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ถ้าจะกล่าวว่าหลักสูตร คือ หัวใจของการศึกษาก็ไม่ผิด เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้วการศึกษาก็ย่อมดำเนินไปไม่ได้

๒. ความสำคัญต่อการเรียนการสอน หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกให้กับต้นหรือครูผู้สอนว่าต้องตั้งเข็มทิศไปทางใด และ จุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไรและระหว่างที่จะต้องทำอะไรบ้างเป็นต้น ว่าต้องใช้สื่ออุปกรณ์ช่วย หรือต้องมีการตรวจสอบประเมินผลหรือต้องปรับปรุงวิธีการอย่างไรใดอย่างหนึ่ง ในการเรียนการสอนนั้นตัวผู้เรียนเองก็จำเป็นต้องทราบ

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑ - ๑๒.

ล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร และจะได้รับผลอย่างไร นอกจากนี้จะต้องเตรียมการอย่างไรจึงจะสามารถเรียนรู้ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีส่วนช่วยกำหนดแนวทาง เพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันและสิ่งที่กล่าวนั้นก็คือหลักสูตร ถ้าหากไม่มีหลักสูตรก็สอนอะไรมิได้ เพราะไม่รู้ว่า จะสอนอะไร หรือถ้าสอนโดยคิดเอาเองก็จะเกิดความสับสนโดยอาจสอนเข้าไปซ้ำมาไม่เรียงตามลำดับที่ควรจะเป็น ผลการเรียนรู้อาจไม่เป็นไปตามที่คาดเอาไว้ ผู้เรียนเองก็จะลำบากใจ เพราะไม่ทราบว่สิ่งที่เรียนไปนั้นสามารถนำไปเปรียบเทียบกับระดับชั้นใด หนึ่ง พึงเข้าใจว่าการเรียนการสอนนั้น คือการนำหลักสูตรไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติจริง ๆ เหมือนกับการที่ช่างลงมือสร้างบ้านโดยการตอกเสาเข็มทำฐานรากก่อสร้างและส่วนอื่น ๆ จนเป็นบ้านขึ้นมาในที่สุดช่างต้องอาศัยแบบแปลนช่วยในการก่อสร้างฉันใด ผู้เรียนผู้สอนก็จำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการเรียนการสอนฉันนั้นหลักสูตรมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจำเป็นที่จะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ พร้อมช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจด้วย^{๑๔}

สมพงษ์ สิงหะพล ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาของชาติที่นำมาเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรถือเป็นความจำเป็นและข้อบังคับที่ทุกส่วนของระบบการศึกษาต้องจัดดำเนินการให้เป็นไปตามจุดหมายนั้น^{๑๕}

สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ๒ ประการคือ^{๑๖}

๑. ความสำคัญต่อการศึกษา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการจำเป็นต้องมีหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางและมาตรฐานการศึกษา สำหรับควบคุมการจัดการศึกษาของประเทศ

๒. ความสำคัญต่อการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นเอกสารที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแผนสำหรับการจัดการเรียนการสอน

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙ - ๑๑.

^{๑๕} สมพงษ์ สิงหะพล, ศัพท์หลักสูตร เล่ม ๑, (นครราชสีมา : สมบูรณ์การพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๕.

^{๑๖} สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์, หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๕), หน้า ๘ - ๙.

สุณีย์ ภูพันธ์ กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาประเภทใด และระดับใดก็ตีจะขาดหลักสูตรเสียมิได้ เพราะหลักสูตรเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่สร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ หลักสูตรยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นโฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างใ้่อย่างใดอีกด้วย

ความสำคัญของหลักสูตร พอสรุปได้ดังนี้^{๑๗}

๑. หลักสูตรเป็นเสมือนบ้ำาหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
๒. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
๓. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
๔. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
๕. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
๖. หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่เด็ก
๗. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำาเพ็ญตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม
๘. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นผาสุกเป็นอย่างไร
๙. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างใ้่
๑๐. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม บำาเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และชาติบ้านเมือง

จากความสำคัญของหลักสูตรที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอน เพราะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยหลักสูตรจะเป็นโครงการหรือแนวทางที่จะกำหนดการปฏิบัติงานของครู ในการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

^{๑๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖ - ๑๗.

๒.๓ การจัดการเรียนการสอน

ในด้านการจัดการเรียนการสอนย่อมมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ผู้เรียนจะบรรลุผลได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นประการสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบและวิธีการ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจจึงจะจัดกิจกรรมได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง^{๑๘}

๒.๓.๑ ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอน

ทัศนีย์ ศุภเมธี ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ได้ผลดี หมายถึง การสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน^{๑๙}

วไลพร คุณุณทัย ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้น จากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจและผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยทั้งครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินการต่าง ๆ เช่น ค้นคว้า อภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การจัดนิทรรศการ และการศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ^{๒๐}

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวถึงเรื่องการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร จำต้องเป็นกิจกรรมและประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้^{๒๑}

^{๑๘} อภรณ์ ใจเที่ยง, **หลักการสอน**, (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๗๐.

^{๑๙} ทัศนีย์ ศุภเมธี, **หลักการและการจัดการประถมศึกษา**, (กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๒), หน้า ๑๘๙ - ๑๙๐.

^{๒๐} วไลพร คุณุณทัย, **หลักการสอน**, (กรุงเทพฯ ฯ : กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๓๐), หน้า ๑๙.

^{๒๑} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, **เอกสารการสอนชุดวิชา วิทยาการสอน**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๐๗.

สมคิด สร้อยน้ำ กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เกิดประสบการณ์และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง^{๒๒}

ประเสริฐ ธรรมโวหาร กล่าวว่า การสอนเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ^{๒๓}

๑. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน ซึ่งมีความสำคัญที่ต้องชัดเจนว่า ต้องการให้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงในด้านใดใน ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดในสมองในระดับความจำความเข้าใจ ด้านจิตพิสัย ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในใจ อาจเป็นความนึกคิด ความผูกพัน และด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดทักษะในระดับต่าง ๆ

๒. การกำหนดวิธีการสอน หลังจากได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนแล้ว จึงกำหนดวิธีการสอน ซึ่งสามารถแบ่งได้ ๔ ประเภทใหญ่ ๆ คือ การบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา และการเรียนโดยอิสระ

๓. การประเมินการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึง การประเมินประสิทธิภาพของการสอน และการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลจากการประเมินการเรียนของผู้เรียน ผลจากการเรียนการสอนจะทำให้ทราบว่า ถึงเวลาที่ต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อรักษามาตรฐานการศึกษาเรื่องใด และแนวคิดในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมี ๒ แบบ คือ การอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ซึ่งแต่ละแบบจะมีวัตถุประสงค์วิธีการที่จะประเมินแตกต่างกันบ้าง การที่จะเลือกใช้จะต้องคำนึงถึงประเภทของการเรียนการสอนด้วย

สนอง อินละคร กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์และเนื้อหาที่ครูกำหนดไว้^{๒๔}

สรุปว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร เป็นกระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ หรือการเรียนการสอน คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้ไปในทิศทางที่เหมาะสมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒๒.

^{๒๓} ประเสริฐ ธรรมโวหาร, หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา, (กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๒), หน้า ๒๕๐.

^{๒๔} สนอง อินละคร, เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เห็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง, (อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๗.

๒.๓.๒ ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมทั้งของผู้เรียนและผู้สอนที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

วารี ธีระจิตร ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการ ดังนี้^{๒๔}

๑. กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจเด็ก
๒. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
๓. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
๔. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
๕. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๖. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว
๗. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
๘. กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
๙. กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
๑๐. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
๑๑. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
๑๒. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
๑๓. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่
๑๔. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียน
๑๕. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้สอนจึงไม่ควรละเลยที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจให้สอดคล้องกับวัย สติปัญญา ความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาของบทเรียนนั้น โดยต้องจัดอย่างมีจุดมุ่งหมาย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน
๒. เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคน ซึ่งแต่ละคนจะมีแตกต่างกัน

^{๒๔} วารี ธีระจิตร, การจัดและปรับปรุงสภาพห้องเรียน, (กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๖๒ - ๑๖๓.

๓. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน

๔. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็นและเกิดทักษะกระบวนการ

๕. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน

ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะมีขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไปตามเทคนิควิธีสอนที่ผู้สอนใช้ เช่น ขั้นตอนการสอนของวิธีสอนแบบสาธิตย่อมแตกต่างจากขั้นตอนการสอนของวิธีสอนแบบทดลอง อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วไม่ว่าจะใช้วิธีสอนแบบใด ก็จะมีขั้นตอนหลักเหมือนกัน ๓ ขั้นตอน ได้แก่

๑. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
๒. ขั้นปฏิบัติการกิจกรรม (ขั้นสอน)
๓. ขั้นสรุปและวัดผล

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายของหลักสูตร ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรปัจจุบัน ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย และใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างเจตคติ ฯลฯ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการติดตัวสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตได้ นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และลักษณะของเนื้อหาวิชา โดยเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม นักเรียนได้ทั้งความรู้และสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างครูและนักเรียน กิจกรรมที่จัดนั้นสอดคล้องกับวัย สติปัญญาความสามารถของนักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุสู่จุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

๒.๓ ด้านการใช้สื่อการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรจำเป็นจะต้องอาศัยสื่อการเรียนการสอน หรือ วัสดุและอุปกรณ์การสอนหลาย ๆ อย่างนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ จึงทำให้สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในด้านการกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียนเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมจริง ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้กระบวนการ หรือความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อนสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งความหมาย ประเภท คุณค่า หลักการเลือก ขั้นตอนการผลิตสื่อ หลักการประเมินการใช้และการเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

๒.๓.๑ ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้อธิบายว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครู และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และบรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด^{๒๖}

ประเสริฐ ธรรมโวหาร กล่าวว่า สื่อการเรียน คือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ดีตามที่ต้องการ ได้แก่ หนังสือ แผนภูมิ เอกสาร รูปภาพ สไลด์ เทปและเครื่องมือต่าง ๆ^{๒๗}

ชลียา ลิ้มปิยากร กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ อาจจากผู้สอนหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ไปยังผู้เรียนนั่นเอง ซึ่งแหล่งความรู้อื่น ๆ ก็อาจจะหมายถึงวิทยากร หรือบุคลากรในชุมชนผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนั้น ๆ ดังนั้น สื่อการเรียนการสอน จึงหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย^{๒๘}

^{๒๖} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง, (กรุงเทพฯ : กองพัฒนาบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๐), หน้า ๑๖๒ - ๑๖๓.

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๗.

^{๒๘} ชลียา ลิ้มปิยากร, เทคโนโลยีการศึกษา, (ธนบุรี : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๓๖), หน้า ๓๓.

อำภา บุญช่วย กล่าวไว้ว่า คำว่า “สื่อ” หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยในการถ่ายทอดเรื่องราว ข่าวสาร ความรู้ เหตุการณ์ แนวความคิด สถานการณ์ ฯลฯ ที่ผู้ส่งสารต้องการส่งไปยังผู้รับ ส่วน สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การนำวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การ ศึกษาให้ความรู้แก่ผู้เรียน^{๒๙}

อำนาจ เดชชัยศรี กล่าวว่า สื่อ (Media) ก็คือ ตัวกลางหรือช่องทางผ่านของสารจาก ผู้ส่งไปสู่ผู้รับให้เข้าใจตรงกันส่วนสื่อการศึกษา (Education Media) หมายถึง อุปกรณ์ วัสดุ และ วิธีการที่ใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอนหรือใช้สื่อสาร เพื่อช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ^{๓๐}

วัฒนาพร ระงับทุกข์ กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียน การสอนและตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น^{๓๑}

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่อง ทางสำหรับทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี^{๓๒}

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นความรู้ และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน โดยผ่านวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวกลางใน กระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ จึงนับว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเรียนการสอน เนื่อง จากเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้ การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความหมายของบทเรียนได้ตรงตามที่ครูผู้สอนต้องการ ไม่ว่าสื่อการ สอนนั้นจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม ก็ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่อำนวยความสะดวกในการเรียนการ สอนได้ทั้งสิ้น

^{๒๙} อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, (กรุงเทพฯ ฯ : พิสิทธ์เซ็นเตอร์, ๒๕๓๗), หน้า ๙๙.

^{๓๐} อำนาจ เดชชัยศรี, สื่อการศึกษาพื้นฐาน, (กรุงเทพฯ ฯ : พิสิทธ์เซ็นเตอร์, ๒๕๔๒), หน้า ๑.

^{๓๑} วัฒนาพร ระงับทุกข์, แผนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, (กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท แอลทีเพรสจำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๗.

^{๓๒} กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๘๙.

๒.๓.๒ ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนนั้นมีมากมายหลายชนิดและได้พัฒนาให้เกิดความทันสมัยอยู่เสมอตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มีนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้กำหนดและจัดแบ่งประเภทสื่อการเรียนการสอนไว้หลายท่าน เช่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ๓ ประเภท คือ^{๓๓}

๑. สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อเล็ก ๆ ที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพเสียงและตัวอักษรในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน ตำรา ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ป้ายนิเทศ फिल्मภาพยนตร์ แผ่นภาพเลื่อน फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง โดยสรุปแล้วแบ่งย่อยได้เป็นวัสดุที่นำเสนอความรู้ด้วยตัวมันเอง และวัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไกเป็นตัวนำเสนอความรู้

๒. สื่อประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อใหญ่ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและผู้เรียน ต้องอาศัยวัสดุมาใส่ในตัวของมันสื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพเลื่อน เครื่องฉายข้ามศีรษะ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ เครื่องเล่นแผ่นเสียง

๓. สื่อประเภทวิธีการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูและนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การสาธิตการแสดงบทบาท การแสดงละครและหุ่น การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การสอนโดยใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ เป็นต้น

อำนาจ เดชชัยศรี กล่าวไว้ว่า สื่อทางการศึกษาสามารถแบ่งได้หลายประเภทตามทัศนะของผู้รู้ แต่ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาจะแบ่งประเภทของสื่อออกเป็น ๓ ชนิด ได้แก่^{๓๔}

๑. สื่ออุปกรณ์ (Hardware) คือ ช่องทางผ่านของตัวผู้มีความรู้ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม เป็นต้น

๒. สื่อวัสดุ (Software) คือ ตัวผู้มีความรู้ เช่น แผ่นภาพโปร่งใส फिल्मสไลด์ ภาพถ่าย บัตรภาพ บัตรคำ แถบบันทึกภาพ แผนภูมิ แถบบันทึกเสียง ภาพโฆษณา फिल्मภาพยนตร์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๓. วิธีการ (Technique) คือ ขั้นตอนในกระบวนการของการนำเสนอเนื้อหาโดยอาศัยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒ - ๑๓.

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑ - ๒.

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนสามารถจำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ^{๓๕}

๑. สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเองซึ่งจำแนกย่อยได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเองและที่ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วยในการถ่ายทอดความรู้ เช่น แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง แผ่นซีดี फिल्मภาพยนตร์ สไลด์ เป็นต้น

๒. สื่อประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่านทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุสามารถถ่ายทอดมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉายภาพ แผ่นโปร่งใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นซีดี เป็นต้น

๓. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิด หรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยสามารถจะนำสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์มาใช้ช่วยในการสอนได้ เช่น เกมและการจำลอง การสอนแบบจุลภาค การสาธิต เป็นต้น

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน เมื่อจัดแบ่งตามลักษณะและรูปแบบของการนำมาใช้ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ เช่น ภาพถ่าย ภาพเขียน บัตรคำแผ่นโปร่งใส และแผ่นภูมิ เป็นต้น สื่อประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น และสื่อประเภทวิธีการ ได้แก่ การจัดกิจกรรม การแสดงบทบาทสมมุติ การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

๒.๓.๓ คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในวงการศึกษาไว้หลายประการ คือ^{๓๖}

๑. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แม้จะเป็นเนื้อหาที่ซับซ้อน
๒. สื่อช่วยสร้างความสนใจไม่เฉพาะชั้นเด็กเล็ก แต่สามารถใช้เป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจได้ดีในผู้ใหญ่อีกด้วย
๓. สื่อช่วยสร้างความสนใจตรงกันขจัดความสับสนในผู้เรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน
๔. สื่อประเภทกิจกรรมจะส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๓.

^{๓๖} กฤษมันต์ วัฒนานรงค์, เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา, (กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์ เทคโนโลยีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๓๖), หน้า ๖๑.

๕. สื่อสามารถส่งเสริมให้แต่ละบุคคลสามารถเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ และความสนใจของตนเอง

๖. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหรือศึกษาในสิ่งที่ต้องการ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

๗. สื่อที่ได้มีการทดสอบแล้ว สามารถใช้แทนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการลดกิจกรรมด้านการสอนของครูลง ทำให้ครูมีเวลาจัดประสบการณ์ด้านอื่น ๆ

๘. สื่อช่วยสร้างความมั่นใจให้ผู้สอน ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใจ

๙. สื่อทำให้การสอนทันสมัยอยู่เสมอ การใช้เทคโนโลยีตลอดจนการผลิตสื่อใหม่ ๆ ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน มีรายละเอียดดังนี้^{๓๗}

๑. ในด้านตัวผู้เรียน สื่อการสอนมีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ในระยะเวลาอันสั้นและสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๑.๒ สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน

๑.๓ การใช้สื่อทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจร่วมกัน เกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่ใช้เรียนนั้น

๑.๔ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและผู้สอนด้วย

๑.๕ ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จากการใช้สื่อการเรียนเหล่านั้น

๑.๖ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

๒. ในด้านตัวผู้สอน สื่อการเรียนการสอน มีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ช่วยให้บรรยากาศการสอนน่าสนใจมากขึ้น ผู้สอนมีความกระตือรือร้นเชื่อมั่นในตนเองในการดำเนินการสอนมากขึ้น

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘.

๒.๒ สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้ง อาจจะทำให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้ด้วยตนเอง

๒.๓ เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอ การเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน จะพิจารณาจากความน่าสนใจ สร้างแรงจูงใจ และเร้าความสนใจ ทำสิ่งที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้น สร้างองค์ความรู้ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จริง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ที่ทันสมัย

๒.๓.๔ ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน

ฉนวน พร้อมมูล กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนโดยทั่วไป มีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ^{๓๘}

๑. ขั้นตอนการเลือก ควรรู้จักการเลือกใช้สื่อการเรียนและกิจกรรมให้เหมาะสมกับ เนื้อหาที่จะสอน ถ้าเป็นประเภทวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ควรจะเป็นสิ่งที่หาได้ง่ายและมีความ คงทน หยิบใช้ได้สะดวกใช้ได้ประโยชน์คุ้มค่าและประหยัด

๒. ขั้นตอนการเตรียม สื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ ครูควรจะได้ทดลองใช้ดูเสียก่อน ก่อนถึงเวลาใช้ต้องจัดเตรียมไว้ให้พร้อม เรียงลำดับสิ่งที่จะใช้ก่อนหลังไว้ เพื่อความรวดเร็วไม่ สับสน เมื่อนำสื่อไปใช้สอนจริง ๆ

๓. ขั้นตอนการนำไปใช้ ซึ่งเป็นขั้นที่ครูนำสื่อมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนได้เห็น ได้ฟัง หรือได้สัมผัส เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจได้เร็ว แจ่มแจ้ง ชัดเจนสื่อบาง ชนิดเมื่อใช้เสร็จแล้วอาจแสดงไว้ให้ผู้เรียนได้ดูที่บอร์ด ห้องสมุด หรือมุมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ถ้าเป็นเครื่องจะต้องเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

๔. ขั้นตอนการประเมินผล หลังจากที่ได้ใช้สื่อแต่ละอย่างแล้ว ครูควรจะได้มีการ ประเมินผลการใช้สื่อการสอนนั้นๆ เพื่อหาข้อบกพร่องทั้งนี้เพื่อจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงหรือ เปลี่ยนแปลงสำหรับการสอนครั้งต่อ ๆ ไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนนั้น อาจจะใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอน หนึ่งของการสอนหรืออาจจะใช้ในทุกขั้นตอนก็ได้ ดังนี้^{๓๙}

^{๓๘} ฉนวน พร้อมมูล, เทคโนโลยีการสอน : การออกแบบและพัฒนา , (กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๑.

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๔ - ๑๐๕.

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ทำการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่กำลังจะเรียน สื่อที่ใช้ในขั้นนี้ควรจะเป็นสื่อที่แสดงเนื้อหากว้าง ๆ หรือจะแสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในครั้งก่อน ยังมีใช้สื่อที่เน้นเนื้อหาเจาะลึกอย่างแท้จริง อาจเป็นสื่อที่เป็นแนวปัญหาหรือเพื่อให้ผู้เรียนคิดและควรเป็นสื่อที่ง่ายต่อการนำเสนอในระยะเวลาอันสั้น ๆ เช่น ภาพบัตรคำ หรือบัตรปัญหา เป็นต้น

๒. ขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นตอนสำคัญในการเรียน เพราะถือเป็นขั้นที่จะให้ความรู้ในเนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนต้องเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและวิธีสอน หรืออาจจะใช้สื่อหลายรูปแบบก็ได้ ต้องมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การใช้สื่อในขั้นนี้จะต้องเป็นสื่อที่เสนอความรู้อย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจนแก่ผู้สอนเอง เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นโปร่งใส แผนภูมิ วิดีทัศน์ เทปเสียง หรือชุดการสอน เป็นต้น

๓. ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ทางด้านทฤษฎีหรือหลักการที่เรียนมาแล้ว ไปใช้แก้ปัญหาในขั้นฝึกหัด โดยการลงมือปฏิบัติเอง สื่อในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่เป็นประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนได้ขบคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อเองมากที่สุด เช่น ภาพบัตรปัญหา เทปเสียง สมุดแบบฝึกหัด หรือชุดการเรียน เป็นต้น

๔. ขั้นสรุปบทเรียน เป็นขั้นของการเรียนการสอน เพื่อการย้ำเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ขั้นสรุปนี้ควรใช้ระยะเวลาสั้น ๆ เช่นเดียวกับขั้นนำ สื่อที่ใช้สรุปจึงควรครอบคลุมเนื้อหาสำคัญทั้งหมด โดยย่อและใช้เวลาสั้น ๆ เช่น แผนภูมิ และแผ่นโปร่งใส เป็นต้น

๕. ขั้นประเมินผู้เรียน เป็นขั้นทดสอบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปถูกต้องมากน้อยเพียงใด และบรรลุตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ สื่อในขั้นนี้มักจะเป็นคำถามจากเนื้อหาบทเรียน โดยอาจมีภาพประกอบด้วยก็ได้ อาจนำบัตรคำหรือสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในขั้นกิจกรรมการเรียนมาถามอีกครั้งหนึ่ง และอาจเป็นการทดสอบ โดยการปฏิบัติจากสื่อหรือการกระทำของผู้เรียน เพื่อทดสอบดูว่า ผู้เรียนมีความสามารถ มีทักษะจากการฝึกปฏิบัติจริงอย่างถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

สรุปได้ว่า การนำเสนอสื่อการสอนในห้องเรียนคือ การใช้สื่อประกอบในกระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อประกอบในกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ครูจะต้องระลึกรู้อยู่เสมอว่า ไม่มีสื่อการสอนชนิดใด ๆ ที่จะทำหน้าที่แทนครูได้อย่างสมบูรณ์ การใช้สื่อในการเรียนการสอนครูจะต้องใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการสอน จุดมุ่งหมาย จังหวะ เวลา จิตวิทยาการเรียนรู้และบุคลิกภาพของครูประกอบด้วย

๒.๓.๕ การประเมินการใช้สื่อการสอน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ กล่าวว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ ครูผู้ใช้สื่อการสอน ผู้เรียน และสื่อการสอน ดังนั้น การประเมินผลการใช้สื่อการสอนจึงต้องประเมินจากองค์ประกอบทั้งสามรวมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระบบการเรียนการสอนครั้งต่อไป การประเมินผลระบบการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น สามารถดำเนินการได้ ๓ ลักษณะดังต่อไปนี้ คือ^{๔๐}

๑. การประเมินผลกระบวนการสอน เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งในด้านผู้สอน สื่อการสอนและวิธีสอน โดยในการประเมินผลนี้สามารถทำได้ทั้งในระยะก่อนสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอน

๒. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ว่ามีเกณฑ์เท่าใด การประเมินผลสามารถกระทำได้ เช่น จุดประสงค์ที่เป็นทักษะพิสัย อาจจะต้องเป็นการวัดกระบวนการของพฤติกรรม การตอบคำถามแบบปรนัย แต่ถ้าเป็นจุดประสงค์เชิงจิตพิสัย การประเมินผลอาจต้องใช้เวลาสังเกตเป็นเวลานาน

๓. การประเมินสื่อ เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าสื่อการสอนที่นำมาใช้นั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงและเวลาที่เหมาะสมและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อเริ่มใช้สื่อ ผู้สอนควรบันทึกการประเมินสื่อ เก็บไว้ในแฟ้มส่วนตัว เพื่อเป็นข้อมูลในการใช้สื่อในโอกาสต่อไปด้วย

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวว่า นอกจากการใช้สื่อการสอนตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วครูผู้สอนควรจะต้องมีการวิเคราะห์เช่นกันว่า การใช้สื่อมีความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ดังนั้น จึงต้องมีการประเมินการใช้สื่อตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้^{๔๑}

๑. ประเมินการวางแผนการใช้สื่อ เพื่อดูว่าสิ่งต่าง ๆ ที่วางไว้สามารถดำเนินไปตามแผนหรือไม่ หรือเป็นไปเพียงตามหลักการทฤษฎี แต่ไม่สามารถปฏิบัติจริงได้ จึงต้องเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงในการวางแผนครั้งต่อไป

๒. ประเมินกระบวนการใช้สื่อ เพื่อดูว่าการใช้สื่อในแต่ละขั้นตอนประสบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง มีสาเหตุมาจากอะไรและมีการเตรียมการป้องกันไว้หรือไม่

๓. ประเมินผลที่ได้จากการใช้สื่อ เป็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยตรงว่าเมื่อเรียนแล้วผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ และผลที่ได้นั้นเป็นไปตามเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๙.

^{๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๖ - ๑๐๗.

สรุปได้ว่า หลักการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน จะต้องประเมินจากองค์ประกอบทั้งสามด้าน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ๒ ประการ คือเพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนและเพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางออกไป

๒.๓.๖ การเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญในอันที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา การจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

อัมภา บุญช่วย กล่าวไว้ว่า เมื่อมีการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนแล้ว ก็ควรจะมีการเก็บรักษา เพื่อจะได้ทำให้สื่ออยู่ในสภาพที่ดี และใช้ได้นาน ๆ การเก็บรักษาสื่อบางประเภท เช่น ภาพพลิก บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิ หากเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ มักจะมีวิธีการเก็บรักษาระบุไว้ ดังนั้น การเก็บรักษาควรศึกษาจากคู่มือ หลังการใช้แล้ว ควรเก็บรักษาให้พร้อมที่จะใช้ในครั้งต่อไป สื่อบางชนิดต้องเก็บในที่มืดซิด เพื่อป้องกันแมลง หรือหนูกัดได้ และเมื่อสื่อเกิดการชำรุดเสียหายควรรู้จักวิธีซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีด้วย^{๔๒}

อำนาจ เดชชัยศรี กล่าวไว้ว่า การจัดเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสามารถแบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น ๔ ประเภท คือวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ อุปกรณ์ และเครื่องมือ โดยการจัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ การตรวจสอบสภาพของสื่อ การลงทะเบียน จัดหมวดหมู่การจัดทำบัตรรายการ การจัดเตรียมให้บริการ การจัดเก็บวัสดุทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และไม่ใช่สิ่งพิมพ์และการให้บริการ^{๔๓}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อการบริหาร สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ควรจะได้จัดวางและเก็บเป็นระเบียบเพื่อสะดวกแก่นำไปใช้และการค้นหา หลักทั่วไปในการจัดเก็บมีดังนี้^{๔๔}

๑. จัดเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน สื่อที่มีผู้ใช้ประจำและสม่ำเสมอควรจัดไว้ในที่สะดวกแก่การหยิบใช้

๒. การจัดวางเพื่อสร้างความสนใจในการใช้เป็นการจัดโดยมีการวางเป็นระเบียบและมีจุดเด่นที่จะดึงความสนใจให้ผู้ใช้บริการ

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๗.

^{๔๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๕ - ๒๑๖.

๓. จัดเพื่อความปลอดภัย สื่อการสอนที่ราคาแพงถูกหยิบฉวยง่าย ควรมีการป้องกันความปลอดภัย

๔. การจัดเพื่อป้องกันอัคคีภัย มีระบบในการป้องกันที่จะเกิดขึ้น เช่น เครื่องดับเพลิง

๕. จัดเก็บในที่ที่เหมาะสม เช่น อุปกรณ์บางอย่างถ้าอุณหภูมิร้อนไป ก็จะทำให้เกิดความเสียหาย หรือมีฝุ่นเกาะก็จะใช้งานไม่ได้ เป็นต้น

ส่วนการบำรุงรักษาสื่อการสอน สื่อการสอนมีไว้เพื่อใช้และบริการ จึงจำเป็นต้องบำรุงรักษา เพื่อจะได้ใช้งานได้มากที่สุด สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการรักษาสื่อการสอนมีดังนี้

๑. ควรตรวจสอบวัสดุสื่อทัศนูปกรณ์เมื่อเลิกใช้ หากมีการเสียหายควรจะซ่อมแซมทันทีถ้าซ่อมเองได้

๒. สถานที่ที่ใช้ซ่อมแซมควรจะสะดวกอยู่ใกล้และมีเครื่องมือในการซ่อมแซม

๓. สื่อทัศนูปกรณ์ที่เสียหายมาก ควรส่งให้บริษัทเป็นผู้ซ่อมแซม จึงควรมีงบประมาณเพื่อซ่อมแซม

๔. ควรมีการกำหนดเวลาในการตรวจสอบสภาพเครื่องมือ และทำความสะอาดเครื่องมือเป็นระยะ

๕. การให้บริการยืมวัสดุและเครื่องมือ ควรมีข้อพึงระวังในการใช้ด้วย เพื่อจะได้รักษาเครื่องมือให้ใช้ได้เป็นเวลานาน

๖. บุคลากรในงานสื่อการสอน ควรจะได้รับการฝึกอบรม ให้มีความรู้ในการใช้เครื่องมือได้ถูกต้อง และรู้จักการบำรุงรักษาเครื่องมือนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่ใช้สำหรับถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นความรู้และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน โดยผ่านวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแบ่งสื่อออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์และสื่อประเภทวิธีการ ด้านคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน จะพิจารณาจากความน่าสนใจ ได้รับความสนใจ ทำสิ่งที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้น กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สำหรับการเลือกสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการเลือกใช้ พร้อมทั้งรู้จักแหล่งที่มีสื่อการเรียนการสอนอยู่และจะต้องมีการจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติการสอนการใช้สื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ไม่มีสื่อการสอนชนิดใด ๆ ที่จะทำหน้าที่แทนครูได้อย่างสมบูรณ์ ครูจะต้องเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับวิธีการสอนจุดมุ่งหมาย ระยะเวลา จิตวิทยาการเรียนรู้ และบุคลิกภาพของครูประกอบด้วย เมื่อมีการใช้สื่อการสอนแล้วก็ต้องมีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ซึ่งสามารถทำได้ ๓ ลักษณะ คือการประเมินผลกระบวนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และประเมินสื่อการสอน

สำหรับการผลิตสื่อการสอน มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอยู่ ๓ ประการ คือ เทคนิคการผลิตความคิดสร้างสรรค์ในการผลิต และการออกแบบจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และการผลิตสื่อการเรียนการสอนยังต้องคำนึงถึงเรื่องวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ด้วย ด้านการจัดเก็บสื่อการสอนควรมีการตรวจสอบสภาพ จัดเป็นหมวดหมู่และจัดทำรายละเอียด เพื่อให้สะดวกในการตรวจสอบและนำออกมาใช้งาน ส่วนการบำรุงรักษาสื่อการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สื่อการสอนอยู่ในสภาพที่ดีพร้อมที่จะนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้งานได้เป็นระยะเวลาานาน ๆ คู่กับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไป

๒.๔ การวัดผลและประเมินผล

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นขั้นตอนสำคัญอันหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ครูจะทราบว่ามีนักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือไม่เพียงใดก็โดยการวัดผลและประเมินผลนี้เอง ดังนั้น นอกเหนือจากครูจะมีความรู้ด้านเนื้อหาและวิธีการสอนแล้วครูจะต้องมีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลด้วยการวัดผลและประเมินผล หมายถึงอะไร วัดและประเมินผลอะไร วัดและประเมินผลอย่างไร และใช้ผลของการวัดและประเมินอย่างไร^{๔๕}

๒.๔.๑ ความหมายของการวัดและการประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้อธิบายว่า ในการวัดและประเมิน มีคำศัพท์หลายคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน จำเป็นต้องให้นิยามคล้ายคลึงกัน คือ^{๔๖}

๑. การวัด (Measurement) คือ การให้ตัวเลขกับลักษณะที่กำหนด
๒. การประเมินผล (Evaluation) คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่วัดตามเกณฑ์ภายในและภายนอก
๓. การตรวจสอบ (Testing) คือ การวัดลักษณะโดยการสุ่มลักษณะบางอย่างออกมาทำการวัดเพื่อประโยชน์ในการบรรยายสรุป
๔. การตีความ (Assessment) คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่วัด โดยอิงกับสิ่งแวดล้อม
๕. การตีราคา (Appraisal) คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่วัดโดยอิงกับเกณฑ์หรือหลักการ

^{๔๕} สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, การประเมินผลการศึกษา, (กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๑), หน้า ๑.

^{๔๖} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ ฯ , ๒๕๓๕), หน้า ๑๒๕.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ ได้อธิบายว่า การวัดผลทางการศึกษานั้นจะมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องใช้และพบบ่อยอยู่ ๓ คำ คือ การทดสอบ การวัดผล และการประเมินผล ซึ่งมักจะเกิดความเข้าใจสับสนอยู่เสมอ จึงขอทำความเข้าใจถึงคำศัพท์ทั้ง ๓ คำนี้เสียก่อน คือ^{๔๗}

๑. การทดสอบ (Testing) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ทำให้ได้มาซึ่งจำนวนหรือปริมาณของคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การประเมินค่า กระบวนการทดสอบที่ใช้กันอยู่ทั่วไป คือ การนำแบบทดสอบซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคำ กลุ่มคำถามไปกระทำให้ผู้สอบแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา เช่น พูด บอก อธิบาย เขียน ปฏิบัติ (กระทำ) ฯลฯ ที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของแบบทดสอบ กระบวนการนี้จะเสร็จสิ้นเมื่อผู้สอบได้แสดงพฤติกรรมตอบสนองมาเรียบร้อยแล้ว ผู้สอบที่ไม่ตอบ โดยส่งกระดาษเปล่าจะถือว่าผู้นั้นสอบไม่ผ่านการทดสอบกระทำได้หลายวิธี เช่น การสอบปากเปล่า ทดสอบภาคปฏิบัติ หรือทดสอบโดยการเขียนตอบ เป็นต้น

๒. การวัดผล (Measurement) หมายถึง การใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งที่จะค้นหาคำตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นปริมาณหรือคุณภาพที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแทนผลงานที่แต่ละคนจะแสดงออกมา เช่น การวัดความสูง การชั่งน้ำหนัก การให้คะแนน การตอบข้อสอบถาม เป็นต้น

ในการทดสอบเมื่อผู้สอบได้ตอบคำถามหรือส่งกระดาษคำตอบให้ครูแล้วก็เป็นการสิ้นสุดการทดสอบ การวัดผลจะเริ่มตั้งแต่ครูตรวจข้อสอบของนักเรียนแล้วให้คะแนนออกมา

การวัดผลการศึกษานอกจากจะใช้แบบทดสอบเครื่องมือนำไปสู่การวัดผลแล้วยังมีอีกหลายประการที่จะใช้วัดได้ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ ฯลฯ ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้ เหมาะสมที่จะใช้วัดลักษณะแต่ละอย่างแตกต่างกัน

๓. การประเมินผลหรือประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปหรือประเมินค่าหรือตีราคา อาจกล่าวง่าย ๆ ว่าเป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ การประเมินผลนี้ ผู้ประเมินจะต้องมีข้อมูลมากเพียงพอ เพื่อนำมาเปรียบเทียบพิจารณากันกรองให้รอบคอบแล้วจึงสรุปออกมาว่า ดี - เลว ได้ - ตก เก่ง - อ่อน ได้ระดับคะแนน ๔ ๓ ๒ ๑ หรือ ๐ เป็นต้น

สนิท เจริญธรรม กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึง การใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งในการค้นหาหรือการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นปริมาณที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงออกมา เช่น การวัดความสูงและชั่งน้ำหนักของเด็ก การให้คะแนนการตอบข้อสอบของนักเรียนหากจะ

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕ - ๕๖.

พูดถึงความหมายของการวัดผลอย่างสั้น ๆ ก็จะได้ว่า การวัดผลคือการกำหนดตัวเลขแทนคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ต้องการด้วยระเบียบวิธีที่เชื่อถือได้^{๔๘}

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปหรือข้อตัดสิน เช่น ดี - เลว ผ่าน - ไม่ผ่าน เก่ง - อ่อน ได้ระดับคะแนน ก, ข, ค, ง หรือ จ เป็นต้น สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้นั้นเป็นการได้ข้อมูลตัวเลขหรือข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลข สำหรับการตัดสินเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนหรือเพื่อค้นหาปัญหาต่าง ๆ ด้านการเรียนการสอน

คำว่า “วัดผล” และ “ประเมินผล” บางครั้งใช้ควบคู่กันไป เช่น วัดและประเมินผล เพื่อเน้นว่าต้องการได้ข้อมูลตัวเลข เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินผลต่อไป

การจะวัดและประเมินผลด้านใดนั้น ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด โดยทั่วไป การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะวัดและประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ รวม ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสติปัญญาหรือด้านสมอง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามระดับความซับซ้อนจากน้อยไปหามากได้ ๖ ระดับ คือ

- ๑.๑) ความรู้ ความจำ
- ๑.๒) ความเข้าใจ
- ๑.๓) การนำไปใช้
- ๑.๔) การวิเคราะห์
- ๑.๕) การสังเคราะห์
- ๑.๖) การประเมินค่า

๒) ด้านจิตพิสัย (Affective domain) ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น ๕ ระดับ คือ

- ๒.๑) การรับรู้
- ๒.๒) การตอบสนอง
- ๒.๓) การให้คุณค่า
- ๒.๔) การจัดระบบคุณค่า
- ๒.๕) การพัฒนาลักษณะนิสัยจากค่านิยม

^{๔๘} สนิท เจริญธรรม, การวัดผล ประเมินผล, (นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๐), หน้า ๑ - ๑๒.

๓) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความสามารถและทักษะในการใช้กล้ามเนื้อ หรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยการประสานงานกับประสาทที่ควบคุมกล้ามเนื้อ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น ๖ ระดับ คือ

- ๓.๑) การรับรู้
- ๓.๒) เตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติ
- ๓.๓) การปฏิบัติตามแบบหรือแนวทางที่กำหนด
- ๓.๔) การปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
- ๓.๕) การปฏิบัติอย่างชำนาญ
- ๓.๖) การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์

ในการวัดและประเมินการเรียนนั้น ผู้ประเมินจะกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการประเมินไว้ในจุดประสงค์ จุดประสงค์ข้อหนึ่ง ๆ อาจใช้ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว หรือใช้เพื่อประเมินพฤติกรรมที่ซับซ้อนหลาย ๆ ด้านก็ได้

จุดประสงค์ในการเรียนรู้ซึ่งจำแนกออกได้เป็น ๓ ด้านนั้นมิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาดแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเสมอ ในการจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการประเมินในจุดประสงค์นั้น ผู้ประเมินจึงควรพิจารณาลักษณะเด่น หรือจุดเน้นของพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นหลัก

นอกเหนือจากการประเมินผลการเรียนด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยแล้ว หลักสูตรฉบับปรับปรุงได้เน้นการประเมินด้านกระบวนการด้วย ซึ่งสามารถทำได้ทั้ง ๓ ด้าน คือ

๑) ส่วนความรู้ความคิด เช่น วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยมีข้อมูลประกอบเป็นเหตุเป็นผล มีเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือประกอบการประเมินทางเลือกสามารถหาทางเลือกหรือกำหนดขั้นตอนปฏิบัติได้สอดคล้องกับผลที่ต้องการ เป็นต้น

๒) ส่วนการปฏิบัติ เช่น ปฏิบัติอย่างมีแผน ปฏิบัติเป็นขั้นตอนครบถ้วน ปฏิบัติไปตรวจสอบไปและปรับปรุงไป เป็นต้น

๓) ส่วนความรู้สึกรู้สึก เช่น เห็นโทษเห็นข้อบกพร่องของสิ่งที่ไม่เหมาะสม เห็นคุณค่าความสำคัญในการที่จะยกระดับการคิด การปฏิบัติให้ดีขึ้น ใจกว้างรับฟังความคิดที่หลากหลายมีความเป็นระบบระเบียบ ใช้เหตุผลเสมอ พอใจในผลงานการกระทำที่สำเร็จด้วยตนเองแสดงความสนใจพอใจในกิจกรรมการเรียน เป็นต้น

ทั้งนี้ ครูอาจใช้สถานการณ์ในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสื่อกลางของการกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมหรือใช้แบบวัดผลที่สร้างอิงเนื้อหาในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือใช้สถานการณ์อิสระจากบทเรียนเป็นกรณีตัวอย่างยกมาสร้าง แบบวัดผลให้นักเรียนได้คิดได้วิเคราะห์และตอบคำถามก็ได้

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมการเรียนรู้ ๓ ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัยไม่สามารถแยกจากกันได้โดยเด็ดขาด การเรียนที่สมบูรณ์จำเป็นต้องพัฒนาพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้านอย่างประสานสัมพันธ์กัน พร้อมทั้งเน้นกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย

การวัดและการประเมินผลควรทำเมื่อใด

การวัดและการประเมินผลการเรียนควรทำอย่างต่อเนื่องและทำเป็นระยะ ๆ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. การประเมินผลก่อนเรียน (Placement Evaluation) การประเมินส่วนนี้ มุ่งหาข้อมูล เพื่อตอบคำถามว่าผู้เรียนมีพื้นฐาน ทักษะเบื้องต้น ตลอดจนความพร้อมด้านอื่น ๆ และอยู่ในสถานะที่จะสามารถเริ่มเรียนบทเรียนใหม่ได้หรือไม่

๒. การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) การประเมินส่วนนี้ มุ่งหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนมากน้อยเพียงใด มีปัญหาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

๓. การประเมินผลหลังเรียน หรือการประเมินผลปลายภาคเรียน (Summative Valuation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความรู้ระดับใดควรสอบผ่านหรือไม่ผ่าน

๒.๔.๒ เครื่องมือการวัดผลการเรียน

๑. ชนิดของเครื่องมือการวัดผล

เครื่องมือการวัดผลมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะ วิธีใช้ และประโยชน์ต่างกัน การใช้เครื่องมือวัดผลแต่ละชนิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบลักษณะประโยชน์และข้อจำกัดต่าง ๆ ของเครื่องมือเหล่านั้น จึงจะสามารถใช้เครื่องมือวัดผลในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่สำคัญดังนี้

๑.๑ แบบทดสอบ หมายถึง ชุดของคำถามหรือกลุ่มของงานที่สร้างขึ้นเพื่อทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมา แบบทดสอบมีหลายประเภท แล้วแต่จะใช้เกณฑ์ใดในการจำแนก เช่น

๑.๑.๑ จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง ได้แก่ แบบทดสอบที่ครูสร้าง และแบบทดสอบมาตรฐาน

๑.๑.๒ จำแนกตามจุดประสงค์ในการวัด ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดความถนัด และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

๑.๑.๓ จำแนกตามรูปแบบคำถามและวิธีตอบ ได้แก่ แบบทดสอบอัตนัย และแบบทดสอบปรนัย

๑.๑.๔ จำแนกตามลักษณะการตอบได้แก่แบบทดสอบภาคปฏิบัติ แบบทดสอบเขียนตอบ และแบบทดสอบด้วยวาจา

๑.๑.๕ จำแนกตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผล ความเร็วและแบบทดสอบความสามารถสูงสุด

๑.๒ การสังเกต เป็นเครื่องมือวัดผลโดยการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประสาทสัมผัส ต่างๆของผู้สังเกตเป็น เครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตา (เพื่อดู) และหู (เพื่อฟัง) เก็บข้อมูล ตามที่ปรากฏโดยไม่แปลความหมายของข้อมูลนั้นตามความนึกคิดของผู้สังเกต

๑.๓ แบบสำรวจรายการ เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตอย่างหนึ่ง โดยใช้ ผู้สังเกตทำเครื่องหมายลงในรายการที่สังเกตได้ แบบสำรวจรายการเป็นเครื่องมือวัดผลที่ใช้ ตรวจสอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

๑.๔ การบันทึกย่อ เป็นการบันทึกพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สังเกตได้ โดยใช้ข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้ตามความเป็นจริง

๑.๕ การจัดอันดับคุณภาพ เป็นการพิจารณาเรียงลำดับคุณภาพของงานหรือ ลักษณะบุคคลที่อยู่ในประเภทหรือกลุ่มเดียวกัน

๑.๖ การสัมภาษณ์เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการซักถาม ถามตอบระหว่างครู และนักเรียน ผู้เรียนที่ถูกสัมภาษณ์และครูผู้สัมภาษณ์สามารถซักถามในรายละเอียดของข้อ คำถามได้หากมีข้อสงสัยทำให้การสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงมากขึ้น

๑.๗ แบบสอบถาม เป็นข้อคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็น ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้เรียนที่ให้ตอบแบบสอบถาม คำถามในแบบสอบถามจะมี ชนิดคำถามปลายเปิดและชนิดคำถามปลายปิด

๑.๘ แบบสังคมมิติ เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อศึกษาสถานภาพทางสังคมของบุคคลที่ อยู่ในกลุ่มเดียวกันว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด เทคนิครวบรวมข้อมูลทางสังคมมิติทำได้ หลายวิธี เช่น การทายใครเอ่ย การสร้างสังคม เป็นต้น ผู้ที่ได้รับการเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม มากอาจกล่าวได้ว่าลักษณะผู้นำหรือเป็นดาราประจำกลุ่ม ส่วนผู้ที่ไม่ถูกเลือกเลย อาจกล่าวได้ ว่าเป็นแกะดำหรือผู้ที่มีปัญหาควรได้รับการช่วยเหลือ

๑.๙ การให้ปฏิบัติจริง เป็นการหาข้อมูลโดยการให้ผู้เรียนที่ถูกวัดปฏิบัติจริง เช่น ให้ทำรายงาน ให้ประดิษฐ์ชิ้นงาน เป็นต้น ในการตรวจผลงานมักใช้เกณฑ์การพิจารณา ๓ ด้าน ควบคู่กันไป ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และวิธีการ

๑.๑๐ การศึกษารายกรณี เป็นการศึกษาปัญหาใดปัญหาหนึ่งอย่างละเอียดลึกซึ้ง ทุกแง่มุม โดยใช้เครื่องมือหลายๆ ชนิด เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนที่จะค้นหาสาเหตุสำหรับ พิจารณาแก้ปัญหาต่อไป

๑.๑๑ การให้จินตนาการ เป็นการศึกษาลักษณะสภาพทางจิตใจของบุคคล โดยให้ผู้เรียนที่ถูกวัดสะท้อนลักษณะของบุคลิกภาพออกมาโดยไม่รู้ตัว เช่น ให้ต่อเติมประโยคจากข้อความที่กำหนดให้ ให้อธิบายภาพที่เลือกรางหรือชว่นสงสัย ให้แต่งเรื่องตามหัวข้อที่กำหนดให้

๒. การเลือกวิธีการวัดและเครื่องมือการวัดผล

พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูต้องการวัดผล มีหลายลักษณะและวิธีที่จะได้วัดพฤติกรรมเหล่านั้นก็มีหลายลักษณะเช่นกัน ซึ่งวิธีการวัดผลหนึ่ง ๆ จะวัดได้ดีและเหมาะสมเฉพาะพฤติกรรมบางลักษณะเท่านั้น บางกรณี ครูอาจใช้วิธีการวัดหลายอย่างประกอบกัน เพื่อจะวัดผลพฤติกรรมลักษณะหนึ่ง ครูจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการวัดให้เหมาะสมกับลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัด

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การใช้กระบวนการวิธีการหรือเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล นำมาพิจารณาหาข้อสรุปผลของการเรียนรู้และตัดสินว่า สิ่ง que ผู้เรียนแสดงออกผ่านข้อมูลนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยเพียงใด ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะประโยชน์และข้อจำกัดของเครื่องมือวัดผลแบบต่าง ๆ ตลอดจนสามารถใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลได้เหมาะสม

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระครูสังฆรักษ์สมจิต เตชคุณรัมย์ ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เป็นการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต โดยจำแนกตามคณะชั้นปี โดยศึกษาปัญหาการเรียนการสอน ๕ ด้าน คือ ด้านอาจารย์ ด้านนิสิต ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์และนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา ๒๕๔๖ จำนวน ๕๓๘ รูป/คน แยกเป็นอาจารย์ผู้สอนจำนวน ๘๗ รูป/คน และนิสิต จำนวน ๔๕๑ รูป ผลศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนรองลงมา ได้แก่ด้านนิสิต ด้านการวัดผลและประเมินผลด้านกิจกรรมการเรียนการ

สอนและด้านอาจารย์ ตามลำดับ ปัญหาการเรียนการสอน ตามทัศนะของอาจารย์ที่เป็นพระภิกษุและฆราวาสโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๔๙}

พระครูปริยัติธรรมมาวุธ (วิรัช ต้นชวน) ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๕ รูป ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๓๕ คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน ๓๕ คน รวม ๑๒๕ รูป / คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาทั้ง ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านพัฒนาหลักสูตร ๒) ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ๓) ด้านการจัดการเรียนการสอน ๔) ด้านการวัดผลและประเมินผล ๕) ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ ๖) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา มีปัญหาระดับปานกลางและมากทุกด้าน^{๕๐}

พระภุชญา ทองจูด ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนในจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๘๔ รูป ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน^{๕๑}

พระมหาปัญญา จอมนาสวน ทำการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนในโครงการจริยศึกษา ศูนย์เผยแผ่ธรรม จังหวัดเชียงใหม่”

^{๔๙} พระครูสังฆรักษ์สมจิต เดชคุณรัมย์, “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. (สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๘.

^{๕๐} พระครูปริยัติธรรมมาวุธ (วิรัช ต้นชวน), “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. (ภาควิชาการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๔๘.

^{๕๑} พระภุชญา ทองจูด, “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนในจังหวัดนครศรีธรรมราช”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. (สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช), ๒๕๔๗.

โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ๔ คน ครู ๑๘ คน และนักเรียน ๒๑๐ คน โดยทำการศึกษาค้นคว้าใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการจัดการเรียนการสอน ๒) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ๓) ด้านการจัดกิจกรรม และ ๔) ด้านการพัฒนาคนให้ครบทั้ง ๔ ด้าน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนในโครงการ จริยศึกษา ศูนย์เผยแผ่ธรรม จังหวัดเชียงใหม่สูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๕๒}

พระสุรเชษฐ์ เจริญสุข ทำการศึกษาเรื่อง “เจตคติของผู้ปกครองต่อบทบาทครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบ้านก้อง จังหวัดลำพูน” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนวัดบ้านก้อง จังหวัดลำพูน จำนวน ๖๐ คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีระดับเจตคติต่อบทบาทครูพระศีลธรรมในโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ด้านสังคม วัฒนธรรม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และด้านสิ่งแวดล้อม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ผู้ปกครองมีระดับเจตคติต่อบทบาทครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ทั้ง ๓ ด้าน เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก^{๕๓}

พระสมุห์สุทธิยะ สุทธิโย (หุยมโฆสง) ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าการใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักการใช้สื่อ ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านหลักการเลือก ๒) ด้านหลักการเตรียม ๓) ด้านหลักการนำเสนอสื่อในห้องเรียน และ ๔) ด้านหลักการประเมินผล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา ๒๕๔๑ จำนวน ๙๒ รูป/คน ซึ่งผลการศึกษาปรากฏดังนี้

๑. สภาพการใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม รวมทุกประเภท และ

^{๕๒} พระมหาปัญญา จอมนาสวน, “ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนในโครงการจริยศึกษา ศูนย์เผยแผ่ธรรม จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), ๒๕๔๙.

^{๕๓} พระสุรเชษฐ์ เจริญสุข, “เจตคติของผู้ปกครองต่อบทบาทครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบ้านก้อง จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๙.

เป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สื่อประเภทไม่ต้องฉาย สื่อประเภทเสียง สื่อของจริง สื่อกิจกรรม สื่อประสม สื่อภาพเคลื่อนไหว คอมพิวเตอร์และเกมส์ และสื่อภาพนิ่งประเภทฉาย เมื่อพิจารณาตามตัวแปร ปรากฏดังนี้

๑.๑ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีการใช้สื่อรวมทุกประเภทและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

๑.๒ ครูที่มีประสบการณ์ ๑ – ๕ ปี, ๖ – ๑๐ ปี และครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑๑ ปีขึ้นไป มีการใช้สื่อรวมทุกประเภทและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

๑.๓ พิจารณาตามตัวแปรกลุ่มวิชาที่สอน พบว่า มีการใช้สื่อการเรียนการสอนรวมทุกประเภทอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการเตรียม และที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านหลักการเลือก และเมื่อพิจารณาตามตัวแปร ปรากฏดังนี้

๒.๑ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีการใช้สื่อรวมทุกประเภทและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

๒.๒ ครูที่มีประสบการณ์ ๑ – ๕ ปี, ๖ – ๑๐ ปี และครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑๑ ปีขึ้นไป มีการใช้สื่อรวมทุกประเภท อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายด้าน โดยครูที่มีประสบการณ์ ๑ – ๕ ปี มีความเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านหลักการเตรียม และด้านที่มีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านหลักการนำเสนอสื่อในห้องเรียน ครูที่มีประสบการณ์ ๖ – ๑๐ ปี มีความคิดเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านหลักการเลือก ด้านหลักการประเมินผล และด้านที่มีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ด้านหลักการเตรียม สำหรับครูที่มีประสบการณ์ ๑๑ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านหลักการนำเสนอสื่อในห้องเรียน และด้านที่มีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านหลักการเลือก

๒.๓ พิจารณาตามตัวแปรกลุ่มวิชาที่สอน พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง^{๕๔}

^{๕๔} พระสมุห์สุทธิยะ สุทธิโย (หุยมไธสง), “สภาพและปัญหาการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๑.

พระมหาไพโรจน์ กนโก ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพและประเภทของครูอาจารย์ ในงาน ๔ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูอาจารย์ที่สอนประจำอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา ๒๕๔๖ จำนวน ๑๓๖ รูป/คน จาก ๑๒ โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า

๑. ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง ๔ ด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ คู่มือครูในแต่ละรายวิชามีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน คู่มือประกอบการใช้หลักสูตรมีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน ขาดห้องปฏิบัติการสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะวิชา ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน ขาดห้องและสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วน โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน และครูขาดความรู้และทักษะด้านเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

๒. ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นครูอาจารย์บรรพชิตและครูอาจารย์ฆราวาส มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง ๔ ด้าน พบว่า มีปัญหาแตกต่างกัน จำนวน ๑ ข้อ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนการสอน ครูอาจารย์มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ โดยครูอาจารย์ที่เป็นบรรพชิตมีปัญหามากกว่าครูอาจารย์ที่เป็นฆราวาส

๓. ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นครูอาจารย์ประจำและครูอาจารย์พิเศษ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง ๔ ด้าน พบว่า มีปัญหาแตกต่างกัน จำนวน ๔ ข้อ ได้แก่ ครูไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาครูขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้

เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ครูอาจารย์มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๕๕}

พระครูวัชรเมธคุณ สุขเมธโส (กร้าวกฤษ) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา” เพื่อการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา จำแนกตามคณะที่ศึกษา คือ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ โดยศึกษาปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาของพระนิสิต ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ๒) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ ๓) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษา ประจำปี ๒๕๔๙ จำนวน ๑๐๙ รูป ผลการศึกษาพบว่า

๑. พระนิสิตมีปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุดได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ

๒. พระนิสิตที่ศึกษาในคณะที่แตกต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาโดยภาพรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่าด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. พระนิสิตที่มีระยะเวลาในการบวชต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และด้านการวัดผลและการประเมินผลมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๕๖}

^{๕๕} พระมหาไพโรจน์ กนโก, “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๖.

^{๕๖} พระครูวัชรเมธคุณ สุขเมธโส (กร้าวกฤษ), “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติศาสนกิจในสถานศึกษาของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๙.

วรรณนิภา วิทยา ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการสอนบูรณาการ ของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสทหีบ จังหวัดชลบุรี” การศึกษาใน ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการสอนบูรณาการ ด้านการนำ หลักสูตรไปใช้ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ การเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองสทหีบ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูประจำการที่ สอนบูรณาการในระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๔๔ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองสทหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงเฉพาะครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๗๐ คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในแต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งปัญหาด้านการนำหลักสูตรไปใช้มี ปัญหาเป็นอันดับแรก

๒. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการสอนไม่แตกต่างกัน

๓. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาในการสอนไม่แตกต่างกัน^{๕๗}

วรวิทย์ พรหมคช ทำการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๒” การวิจัย ครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่ มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามเพศ สถานที่ตั้งโรงเรียน และ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษาปัญหาใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านจุดประสงค์รายวิชา ด้าน เนื้อหารายวิชา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๔๕๑ คน เป็นนักเรียนชาย ๒๑๗ คน นักเรียนหญิง ๒๓๔ คน จาก ๘ จังหวัด ในเขตการศึกษา ๑๒ ผลการศึกษาพบว่า

ระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน พระพุทธศาสนา จำแนกตามเพศ สถานที่ตั้งโรงเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมมีระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจุดประสงค์รายวิชา และด้านเนื้อหารายวิชา มีระดับการปฏิบัติมาก ส่วนอีก ๓ ด้านมีระดับการปฏิบัติปานกลาง เรียงลำดับต่อไปนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล และด้านการใช้ สื่อการเรียนการสอน ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศ

^{๕๗} วรรณนิภา วิทยา, “การศึกษาปัญหาการสอนบูรณาการของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองสทหีบ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๕.

และสถานที่ตั้งโรงเรียนพบว่า ทั้ง ๕ ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันพบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านจุดประสงค์รายวิชานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำและระดับสูง ด้านเนื้อหารายวิชา นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำและระดับปานกลาง และในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๕๘}

พระกิตติ ราชแก้ว ทำศึกษาเรื่อง “ปัญหาจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอาจารย์ที่เป็นบรรพชิต จำนวน ๘๔ รูป และครูอาจารย์ที่เป็นฆราวาสจำนวน ๘๕ คน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน^{๕๙}

พระมหาสำรวย อติวิธา ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนที่เป็นบรรพชิต จำนวน ๖๓ รูป และครูผู้สอนที่เป็นฆราวาสจำนวน ๘๔ คน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง^{๖๐}

^{๕๘} วรวิทย์ พรหมคช, “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๒”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๓.

^{๕๙} พระกิตติ ราชแก้ว, “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๓.

^{๖๐} พระมหาสำรวย อติวิธา, “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๓.

พระมหาสมคิด ตะวังทัน ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาศึกษาปัญหาการจัดการเรียน การสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม” เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดทำ แผนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอาจารย์ที่เป็นบรรพชิต จำนวน ๓๒ รูป และครูอาจารย์ที่เป็นฆราวาสจำนวน ๗๖ คน ผลการศึกษาพบว่า ครูอาจารย์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและเป็นราย ด้านอยู่ในระดับปานกลาง^{๖๑}

พระธีรภักดิ์ คระรัมย์ ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียน การสอนของครูอาจารย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑” กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอาจารย์ของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ จำนวน ๒๑๗ รูป/คน โดยทำการศึกษา ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในปัญหา ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักสูตร ๒) ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ๓) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ ๔) ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า

๑. ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ โดยรวม จำแนก ตามสถานภาพและประสบการณ์ในการสอนมีปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและเป็น รายด้านทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและ ประเมินผล

๒. ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ ที่มีสถานภาพ ต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๓. ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ ที่มี ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนทั้งโดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน^{๖๒}

^{๖๑} พระมหาสมคิด ตะวังทัน, “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๒.

^{๖๒} พระธีรภักดิ์ คระรัมย์, “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๔.

ชนากร เจริญเตี้ย ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูในจังหวัดชลบุรี” เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียนของครูในจังหวัดชลบุรี โดยศึกษาปัญหาการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ จำนวน ๑๔๗ คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนในภาพรวม ครูมีการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง^{๖๓}

พระมหานอม เตชวโร (ชาติผักแว่น) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษา แผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมในสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๒๗๑ รูป โดยทำศึกษาปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรมในปัญหา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า

๑. ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษา แผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรม ในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างครูสอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ๑๐ ปี และครูสอนที่มีประสบการณ์ ๑๐ ปีขึ้นไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๓ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และ ด้านการวัดผลและประเมินผล

๓. การเปรียบเทียบปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรม ในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างครูสอนที่มีพรรษาน้อยกว่า ๑๐

^{๖๓} ชนากร เจริญเตี้ย, “การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูในจังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗.

พรรษา และครูสอนที่มีพรรษา ๑๐ พรรษาขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕^{๖๔}

ธัญญาภาศ เนตรชัย ทำศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาพระอภิธรรมของสำนักเรียนพระอภิธรรม เขตภาคกลาง” เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระอภิธรรมใน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านเนื้อหาหลักสูตร ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ๓) ด้านสื่อการเรียนการสอน ๔) ด้านการวัดและการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสำนักเรียนพระอภิธรรม ๖ รูป ครูผู้สอน ๕๗ รูป/คน นักศึกษา ๒๓๔ คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๖๕}

ครวญศิริ ประยงค์ ทำศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในเขตกรุงเทพมหานคร” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๒๐ คน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาต่างกัน^{๖๖}

วิจิต วงศ์สายตา ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ พระธรรมวิทยากรจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{๖๔} พระมหานอม เตชวโร (ชาติฝึกแว่น), “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๘.

^{๖๕} ธัญญาภาศ เนตรชัย, “ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชา พระอภิธรรมของสำนักเรียนพระอภิธรรม เขตภาคกลาง”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และการศึกษาต่อเนื่อง ภาคการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๕.

^{๖๖} ครวญศิริ ประยงค์, “วิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในเขตกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๙.

จำนวน ๑๓๒ รูป ผู้บริหารมหาวิทยาลัยจำนวน ๖ รูป และอาจารย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและฆราวาส จำนวน ๙ รูป/คน ผลการศึกษาพบว่า

๑. สมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนมากมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระธรรมวิทยากรมีสมรรถภาพทั้ง ๔ ด้าน เรียงจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

๒. เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามสถานภาพของครู (อายุ, จำนวนปีที่บวช, ระดับความรู้ทางบาลี, ระดับชั้นที่กำลังศึกษา, ประสบการณ์การสอน, ประสบการณ์การอบรม, ระดับชั้นที่สอน) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน และการบริหารโครงการพระธรรมวิทยากร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๖๗}

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานที่พระสงฆ์ได้มีบทบาทในชุมชนเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่พระสอนศีลธรรมต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้และความสามารถของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน นอกจากนี้เรื่องดังกล่าวแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานอันได้แก่ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้เอกสารและงานวิจัยที่กล่าว มาข้างต้นเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

^{๖๗} วิชิต วงศ์สายตา, “การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๔.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ ๒ การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

รายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ตอนที่ ๓.๑ การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

๓.๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๔๕๖ รูป

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๐๕ รูป โดยในการสุ่มตัวอย่งนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) มีการขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ ๑ กำหนดขนาดและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๕ รูป

ขั้นที่ ๒ แบ่งอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๒๒ อำเภอ ตามจำนวนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในแต่ละอำเภอ ออกเป็น ๒ ขนาด คือขนาดเล็ก หมายถึงอำเภอที่มีพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอยู่น้อยกว่า ๒๕ รูป มีจำนวน ๑๔ อำเภอ และขนาดใหญ่ หมายถึง อำเภอที่มีพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอยู่ตั้งแต่ ๒๕ รูปขึ้นไป มีจำนวน ๘ อำเภอ

ขั้นที่ ๓ สุ่มอำเภอ ตามขนาดที่แบ่งโดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) ได้อำเภอขนาดเล็ก ๖ อำเภอ และอำเภอขนาดใหญ่ ๖ อำเภอ

ขั้นที่ ๔ สุ่มพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจากอำเภอที่ได้รับการสุ่ม โดยการเทียบสัดส่วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างตั้งรายละเอียดที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๑

ตาราง ๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	เมืองศรีสะเกษ	๔๔	๒๙
๒	กันทรลักษ์	๕๓	๓๐
๓	กันทรารมย์	๔๖	๒๙
๔	อุทุมพรพิสัย	๕๒	๓๐
๕	ขุขันธ์	๓๔	๒๐
๖	ปรางค์กู่	๒๕	๑๖
๗	ห้วยทับทัน	๒๐	๑๓
๘	ศรีรัตนะ	๒๐	๑๓
๙	ไพรบึง	๑๗	๙
๑๐	วังหิน	๑๕	๙
๑๑	โพธิ์ศรีสุวรรณ	๑๔	๗
๑๒	บึงบูรพ์	๕	๒
	รวม	๓๔๕	๒๐๕

๓.๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของพระมหาไพโรจน์ กนโก ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”^๑ จำนวน ๑ ฉบับ โดยยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือให้สอดคล้องกับปัญหา แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

^๑ พระมหาไพโรจน์ กนโก, “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๖.

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ ๒ ปัญหาในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑) ปัญหาด้านหลักสูตร ๒) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ๓) ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน ๔) ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ปัญหาอื่น ๆ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษารายละเอียดและดำเนินการดังนี้

๑.๑ ศึกษาเอกสาร คู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน^๒ ปีงบประมาณ ๒๕๔๙ คู่มือโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน^๓ และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปฏิบัติงานในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

๑.๒ กำหนดรูปแบบโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละตอน โดยกำหนดรายละเอียดในแต่ละด้านตามกรอบคู่มือการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๑.๓ ศึกษาถึงวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ในมาตราวัด ๕ ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

๑.๔ นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้น มาสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๕ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อ ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้พิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนถึงความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

๑.๖ นำแบบสอบถามที่ผ่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่แก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๖๐ – ๑.๐๐

^๒ สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, คู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, (ฉบับปรับปรุง), (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๙). หน้า ๑๔๗ – ๑๕๙.

^๓ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ, คู่มือโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, (ศรีสะเกษ : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ, ๒๕๕๐), หน้า ๕ – ๑๖.

๑.๗ นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขตามที่คณะผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว เสนอประธาน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้(Try out) กับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ รูป

๑.๘ นำแบบสอบถามกลับมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ ๒ ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๓ เมื่อแยกเป็นรายด้านมีค่าความเชื่อมั่นดังนี้

๑.๘.๑ ด้านหลักสูตรมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๗๐

๑.๘.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๗

๑.๘.๓ ด้านการใช้สื่อการสอนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๖

๑.๘.๔ ด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๕

๑.๙ นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๑.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงแกนนำพระสอนศีลธรรมประจำอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนตอบแบบสอบถามและส่งคืนผู้วิจัยภายใน ๑๕ วัน

๔. แบบสอบถามใดไม่ได้รับคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับบุคคลนั้น แล้วเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

๕. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้คืนมา ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
๒. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - ๒.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่

และหาค่าร้อยละ

๒.๒ วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและเป็นรายข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้^๔

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐	มีปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐	มีปัญหาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐	มีปัญหาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

๒.๓ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิด Independent Samples

๒.๔ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลกของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิด Independent Samples

๒.๕ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิด Independent Samples

๒.๖ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิด Independent Samples

^๔ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๓.

ตอนที่ ๓.๒ การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

๓.๒.๑ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำนวน ๗ รูป/คน

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน ๒๐ ข้อ ซึ่งใช้ปัญหาในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้จากการวิจัยตอนที่ ๑ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ เป็นข้อคำถามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังต่อไปนี้

๑. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลจากพระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง และมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๒. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ พระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ทุกท่านด้วยตนเอง ภายใน ๑ สัปดาห์

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน ๒๐๕ ฉบับ มาดำเนินการวิเคราะห์แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย โดย แบ่งเป็น ๗ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ ๒ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา

ตอนที่ ๔ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก

ตอนที่ ๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์

ตอนที่ ๖ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ ๗ แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ ๔.๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๒๐๕ รูป เมื่อวิเคราะห์สถานภาพโดยแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ ได้ผลดังรายละเอียดในตารางที่ ๒-๕

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตามพรรษา

พรรษา	จำนวน (n = ๒๐๕)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๔๒	๒๐.๔๙
๕ พรรษาขึ้นไป	๑๖๓	๗๙.๕๑
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป (ร้อยละ ๗๙.๕๑) ที่เหลือมีพรรษาน้อยกว่า ๕ พรรษา (ร้อยละ ๒๐.๔๙)

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก

วุฒิการศึกษาทางโลก	จำนวน (n = ๒๐๕)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๒๖	๖๑.๔๖
ปริญญาตรีขึ้นไป	๗๙	๓๘.๕๔
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ ๖๑.๔๖) ที่เหลือจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ ๓๘.๕๔)

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตามตำแหน่ง
ทางคณะสงฆ์

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	จำนวน (n = ๒๐๕)	ร้อยละ
พระสังฆาธิการ	๙๑	๔๔.๓๙
พระลูกวัด	๑๑๔	๕๕.๖๑
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นพระลูกวัด (ร้อยละ ๕๕.๖๑) ที่เหลือเป็นพระสังฆาธิการ (ร้อยละ ๔๔.๓๙)

ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวน (n = ๒๐๕)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕ ปี	๑๐๓	๕๐.๒๔
๕ ปีขึ้นไป	๑๐๒	๔๙.๗๖
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์
ต่ำกว่า ๕ ปี (ร้อยละ ๕๐.๒๔) ที่เหลือมีประสบการณ์ ๕ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๔๙.๗๖)

ตอนที่ ๔.๒ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่
๖ - ๑๐ ดังนี้

ตารางที่ ๖ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
โดยภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักสูตร	๒.๘๐	.๗๗	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๗๒	.๗๗	ปานกลาง
ด้านการใช้สื่อการสอน	๒.๘๙	.๘๐	ปานกลาง
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๗๗	.๘๑	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	๒.๗๙	.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๖ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๙$, S.D. = .๗๔) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละ
ด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = ๒.๘๙$, S.D. = .๘๐) ด้าน
หลักสูตร ($\bar{X} = ๒.๘๐$, S.D. = .๗๗) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. =
.๘๑) และ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๗๒$, S.D. = .๗๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๒.๗๘	.๘๘	ปานกลาง
๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๒.๗๐	๑.๐๐	ปานกลาง
๓. ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรได้	๒.๗๒	๑.๐๐	ปานกลาง
๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	๒.๘๓	.๘๘	ปานกลาง
๕. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้	๒.๘๘	.๘๖	ปานกลาง
๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับความต้องการ	๓.๐๓	๑.๐๘	ปานกลาง
๗. ขาดการศึกษาคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้	๒.๗๓	๑.๑๑	ปานกลาง
๘. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๒.๗๑	๑.๑๕	ปานกลาง
๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนการสอน	๒.๗๗	๑.๑๒	ปานกลาง
รวมด้านหลักสูตร	๒.๘๐	.๗๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๗ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๐$, S.D. = .๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน ($\bar{X} = ๓.๐๓$, S.D. = ๑.๐๘) รองลงมาคือข้อ ๕. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = ๒.๘๘$, S.D. = .๘๖) ข้อ ๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชา

พระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ข้อ ๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = ๒.๗๘$, S.D. = .๙๘) และข้อ ๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนการสอน ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = ๑.๑๒) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๓. ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ ($\bar{X} = ๒.๗๐$, S.D. = ๑.๐๐)

ตารางที่ ๘ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๑. ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๗๕	๑.๐๗	ปานกลาง
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตาม จุดประสงค์ของการเรียนรู้	๒.๗๓	.๙๙	ปานกลาง
๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๗๒	๑.๐๔	ปานกลาง
๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการ สอน	๒.๙๔	๑.๑๙	ปานกลาง
๕. ขาดความรู้และทักษะการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	๒.๖๗	๑.๐๔	ปานกลาง
๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม แผนการสอนได้	๒.๗๕	๑.๐๓	ปานกลาง
๗. ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เร้า ความสนใจของผู้เรียน	๒.๕๖	๑.๐๐	ปานกลาง

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๘. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒.๖๒	๑.๐๓	ปานกลาง
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒.๖๗	๑.๑๑	ปานกลาง
๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้	๒.๕๙	๑.๐๖	ปานกลาง
๑๑. ไม่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้แก่ผู้เรียน	๒.๕๘	๑.๐๔	ปานกลาง
๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร	๒.๗๙	๑.๑๒	ปานกลาง
๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๘๑	.๙๙	ปานกลาง
๑๔. ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวนมากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่	๒.๘๒	๑.๑๐	ปานกลาง
๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	๒.๙๓	๑.๐๒	ปานกลาง
๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ถนัด	๒.๔๙	๑.๐๓	น้อย
๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น	๒.๘๘	๑.๐๗	ปานกลาง
๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร	๒.๗๐	๑.๐๗	ปานกลาง
๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการสอนยังไม่ดีพอ	๒.๘๑	๑.๐๖	ปานกลาง
รวมด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๗๒	.๗๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๘ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๒$, S.D. = .๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๘ ข้อ

และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๔. ขาดห้องจริยธรรม สำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = ๑.๑๙) รองลงมาคือข้อ ๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = ๑.๐๒) ข้อ ๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนได้ ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = ๑.๐๓) ข้อ ๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = .๙๙) ข้อ ๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = ๑.๐๔) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชา ที่ตนไม่ถนัด ($\bar{X} = 2.49$, S.D. = ๑.๐๓)

ตารางที่ ๙ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุไม่มีเพียงพอกับความ ต้องการ	๓.๑๒	๑.๑๔	ปานกลาง
๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ไม่มีเพียงพอกับความ ต้องการ	๓.๒๑	๑.๐๙	ปานกลาง
๓. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการเลือกใช้สื่อการ เรียนการสอน	๒.๗๗	๑.๐๒	ปานกลาง
๔. ไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการใช้สื่อ การเรียนการสอน	๒.๖๒	๑.๑๐	ปานกลาง
๕. ไม่ได้ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการนำสื่อการเรียนการ สอนไปใช้จริง	๒.๖๐	๑.๑๔	ปานกลาง
๖. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๒.๗๘	๑.๑๒	ปานกลาง
๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	๒.๕๙	๑.๐๗	ปานกลาง
๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิต สื่อการเรียนการสอน	๓.๓๒	๑.๑๖	ปานกลาง
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการ เรียนการสอน	๓.๐๕	๑.๐๘	ปานกลาง
๑๐. ขาดความรู้และทักษะด้านเทคนิคการผลิตสื่อการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๙๕	๑.๐๘	ปานกลาง
๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการ ติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๙๔	๑.๐๗	ปานกลาง

ตารางที่ ๙ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๑๒. ขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	๒.๘๘	๑.๑๔	ปานกลาง
๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	๒.๗๓	.๘๗	ปานกลาง
๑๔. ขาดห้องและสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วน	๓.๐๐	๑.๐๐	ปานกลาง
รวมด้านการใช้สื่อการสอน	๒.๘๙	.๘๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๙ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๙$, S.D. = .๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D. = ๑.๑๖) รองลงมาคือข้อ ๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D. = ๑.๐๙) ข้อ ๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม ($\bar{X} = ๓.๑๒$, S.D. = ๑.๑๔) ข้อ ๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D. = ๑.๐๘) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน ($\bar{X} = ๒.๕๙$, S.D. = ๑.๐๗)

ตารางที่ ๑๐ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๑. ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลความพร้อมของผู้เรียนก่อน การเรียนการสอน	๒.๗๖	.๙๗	ปานกลาง
๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	๒.๗๗	.๙๓	ปานกลาง
๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	๒.๗๘	๑.๑๐	ปานกลาง
๔. ไม่ได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตาม ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	๒.๖๗	๑.๐๓	ปานกลาง
๕. ไม่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับเทคนิคการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอน	๒.๗๖	.๙๙	ปานกลาง
๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจาก แฟ้มสะสมงาน	๒.๙๕	๑.๐๗	ปานกลาง
๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	๒.๘๗	๑.๐๗	ปานกลาง
๘. ขาดการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	๒.๗๗	๑.๐๔	ปานกลาง
๙. เลือกใช้เครื่องมือการวัดผลไม่เหมาะสมกับเนื้อหาหรือ กิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๖๙	๑.๐๖	ปานกลาง
๑๐. โรงเรียนใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนการสอนสูง เกินไป	๒.๗๕	.๙๗	ปานกลาง

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	(n = ๒๐๕)		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้เพื่อปรับปรุงการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๘๑	๑.๐๒	ปานกลาง
๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำนำผลการวัดผลและ ประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	๒.๗๙	๑.๐๖	ปานกลาง
รวมด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๗๗	.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = .๘๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน ($\bar{X} = ๒.๘๕$, S.D. = ๑.๐๗) รองลงมาคือข้อ ๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = ๒.๘๗$, S.D. = ๑.๐๗) ข้อ ๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๘๑$, S.D. = ๑.๐๒) ข้อ ๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๗๙$, S.D. = ๑.๐๖) ข้อ ๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๗๘$, S.D. = ๑.๑๐) ข้อ ๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = .๙๓) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๔. ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๖๗$, S.D. = ๑.๐๓)

ตอนที่ ๔.๓ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา

ในการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตาราง
ที่ ๑๑ - ๑๕

ตารางที่ ๑๑ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตร	๓.๑๓	.๖๕	๒.๗๒	.๗๘	๓.๑๓*	.๐๐
ด้านการจัดการเรียนการสอน	๓.๐๐	.๖๓	๒.๖๕	.๗๙	๒.๖๘*	.๐๐
ด้านการใช้สื่อการสอน	๓.๑๘	.๖๓	๒.๘๒	.๘๓	๒.๖๑*	.๐๑
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๙๕	.๖๗	๒.๗๓	.๘๔	๑.๕๙	.๑๑
รวมทั้งหมด	๓.๐๖	.๕๗	๒.๗๒	.๗๖	๒.๖๖*	.๐๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมใน
โรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาน้อยกว่า ๕
พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการ
เรียนการสอน และ ด้านการใช้สื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
โดยพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาน้อยกว่า ๕ พรรษามีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระ
สอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๒ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๓.๐๗	.๘๙	๒.๗๑	๑.๐๐	๒.๑๕*	.๐๓
๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๓.๑๔	.๘๑	๒.๕๙	๑.๐๑	๓.๒๖*	.๐๐
๓. ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตรได้	๓.๐๕	.๗๙	๒.๖๔	๑.๐๔	๒.๓๗*	.๐๑
๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน	๓.๑๔	.๘๙	๒.๗๕	๑.๐๐	๒.๓๐*	.๐๒
๕. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่ กำหนดไว้	๓.๑๙	.๘๖	๒.๙๔	.๙๗	๑.๕๒	.๑๓
๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่ เพียงพอกับความต้องการ	๓.๓๑	๑.๐๐	๒.๙๖	๑.๑๐	๑.๘๘	.๐๖
๗. ขาดการศึกษาคู่มือประกอบการใช้ หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำ หลักสูตรไปใช้	๓.๑๙	๑.๐๑	๒.๖๑	๑.๑๐	๓.๐๙*	.๐๐

ตารางที่ ๑๒ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๘. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๓.๐๕	.๘๒	๒.๖๓	๑.๒๑	๒.๑๒*	.๐๓
๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การจัดทำแผนการสอน	๓.๐๗	.๙๙	๒.๖๙	๑.๑๔	๑.๙๘*	.๐๔
รวมด้านหลักสูตร	๓.๑๓	.๖๕	๒.๗๒	.๗๘	๓.๑๓*	.๐๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มี
พรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งด้าน
และรายข้อเกือบทุกข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกัน
นั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษามีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระ
สอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนข้อ ๕. หลักสูตรมีเนื้อหาหนักเกินไป ไม่สามารถ
สอนได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ และ ข้อ ๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่
เพียงพอกับความต้องการ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๓ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๓.๑๗	.๙๐	๒.๖๔	๑.๐๘	๒.๘๙*	.๐๐
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้	๓.๑๙	.๘๐	๒.๖๑	๑.๐๐	๓.๔๓*	.๐๐
๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๓.๒๑	.๗๘	๒.๖๐	๑.๐๖	๓.๕๓*	.๐๐
๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๓.๑๒	๑.๐๘	๒.๙๐	๑.๒๑	๑.๐๘	.๒๘
๕. ขาดความรู้และทักษะการใช้วิธีการสอน ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	๓.๑๔	.๙๕	๒.๕๕	๑.๐๓	๓.๓๖*	.๐๐
๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนให้เป็นไปตามแผนการสอนได้	๓.๐๒	.๘๙	๒.๖๘	๑.๐๕	๑.๙๒	.๐๕
๗. ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สร้างความสนใจของผู้เรียน	๒.๙๓	.๘๙	๒.๔๖	๑.๐๐	๒.๗๔*	.๐๐
๘. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒.๙๐	.๗๕	๒.๕๕	๑.๐๗	๒.๐๒*	.๐๔
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	๓.๐๒	.๘๔	๒.๕๘	๑.๑๕	๒.๓๔*	.๐๒

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา		๕ พรรษาขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการเรียนรู้	๒.๘๑	.๘๖	๒.๕๓	๑.๑๐	๑.๕๔	.๑๒
๑๑. ไม่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอน เสริมให้แก่ผู้เรียน	๒.๘๘	.๙๑	๒.๕๐	๑.๐๖	๒.๑๐*	.๐๓
๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัด กิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร	๓.๐๕	๑.๐๑	๒.๗๒	๑.๑๔	๑.๖๗	.๐๙
๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๐๒	.๙๕	๒.๗๖	.๙๙	๑.๕๓	.๑๒
๑๔. ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวน มากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๙๕	๑.๐๘	๒.๗๙	๑.๑๑	.๘๗	.๓๘
๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม	๓.๐๐	.๙๖	๒.๙๑	๑.๐๔	.๕๑	.๖๐
๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ ถนัด	๒.๗๙	๑.๐๐	๒.๔๑	๑.๐๓	๒.๑๐*	.๐๓
๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตาม ระดับชั้น	๓.๐๒	.๙๗	๒.๘๕	๑.๐๙	.๙๕	.๓๔

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอนเท่าที่ควร	๒.๙๐	.๘๗	๒.๖๔	๑.๑๑	๑.๔๐	.๑๖
๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการ สอนยังไม่ดีพอ	๓.๐๒	.๘๑	๒.๗๖	๑.๑๒	๑.๔๒	.๑๕
รวมด้านการจัดการเรียนการสอน	๓.๐๐	.๖๓	๒.๖๕	.๗๙	๒.๖๘*	.๐๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างพระ
สอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป
โดยภาพรวมทั้งด้านและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๘ ข้อ
ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษามีปัญหาการปฏิบัติงาน
โดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนข้อ ๔. ขาดห้องจริยธรรม
สำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ ๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้
เป็นไปตามแผนการสอนได้ ข้อ ๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ข้อ ๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร
ข้อ ๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ ๑๔.
ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวนมากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อ
๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ข้อ ๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่
เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น ข้อ ๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ
เรียนการสอนเท่าที่ควร และ ข้อ ๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการสอนยังไม่ดีพอ ไม่
แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๔ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุไม่มีเพียงพอ กับความต้องการ	๓.๒๖	.๘๘	๓.๐๙	๑.๒๐	.๘๘	.๓๗
๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ไม่มี เพียงพอกับความต้องการ	๓.๔๘	.๘๙	๓.๑๔	๑.๑๓	๑.๗๗	.๐๗
๓. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๐๗	.๙๔	๒.๖๙	๑.๐๒	๒.๑๙*	.๐๒
๔. ไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๐๐	๑.๑๔	๒.๕๓	๑.๐๗	๒.๕๐*	.๐๑
๕. ไม่ได้ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการนำ สื่อการเรียนการสอนไปใช้จริง	๒.๙๓	๑.๐๒	๒.๕๒	๑.๑๖	๒.๐๖*	.๐๔
๖. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถ นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๓.๑๐	๑.๐๕	๒.๗๐	๑.๑๓	๒.๐๔*	.๐๔
๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	๒.๙๕	.๙๓	๒.๕๐	๑.๐๙	๒.๔๘*	.๐๑
๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การ สนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๖๗	.๘๗	๓.๒๓	๑.๒๒	๒.๑๖*	.๐๓
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้าน กระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๓๓	.๗๘	๒.๙๘	๑.๑๓	๑.๘๙	.๐๖

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะด้านเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๓.๒๔	.๘๒	๒.๘๗	๑.๑๒	๑.๙๗*	.๐๕
๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๐๗	๑.๑๕	๒.๙๑	๑.๐๕	.๘๗	.๓๘
๑๒. ขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	๓.๑๒	.๙๙	๒.๘๒	๑.๑๗	๑.๕๓	.๑๒
๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	๒.๙๘	.๙๒	๒.๖๖	.๙๘	๑.๘๖	.๐๖
๑๔. ขาดห้องและสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วน	๓.๓๘	.๙๐	๒.๙๐	๑.๐๐	๒.๘๑*	.๐๐
รวมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๑๘	.๖๓	๒.๘๒	.๘๓	๒.๖๑*	.๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการใช้สื่อการเรียน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษามีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนข้อ ๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุไม่เพียงพอกับความต้องการ ข้อ ๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ ข้อ ๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ข้อ ๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน ข้อ ๑๒. ขาด

ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และ ข้อ ๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลความพร้อม ของผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน	๒.๙๓	.๘๐	๒.๗๑	๑.๐๑	๑.๒๘	.๑๙
๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	๓.๐๐	.๗๙	๒.๗๑	.๙๖	๑.๘๒	.๐๖
๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้าง เครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	๓.๐๗	.๙๙	๒.๗๐	๑.๑๑	๑.๙๖*	.๐๕
๔. ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้ เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	๒.๙๕	.๘๕	๒.๖๐	๑.๐๖	๒.๐๑*	.๐๔
๕. ไม่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับเทคนิคการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	๒.๙๓	.๘๐	๒.๗๒	๑.๐๓	๑.๒๒	.๒๒
๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการ ประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	๓.๐๗	.๙๗	๒.๙๑	๑.๐๙	.๘๔	.๓๙

ตารางที่ ๑๕ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	พรรษา				t	p
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา (n = ๔๒)		๕ พรรษาขึ้นไป (n = ๑๖๓)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	๓.๑๐	.๙๕	๒.๙๒	๑.๐๙	๑.๕๐	.๑๓
๘. ขาดการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ด้านการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ต่อเนื่อง	๒.๗๖	๑.๐๐	๒.๗๗	๑.๐๕	-.๐๖	.๙๕
๙. เลือกใช้เครื่องมือการวัดผลไม่เหมาะสม กับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๗๖	.๙๒	๒.๖๗	๑.๑๒	.๕๐	.๖๑
๑๐. โรงเรียนใช้เกณฑ์การประเมินผลการ เรียนการสอนสูงเกินไป	๒.๙๙	.๙๙	๒.๗๑	.๙๙	๑.๐๐	.๓๑
๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๐๗	.๙๒	๒.๗๕	๑.๐๓	๑.๙๓	.๐๖
๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำ การวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน	๒.๙๙	.๙๖	๒.๗๔	๑.๑๑	๑.๓๐	.๑๙
รวมด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๙๕	.๖๗	๒.๗๓	.๙๔	๑.๕๙	.๑๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ระหว่างพระ
สอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป
โดยภาพรวมทั้งด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕
ส่วนข้อ ๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

และ ข้อ ๔. ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษา มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป

ตอนที่ ๔.๔ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก

ในการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๑๖ - ๒๐

ตารางที่ ๑๖ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก โดยภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = ๑๒๖)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = ๗๙)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตร	๒.๘๓	.๗๖	๒.๗๖	.๘๐	.๕๖	.๕๗
ด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๗๕	.๗๗	๒.๖๗	.๗๗	.๗๓	.๔๖
ด้านการใช้สื่อการสอน	๒.๘๘	.๗๗	๒.๙๑	.๘๕	-.๔๓	.๖๖
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๗๔	.๗๔	๒.๘๒	.๙๒	-.๖๙	.๔๙
รวมทั้งหมด	๒.๘๐	.๗๑	๒.๗๘	.๗๘	.๑๓	.๘๙

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ เช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๑๗ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = ๑๒๖)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = ๗๙)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๒.๘๔	.๘๔	๒.๖๘	๑.๐๕	๑.๑๑	.๒๖
๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๒.๘๔	.๘๘	๒.๔๘	.๘๙	๒.๕๓*	.๐๑
๓. ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตรได้	๒.๘๐	.๘๕	๒.๕๙	๑.๐๘	๑.๔๓	.๑๕
๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน	๒.๘๗	.๘๕	๒.๗๗	๑.๐๗	.๖๔	.๕๑
๕. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่ กำหนดไว้	๒.๘๑	.๘๕	๓.๑๑	.๘๖	-๑.๔๖	.๑๔

ตารางที่ ๑๗ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่ เพียงพอกับความต้องการ	๒.๙๕	๑.๐๗	๓.๑๕	๑.๑๑	-๑.๒๗	.๒๐
๗. ขาดการศึกษาคู่มือประกอบการใช้ หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำ หลักสูตรไปใช้	๒.๗๒	๑.๐๙	๒.๗๓	๑.๑๕	-.๐๗	.๙๔
๘. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๒.๗๑	๑.๑๒	๒.๗๒	๑.๒๑	-.๐๙	.๙๒
๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การจัดทำแผนการสอน	๒.๘๓	๑.๑๓	๒.๖๖	๑.๑๒	๑.๐๘	.๒๘
รวมด้านหลักสูตร	๒.๘๓	.๗๖	๒.๗๖	.๘๐	.๕๖	.๕๗

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ ๑๘ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = ๑๒๖)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = ๗๙)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๒.๗๔	๑.๐๓	๒.๗๖	๑.๑๓	-.๑๓	.๘๙
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้	๒.๖๘	.๙๘	๒.๘๑	๑.๐๑	-.๘๙	.๓๗
๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๗๑	๑.๐๑	๒.๗๓	๑.๐๘	-.๑๓	.๘๙
๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๒.๙๘	๑.๑๔	๒.๘๗	๑.๒๖	.๖๔	.๕๑
๕. ขาดความรู้และทักษะการใช้วิธีการสอน ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	๒.๗๔	๑.๐๒	๒.๕๗	๑.๐๕	๑.๑๒	.๒๖
๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนให้เป็นไปตามแผนการสอนได้	๒.๘๔	๑.๐๒	๒.๖๑	๑.๐๔	๑.๕๘	.๑๑
๗. ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สร้างความสนใจของผู้เรียน	๒.๕๖	.๙๙	๒.๕๔	๑.๐๒	.๑๓	.๘๙
๘. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒.๖๕	.๙๗	๒.๕๗	๑.๑๑	.๕๔	.๕๘
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	๒.๗๑	๑.๑๑	๒.๖๑	๑.๑๑	.๖๑	.๕๓

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = ๑๒๖)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = ๗๙)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการเรียนรู้	๒.๖๖	๑.๐๖	๒.๔๗	๑.๐๔	๑.๒๕	.๒๑
๑๑. ไม่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอน เสริมให้แก่ผู้เรียน	๒.๕๖	๑.๐๔	๒.๖๒	๑.๐๖	-.๔๒	.๖๖
๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัด กิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร	๒.๘๓	๑.๐๖	๒.๗๒	๑.๒๐	.๖๙	.๔๘
๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๘๓	๑.๐๐	๒.๗๘	.๙๘	.๓๔	.๗๓
๑๔. ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวน มากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๘๑	๑.๐๘	๒.๘๔	๑.๑๓	-.๑๖	.๘๗
๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม	๓.๐๐	๑.๐๒	๒.๘๑	๑.๐๑	๑.๒๙	.๑๙
๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ ถนัด	๒.๕๘	๑.๐๕	๒.๓๔	.๙๙	๑.๖๐	.๑๑
๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตาม ระดับชั้น	๓.๐๐	๑.๑๑	๒.๗๐	.๙๗	๑.๙๘*	.๐๔
๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอนเท่าที่ควร	๒.๗๐	๑.๐๕	๒.๗๐	๑.๑๑	.๐๑	.๙๘

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการ สอนยังไม่ดีพอ	๒.๘๒	๑.๐๙	๒.๘๑	๑.๐๓	.๐๔	.๙๖
รวมด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๗๕	.๗๗	๒.๖๗	.๗๗	.๗๓	.๔๖

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการจัดการเรียนการสอนระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ ๑๙ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = ๑๒๖)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = ๗๙)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอ กับความต้องการ	๓.๐๖	๑.๐๘	๓.๒๒	๑.๒๓	-.๙๒	.๓๕
๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่ เพียงพอกับความต้องการ	๓.๑๗	๑.๐๔	๓.๒๗	๑.๑๘	-.๕๗	.๕๖
๓. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๘๒	.๙๓	๒.๖๘	๑.๑๕	.๙๑	.๓๖
๔. ไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๖๑	๑.๐๕	๒.๖๕	๑.๑๗	-.๒๑	.๘๒
๕. ไม่ได้ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการนำ สื่อการเรียนการสอนไปใช้จริง	๒.๕๖	๑.๑๒	๒.๖๗	๑.๑๙	-.๖๕	.๕๑
๖. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถ นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๒.๗๗	๑.๑๒	๒.๘๐	๑.๑๓	-.๑๗	.๘๖
๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	๒.๖๐	๑.๐๖	๒.๕๗	๑.๐๙	.๒๑	.๘๒
๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การ สนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๓๔	๑.๑๔	๓.๒๙	๑.๒๒	.๒๙	.๗๖
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้าน กระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๐๐	๑.๐๐	๓.๑๔	๑.๑๙	-.๘๙	.๓๗

ตารางที่ ๑๙ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะด้านเทคนิคการ ผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๙๓	๑.๐๖	๒.๙๗	๑.๑๒	-.๒๙	.๗๖
๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๙๓	๑.๐๘	๒.๙๖	๑.๐๖	-.๒๑	.๘๒
๑๒. ขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	๒.๙๔	๑.๑๑	๒.๗๘	๑.๑๘	.๙๒	.๓๕
๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	๒.๗๑	.๙๑	๒.๗๕	๑.๐๘	-.๒๓	.๘๑
๑๔. ขาดห้องและสถานที่จัดเก็บสื่อ การเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วน	๒.๙๘	.๙๖	๓.๐๔	๑.๐๕	-.๒๑	.๘๒
รวมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๘๘	.๗๗	๒.๙๑	.๘๕	-.๔๓	.๖๖

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๙ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการใช้สื่อการเรียน
ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มี
วุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๐ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการวัดผลและ
ประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = ๑๒๖)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = ๗๙)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลความพร้อม ของผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน	๒.๗๔	.๙๘	๒.๗๘	.๙๕	-.๓๓	.๗๓
๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๗๑	.๘๗	๒.๘๕	๑.๐๒	-.๙๙	.๓๒
๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือ วัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	๒.๗๑	๑.๐๒	๒.๘๗	๑.๒๑	-๑.๐๐	.๓๑
๔. ไม่ได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้ เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	๒.๖๔	.๙๗	๒.๗๑	๑.๑๒	-.๔๔	.๖๕
๕. ไม่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับเทคนิคการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	๒.๗๑	.๙๕	๒.๘๔	๑.๐๕	-.๘๔	.๓๙
๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการ ประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	๒.๘๗	.๙๙	๒.๙๑	๑.๑๙	.๓๖	.๗๑
๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	๒.๘๘	.๙๖	๒.๘๖	๑.๒๓	.๑๓	.๘๙
๘. ขาดการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ด้านการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	๒.๗๙	.๙๗	๒.๗๕	๑.๑๔	.๒๕	.๗๙

ตารางที่ ๒๐ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	วุฒิการศึกษาทางโลก				t	p
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๙. เลือกใช้เครื่องมือการวัดผลไม่เหมาะสม กับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๖๓	๑.๐๑	๒.๗๗	๑.๑๔	-.๘๙	.๓๗
๑๐. โรงเรียนใช้เกณฑ์การประเมินผลการ เรียนการสอนสูงเกินไป	๒.๗๔	.๙๗	๒.๗๖	.๙๙	-.๑๕	.๘๗
๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน	๒.๗๖	.๙๙	๒.๙๐	๑.๐๕	-.๙๓	.๓๕
๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำนนำผล การวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน	๒.๖๘	๑.๐๐	๒.๙๕	๑.๑๔	-๑.๗๕	.๐๘
รวมด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๗๔	.๗๔	๒.๘๒	.๙๒	-.๖๙	.๔๙

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการวัดผลและประเมินผล
ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มี
วุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตอนที่ ๔.๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์

ในการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดัง
แสดงในตารางที่ ๒๑ - ๒๕

ตารางที่ ๒๑ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ โดยภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตร	๒.๗๗	.๗๗	๒.๘๓	.๗๘	-.๕๑	.๖๐
ด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๗๕	.๗๓	๒.๗๐	.๘๐	.๕๐	.๖๑
ด้านการใช้สื่อการสอน	๒.๙๒	.๗๒	๒.๘๗	.๘๖	.๕๐	.๖๑
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๘๓	.๗๓	๒.๗๓	.๘๗	.๙๑	.๓๖
รวมทั้งหมด	๒.๘๒	.๖๘	๒.๗๗	.๗๘	.๔๖	.๖๔

จากตารางที่ ๒๑ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มี
ตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็น
พระลูกวัด โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ เช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๒๒ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๒.๗๕	๑.๐๑	๒.๘๑	.๙๖	-.๔๒	.๖๖
๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๒.๗๖	๑.๐๔	๒.๖๖	.๙๖	.๗๑	.๔๗
๓. ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตรได้	๒.๖๒	๑.๐๑	๒.๘๑	.๙๙	-๑.๓๕	.๑๗
๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน	๒.๗๕	.๙๓	๒.๘๙	๑.๐๔	-๑.๐๕	.๒๙
๕. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่ กำหนดไว้	๒.๙๓	.๙๖	๓.๐๔	.๙๕	-.๗๔	.๔๕
๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่ เพียงพอกับความต้องการ	๓.๐๙	๑.๐๖	๒.๙๘	๑.๑๑	.๖๘	.๔๙
๗. ขาดการศึกษาคู่มือประกอบการใช้ หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำ หลักสูตรไปใช้	๒.๖๗	๑.๐๕	๒.๗๗	๑.๑๖	-.๖๔	.๕๑

ตารางที่ ๒๒ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๘. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๒.๖๘	๑.๑๖	๒.๗๔	๑.๑๖	-.๓๔	.๗๓
๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การจัดทำแผนการสอน	๒.๗๔	๑.๐๕	๒.๗๙	๑.๑๘	-.๓๓	.๗๓
รวมด้านหลักสูตร	๒.๗๗	.๗๗	๒.๘๓	.๗๘	-.๕๑	.๖๐

จากตารางที่ ๒๒ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านหลักสูตร ระหว่างพระ
สอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทาง
คณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อไม่แตกต่างกันที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๓ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๒.๘๐	๑.๐๗	๒.๗๐	๑.๐๗	.๖๖	.๕๐
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้	๒.๗๖	.๙๗	๒.๗๑	๑.๐๑	.๓๔	.๗๓
๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๖๘	๑.๐๓	๒.๗๕	๑.๐๕	-.๔๙	.๖๑
๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๒.๘๖	๑.๒๓	๓.๐๑	๑.๑๕	-.๙๐	.๓๖
๕. ขาดความรู้และทักษะการใช้วิธีการสอน ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	๒.๖๔	.๙๔	๒.๗๐	๑.๑๑	-.๔๓	.๖๖
๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนให้เป็นไปตามแผนการสอนได้	๒.๘๐	๑.๐๑	๒.๗๑	๑.๐๕	.๖๒	.๕๓
๗. ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สร้างความสนใจของผู้เรียน	๒.๖๓	.๙๖	๒.๕๐	๑.๐๓	.๘๙	.๓๗
๘. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒.๖๖	๑.๐๔	๒.๕๙	๑.๐๒	.๔๙	.๖๒

ตารางที่ ๒๓ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	๒.๖๒	๑.๐๗	๒.๗๑	๑.๑๕	-.๖๐	.๕๔
๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการเรียนรู้	๒.๖๖	๑.๐๙	๒.๕๓	๑.๐๓	.๙๙	.๓๗
๑๑. ไม่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอน เสริมให้แก่ผู้เรียน	๒.๖๓	๑.๐๙	๒.๕๔	๑.๐๑	.๕๕	.๕๗
๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัด กิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร	๒.๘๕	๑.๑๕	๒.๗๕	๑.๐๙	.๖๓	.๕๒
๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๗๘	.๙๖	๒.๘๔	๑.๐๑	-.๔๔	.๖๕
๑๔. ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวน มากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๙๒	๑.๑๐	๒.๗๔	๑.๐๙	๑.๒๐	.๒๓
๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม	๒.๙๗	.๙๗	๒.๘๙	๑.๐๖	.๕๐	.๖๑
๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ ถนัด	๒.๔๕	.๙๖	๒.๕๒	๑.๐๙	-.๔๕	.๖๔

ตารางที่ ๒๓ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตาม ระดับชั้น	๓.๐๒	๑.๐๑	๒.๗๗	๑.๑๑	๑.๖๖	.๐๙
๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอนเท่าที่ควร	๒.๗๗	๑.๐๔	๒.๖๔	๑.๐๙	.๙๕	.๓๙
๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการ สอนยังไม่ดีพอ	๒.๙๑	๑.๐๔	๒.๗๔	๑.๐๘	๑.๑๖	.๒๔
รวมด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๗๕	.๗๓	๒.๗๐	.๘๐	.๕๐	.๖๑

จากตารางที่ ๒๓ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน
ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มี
ตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๔ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุไม่มีเพียงพอ กับความต้องการ	๓.๑๔	๑.๑๐	๓.๑๑	๑.๑๘	.๒๓	.๘๑
๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ไม่มี เพียงพอกับความต้องการ	๓.๒๓	๑.๐๖	๓.๑๙	๑.๑๒	.๒๔	.๘๐
๓. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๗๙	.๙๑	๒.๗๕	๑.๑๐	.๓๑	.๗๕
๔. ไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๖๗	๑.๐๒	๒.๕๙	๑.๑๖	.๕๓	.๕๙
๕. ไม่ได้ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการนำ สื่อการเรียนการสอนไปใช้จริง	๒.๖๖	๑.๑๖	๒.๕๖	๑.๑๓	.๖๐	.๕๔
๖. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถ นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๒.๗๘	๑.๑๑	๒.๗๘	๑.๑๔	-.๐๐	.๙๙
๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	๒.๕๙	๑.๐๖	๒.๕๙	๑.๐๘	.๐๓	.๙๗
๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การ สนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๒๑	๑.๑๒	๓.๔๑	๑.๒๐	-๑.๒๔	.๒๑
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้าน กระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๑๑	๑.๐๑	๓.๐๑	๑.๑๓	.๖๖	.๕๐

ตารางที่ ๒๔ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะด้านเทคนิคการ ผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๙๙	.๙๘	๒.๙๑	๑.๑๕	.๕๐	.๖๑
๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียน การสอน	๓.๐๒	๑.๐๓	๒.๘๘	๑.๑๐	.๙๕	.๓๓
๑๒. ขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	๓.๐๒	๑.๑๐	๒.๗๖	๑.๑๖	๑.๖๑	.๑๐
๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	๒.๘๒	.๙๐	๒.๖๕	๑.๐๓	๑.๒๗	.๒๐
๑๔. ขาดห้องและสถานที่จัดเก็บสื่อ การเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วน	๒.๙๗	.๙๓	๓.๐๓	๑.๐๕	-.๔๒	.๖๗
รวมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๙๒	.๗๒	๒.๘๗	.๘๖	.๕๐	.๖๑

จากตารางที่ ๒๔ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการใช้สื่อการเรียน
ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มี
ตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน
ในระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลความพร้อม ของผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน	๒.๘๑	.๘๙	๒.๗๑	๑.๐๓	.๗๔	.๔๕
๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๗๙	.๘๘	๒.๗๕	.๙๗	.๓๔	.๗๓
๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือ วัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	๒.๘๑	๑.๐๕	๒.๗๕	๑.๑๔	.๔๓	.๖๖
๔. ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้ เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	๒.๖๘	.๙๘	๒.๖๖	๑.๐๗	.๑๖	.๘๗
๕. ไม่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับเทคนิคการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้การสอน	๒.๘๔	.๙๕	๒.๗๐	๑.๐๒	.๙๕	.๓๔
๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการ ประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	๓.๐๐	๑.๐๓	๒.๙๐	๑.๑๐	.๖๓	.๕๒
๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	๒.๘๘	.๙๖	๒.๘๗	๑.๑๕	.๐๗	.๙๔
๘. ขาดการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ด้านการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ต่อเนื่อง	๒.๗๘	.๙๘	๒.๗๖	๑.๐๙	.๑๑	.๙๐

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์				t	p
	พระสังฆาธิการ (n = ๙๑)		พระลูกวัด (n = ๑๑๔)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๙. เลือกใช้เครื่องมือการวัดผลไม่เหมาะสม กับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๘๑	๑.๐๘	๒.๕๙	๑.๐๔	๑.๕๐	.๑๓
๑๐. โรงเรียนใช้เกณฑ์การประเมินผลการ เรียนการสอนสูงเกินไป	๒.๘๐	.๙๕	๒.๗๐	.๙๙	.๗๓	.๔๖
๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน	๒.๙๑	๑.๐๑	๒.๗๔	๑.๐๒	๑.๒๒	.๒๒
๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำนนำผล การวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน	๒.๙๓	๑.๐๓	๒.๖๗	๑.๐๘	๑.๗๙	.๐๗
รวมด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๘๓	.๗๓	๒.๗๓	.๘๗	.๙๑	.๓๖

จากตารางที่ ๒๕ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล
ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มี
ตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตอนที่ ๔.๖ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ในการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๒๖ - ๓๐

ตารางที่ ๒๖ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตร	๒.๘๘	๐.๖๗	๒.๗๓	๐.๘๖	๑.๔๗	.๑๔
ด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๘๑	๐.๖๕	๒.๖๔	๐.๘๘	๑.๕๙	.๑๑
ด้านการใช้สื่อการสอน	๒.๙๗	๐.๖๘	๒.๘๒	๐.๙๑	๑.๔๓	.๑๕
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๘๒	๐.๖๗	๒.๗๓	๐.๙๔	.๘๔	.๔๐
รวมทั้งหมด	๒.๘๗	๐.๖๑	๒.๗๒	๐.๘๕	๑.๔๕	.๑๕

จากตารางที่ ๒๖ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ เช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๒๗ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๒.๗๕	๐.๘๖	๒.๘๑	๑.๑๑	-.๔๘	.๖๓
๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนา	๒.๗๖	๐.๘๒	๒.๖๕	๑.๐๘	.๗๙	.๔๓
๓. ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตรได้	๒.๘๑	๐.๘๘	๒.๖๔	๑.๑๒	๑.๒๐	.๒๓
๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน	๒.๘๕	๐.๘๒	๒.๘๐	๑.๐๗	.๓๖	.๗๒
๕. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่ กำหนดไว้	๓.๑๐	๐.๘๕	๒.๘๘	๑.๐๕	๑.๖๑	.๑๑
๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่ เพียงพอกับความต้องการ	๓.๑๕	๑.๐๐	๒.๙๑	๑.๑๖	๑.๕๔	.๑๒
๗. ขาดการศึกษาคู่มือประกอบการใช้ หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำ หลักสูตรไปใช้	๒.๙๓	๑.๐๖	๒.๕๒	๑.๑๓	๒.๖๙*	.๐๑

ตารางที่ ๒๗ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี		๕ ปีขึ้นไป			
	(n = ๑๐๓)		(n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๘. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	๒.๗๘	๑.๐๘	๒.๖๕	๑.๒๓	.๘๐	.๔๓
๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การจัดทำแผนการสอน	๒.๘๕	๑.๐๗	๒.๖๘	๑.๑๘	๑.๑๓	.๒๖
รวมด้านหลักสูตร	๒.๘๘	๐.๖๗	๒.๗๓	๐.๘๖	๑.๔๗	.๑๔

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๗ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มี
ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป
ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระ
สอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบ
ทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๗. ขาดการศึกษาคู่มือ
ประกอบการใช้หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ใน
การสอนต่ำกว่า ๕ ปี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์
ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

ตารางที่ ๒๘ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๒.๙๐	๐.๙๓	๒.๕๙	๑.๑๘	๒.๑๒*	.๐๔
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้	๒.๘๗	๐.๙๐	๒.๕๙	๑.๐๗	๒.๐๗*	.๐๔
๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๒.๘๑	๐.๙๒	๒.๖๔	๑.๑๔	๑.๑๖	.๒๕
๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๓.๑๒	๑.๐๘	๒.๗๖	๑.๒๗	๒.๑๓*	.๐๓
๕. ขาดความรู้และทักษะการใช้วิธีการสอน ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	๒.๘๑	๐.๙๙	๒.๕๔	๑.๐๘	๑.๘๔	.๐๗
๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนให้เป็นไปตามแผนการสอนได้	๒.๘๐	๐.๙๔	๒.๗๑	๑.๑๒	.๖๒	.๕๓
๗. ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สร้างความสนใจของผู้เรียน	๒.๖๑	๐.๙๔	๒.๕๐	๑.๐๖	.๘๐	.๔๓
๘. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒.๗๒	๐.๘๕	๒.๕๒	๑.๑๘	๑.๓๙	.๑๗
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	๒.๘๓	๑.๐๑	๒.๕๑	๑.๑๙	๒.๐๔*	.๐๔

ตารางที่ ๒๘ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี		๕ ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการเรียนรู้	๒.๖๘	๐.๙๑	๒.๔๙	๑.๑๙	๑.๒๘	.๒๐
๑๑. ไม่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอน เสริมให้แก่ผู้เรียน	๒.๕๖	๐.๙๓	๒.๖๐	๑.๑๕	-.๒๔	.๘๑
๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัด กิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร	๒.๘๓	๐.๙๕	๒.๗๕	๑.๒๗	.๕๗	.๕๗
๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๙๓	๐.๙๒	๒.๗๐	๑.๐๕	๑.๗๑	.๐๙
๑๔. ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวน มากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๘๒	๑.๐๐	๒.๘๒	๑.๒๐	-.๐๕	.๙๖
๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม	๓.๐๐	๑.๐๕	๒.๘๕	๐.๙๙	๑.๐๓	.๓๑
๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ ถนัด	๒.๕๘	๐.๙๙	๒.๓๙	๑.๐๗	๑.๓๒	.๑๙
๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตาม ระดับชั้น	๒.๙๗	๑.๐๐	๒.๗๙	๑.๑๔	๑.๑๘	.๒๔

ตารางที่ ๒๘ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี		๕ ปีขึ้นไป			
	(n = ๑๐๓)		(n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอนเท่าที่ควร	๒.๗๖	๐.๙๕	๒.๖๔	๑.๑๘	.๘๐	.๔๓
๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการ สอนยังไม่ดีพอ	๒.๘๓	๐.๙๓	๒.๗๙	๑.๒๐	.๒๗	.๗๙
รวมด้านการจัดการเรียนการสอน	๒.๘๑	๐.๖๕	๒.๖๔	๐.๘๘	๑.๕๙	.๑๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๘ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มี
ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป
ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า
๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและ
รายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๑. ขาดการวางแผน
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ ๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตาม
จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ข้อ ๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
และข้อ ๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอน
ศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่า
พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

ตารางที่ ๒๙ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
ศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน
โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุไม่มีเพียงพอ กับความต้องการ	๓.๒๐	๑.๐๓	๓.๐๔	๑.๒๕	๑.๐๓	.๓๑
๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ไม่มี เพียงพอกับความต้องการ	๓.๒๘	๐.๙๘	๓.๑๔	๑.๒๐	.๙๔	.๓๕
๓. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะใน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๘๕	๐.๙๖	๒.๖๘	๑.๐๗	๑.๒๕	.๒๑
๔. ไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๗๔	๑.๑๐	๒.๕๑	๑.๑๐	๑.๔๙	.๑๔
๕. ไม่ได้ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการนำ สื่อการเรียนการสอนไปใช้จริง	๒.๖๖	๑.๐๓	๒.๕๕	๑.๒๖	.๖๙	.๔๙
๖. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถ นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๒.๘๕	๑.๐๒	๒.๗๑	๑.๒๒	.๙๔	.๓๕
๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	๒.๗๓	๐.๙๘	๒.๔๕	๑.๑๕	๑.๘๖	.๐๗
๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การ สนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๕๑	๐.๙๗	๓.๑๓	๑.๓๑	๒.๔๐*	.๐๒
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้าน กระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๑๐	๐.๙๑	๓.๐๑	๑.๒๓	.๕๘	.๕๗

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑๐. ขาดความรู้และทักษะด้านเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	๓.๐๐	๐.๙๕	๒.๙๙	๑.๒๐	.๗๑	.๔๘
๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๙๐	๑.๐๒	๒.๙๘	๑.๑๓	-.๕๒	.๖๑
๑๒. ขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	๒.๙๑	๑.๐๐	๒.๙๔	๑.๒๗	.๔๔	.๖๖
๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	๒.๙๓	๐.๙๐	๒.๖๓	๑.๐๔	๑.๔๕	.๑๕
๑๔. ขาดห้องและสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วน	๓.๑๒	๐.๙๕	๒.๙๘	๑.๐๔	๑.๖๘	.๐๙
รวมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒.๙๗	๐.๖๘	๒.๘๒	๐.๙๑	๑.๔๓	.๑๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๙ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

ตารางที่ ๓๐ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม และรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลความพร้อม ของผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน	๒.๘๐	๐.๘๕	๒.๗๒	๑.๐๘	.๕๙	.๕๖
๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	๒.๘๐	๐.๘๓	๒.๗๔	๑.๐๓	.๔๖	.๖๔
๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือ วัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	๒.๘๖	๐.๙๔	๒.๖๙	๑.๒๔	๑.๑๖	.๒๕
๔. ไม่ได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้ เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	๒.๗๖	๐.๙๒	๒.๕๘	๑.๑๓	๑.๒๔	.๒๒
๕. ไม่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับเทคนิคการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	๒.๘๑	๐.๘๖	๒.๗๒	๑.๑๑	.๖๕	.๕๒
๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการ ประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	๒.๙๘	๐.๘๙	๒.๙๑	๑.๒๓	.๔๖	.๖๕
๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	๒.๙๘	๐.๙๖	๒.๗๖	๑.๑๗	๑.๔๕	.๑๕

ตารางที่ ๓๐ (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	ประสบการณ์ในการสอน				t	p
	ต่ำกว่า ๕ ปี (n = ๑๐๓)		๕ ปีขึ้นไป (n = ๑๐๒)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๘. ขาดการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ด้านการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ต่อเนื่อง	๒.๘๖	๐.๘๘	๒.๖๘	๑.๑๘	๑.๒๙	.๒๐
๙. เลือกใช้เครื่องมือการวัดผลไม่เหมาะสม กับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	๒.๗๔	๐.๙๒	๒.๖๔	๑.๑๙	.๖๗	.๕๐
๑๐. โรงเรียนใช้เกณฑ์การประเมินผลการ เรียนการสอนสูงเกินไป	๒.๘๑	๐.๘๘	๒.๖๙	๑.๐๖	.๘๘	.๓๘
๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียน สอน	๒.๘๑	๐.๙๕	๒.๘๒	๑.๐๙	-.๑๒	.๙๐
๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำ นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน	๒.๗๓	๐.๘๘	๒.๘๔	๑.๒๓	-.๗๗	.๔๔
รวมด้านการวัดผลและประเมินผล	๒.๘๒	๐.๖๗	๒.๗๓	๐.๙๔	.๘๔	.๔๐

จากตารางที่ ๓๐ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มี
ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป
ด้านการวัดผลและประเมินผล ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า
๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและ
รายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตอนที่ ๔.๗ แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ พระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำนวน ๗ รูป/คน วิเคราะห์โดยการสรุปเป็นรายข้อ ได้ผลดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาด้านหลักสูตร

๑.๑ คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑.๑.๑ มีการดำเนินงานยึดหลักบูรณาการ เช่น ระดมสมอง, การประชุมชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติ เป็นต้น

๑.๑.๒ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดประชุมชี้แจง พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำเอกสารคู่มือเพิ่มเติม

๑.๑.๓ ระดมผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญในด้านนี้จัดทำคู่มืออย่างเป็นระบบและติดตามสอบถามให้ความรู้ให้ทันต่อความต้องการอย่างแท้จริง

๑.๑.๔ ตั้งงบประมาณของโรงเรียนจัดหาและถ่ายเอกสารเพิ่มเติม

๑.๑.๕ ประสานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องขอรับการ

สนับสนุน

๑.๑.๖ ให้พระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีดาวโหลดคู่มือมาจากอินเทอร์เน็ตเพื่ออนุเคราะห์ให้พระสอนศีลธรรมที่ยังขาดคู่มือ

๑.๑.๗ ให้พระสอนศีลธรรมทำการติดต่อผ่านแกนนำประจำอำเภอหรือศึกษานิเทศก์เพื่อแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบให้รับทราบปัญหา

๑.๒ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป พระสอนศีลธรรมไม่สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑.๒.๑ คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมในแต่ละระดับชั้นมาสอนนักเรียน

๑.๒.๒ จัดหลักสูตรใหม่ให้กระชับกว่านี้

๑.๒.๓ ไม่เน้นปริมาณ เน้นทำได้ ทำเป็น และเกิดประโยชน์ในการ

เรียน

๑.๒.๔ มีการประยุกต์เนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

๑.๒.๕ สอนบูรณาการเนื้อหาเพื่อให้ทันตามเวลาและหลักสูตร

๑.๒.๖ จัดทำใบงานเพิ่มเติมให้นักเรียนได้ทำ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับแผนการสอนและทันต่อเวลา

๑.๒.๗ ให้พระสอนศีลธรรมเตรียมการสอนและวางแผนการสอนให้รัดกุม โดยมีการทดสอบก่อนระยะเวลาของแต่ละคาบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

๑.๓ เนื้อหาของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑.๓.๑ มีการจัดเสวนาระหว่างพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในส่วนที่เห็นว่าไม่ตรงล้ำสมัยหรือไม่สอดคล้อง

๑.๓.๒ ประยุกต์เนื้อหาการใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

๑.๓.๓ นำเนื้อหาในหลักสูตรบูรณาการกับสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และไม่เบื่อหน่าย

๑.๓.๔ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การพานักเรียนเข้ามาศึกษายังสถานที่จริง หรือการศึกษาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

๑.๓.๕ ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนแต่ละที่ร่วมกัน เพื่อพิจารณาถึงจุดอ่อน จุดแข็ง และความต้องการของโรงเรียน และวิเคราะห์หลักการจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาเสนอให้ผู้ที่มีส่วนในการจัดทำหลักสูตรได้พิจารณาวางแผนและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อไป

๑.๓.๖ ให้พระสอนศีลธรรมนำหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาไปจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น บูรณาการเข้ากับวิชา คณิตศาสตร์ในการคิดแยกปีที่จัดทำสังคายนาแต่ละครั้งว่าห่างกันกี่ปี ฯลฯ

๑.๔ พระสอนศีลธรรมไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑.๔.๑ เปิดศูนย์ให้ความรู้ในแต่ละจังหวัดให้พระสอนศีลธรรมเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

๑.๔.๒ จัดทำหลักสูตรแบบย่อ ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนการสอน

๑.๔.๓ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพระสอนศีลธรรม

๑.๔.๔ จัดประชุมเพื่อศึกษาหลักสูตร แนวทางในการปฏิบัติให้ สอดคล้องกับหลักสูตร

๑.๔.๕ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดประชุมชี้แจงหลักสูตรร่วมกัน

๑.๔.๖ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็น อุปสรรคต่อคำถามที่ว่าทำไมพระสอนศีลธรรมถึงไม่เข้าใจหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อจะ ได้ค้นหาแนวทางแก้ไข

๑.๔.๗ ให้ครูพี่เลี้ยงคอยแนะนำกระบวนการโครงสร้างหลักสูตร เพื่อให้พระสอนศีลธรรมมีความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

๑.๔.๘ ให้พระสอนศีลธรรมเตรียมการสอนให้มากขึ้นและศึกษา โครงสร้างหลักสูตรเพิ่มเติม

๑.๕ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำ แผนการสอน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑.๕.๑ ควรมีการติดตามและนิเทศก์การจัดการเรียนการสอนของพระ สอนศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ

๑.๕.๒ ให้มีการอบรมพระสอนศีลธรรมในด้านการจัดทำแผนการสอน โดยการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ

๑.๕.๓ จัดทำเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนของ แต่ละช่วงชั้นตามความเหมาะสม

๑.๕.๔ กำหนดให้พระสอนศีลธรรมได้ส่งแผนการสอนไปยังหน่วยงาน ที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินแนวทางในการทำแผนการสอนและสภาพปัญหาของแต่ละรูป

๑.๕.๕ ให้สถานศึกษาหรือโรงเรียนที่พระสอนศีลธรรมไปปฏิบัติหน้าที่ หาพี่เลี้ยงคอยแนะนำในการทำแผนการสอนของแต่ละภาคการศึกษา

๒. ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๑ ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๒.๑.๑ นำนักเรียนเข้าไปใช้ห้องที่วัดหรือศาลา ศึกษาธรรมะนอก สถานที่ ก่อนที่จะมีการวางแผนใช้และหาห้องให้เพียงพอ

๒.๑.๒ เสนอของบประมาณของโรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๑.๓ จัดทำผ้าป่าเพื่อระดมทรัพยากรร่วมกัน

๒.๑.๔ ใช้แหล่งเรียนรู้อื่นที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุด, โรงฝึกงาน, ไร่ส้มไม้ เป็นต้น

๒.๑.๕ ให้ใช้ห้องเรียนตามสภาพของแต่ละโรงเรียน แต่เน้นคุณภาพการสอนเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

๒.๒ ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๒.๒.๑ ประชุมสัมมนาพระสอนศีลธรรมเพื่อการเข้าถึงข้อมูลในการศึกษา เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตของโรงเรียน การค้นคว้าจากแหล่งห้องสมุดที่มีอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ฯลฯ

๒.๒.๒ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบเพื่อจัดอบรมให้ความรู้ในการเข้าถึงแหล่งศึกษาเพิ่มเติม

๒.๒.๓ การดำเนินงานยึดหลักการบูรณาการ เช่น ระดมสมอง, การประชุมชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติและอื่น ๆ

๒.๒.๔ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ หรือเข้าไปค้นคว้าหาข้อมูลในห้องสมุดใหญ่ ๆ

๒.๒.๕ ประสานไปยังโรงเรียนแกนนำที่เป็นโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ เช่น การถ่ายเอกสาร การถ่ายภาพ การขอยืม เป็นต้น

๒.๒.๖ ให้พระสอนศีลธรรมติดต่อประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายที่มีข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง

๒.๓ พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๒.๓.๑ จัดหาผู้ที่มีความรู้และสนใจในวิชาพระพุทธศาสนา มาเสวนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๓.๒ จัดกิจกรรมประยุกต์เสริมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๒.๓.๓ แบ่งห้องเพื่อแยกระดับนักเรียน เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การเรียนการสอน

๒.๓.๔ สอนเน้นเป็นกลุ่ม เน้นการบูรณาการให้เหมาะกับผู้เรียน

๒.๓.๕ ควรมีการประเมินผู้เรียนก่อนที่จะทำการสอน เพื่อจะได้แยกหรือจัดกลุ่มให้เหมาะสมในการสอนแต่ละครั้ง

๒.๓.๖ ให้พระสอนศีลธรรมวางแผนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนักเรียนว่าจะเพิ่มเติมทักษะที่จำเป็นในส่วนใดบ้าง เช่น การสอนเสริม การให้งานพิเศษ เป็นต้น

๒.๓.๗ จัดสอนเสริมเพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานหรือความรู้ที่ใกล้เคียงกัน

๒.๔ ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวนมากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๒.๔.๑ แบ่งห้อง แบ่งเวลาให้เหมาะสมกับจำนวนและสัดส่วนของนักเรียน

๒.๔.๒ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามช่วงชั้น เพื่อลดปัญหาในการจัดการ

๒.๔.๓ ใช้เทคโนโลยีในการช่วยในการเรียนการสอน

๒.๔.๔ ใช้กิจกรรมเสริม โดยการมอบหมายงานและตอบปัญหาที่เกิดขึ้น

๒.๔.๕ จัดหาครูผู้ช่วย เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความน่าสนใจ ฯลฯ

๒.๔.๖ จัดเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้การดูแลทั่วถึงและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้อย่างสะดวกในการมอบหมายงานหรือกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๕ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๒.๕.๑ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรม

๒.๕.๒ เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระสอนศีลธรรม

๒.๕.๓ ให้อาจารย์เลี้ยงหรือแกนนำประจำอำเภอได้ติดตามและแนะนำเพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการสอน

๒.๕.๔ จัดทำแบบประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมโรงเรียน

๓. ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน

๓.๑ ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๓.๑.๑ ใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นและหาได้สะดวก

๓.๑.๒ จัดทำโครงการของบสนับสนุนงบประมาณจากโรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๑.๓ ใช้สื่อที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เช่น สื่อทางโทรทัศน์ สื่อที่มีอยู่ตามวัด ตามหมู่บ้าน หรือหาบุคคลตัวอย่างในท้องถิ่น ฯลฯ

๓.๑.๔ ระดมทุนทรัพย์จากบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม หรือจัดทำผ้าป่าเพื่อหางบประมาณมาจัดซื้อสื่อที่ยังขาด

๓.๑.๕ ขอความอนุเคราะห์จากเอกชนหรือหน่วยงานรัฐที่มีความพร้อมและให้การสนับสนุนได้

๓.๑.๖ ผลิตสื่อขึ้นมาใช้เอง โดยอาศัยวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่และหาได้ง่ายในท้องถิ่นนั้น ๆ

๓.๒ สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๓.๒.๑ แบ่งกลุ่มการสอน แต่เน้นการปฏิบัติการสอนที่ชัดเจน

๓.๒.๒ โรงเรียนและพระสอนศีลธรรมระดมทุนจัดหาสื่อการสอนในส่วนที่ขาดโดยไม่ต้องรอกงบประมาณ

๓.๒.๓ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรติดตามและจัดสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่พระสอนศีลธรรม

๓.๒.๔ ประสานความร่วมมือเครือข่ายในการประยุกต์และนำสื่อการสอนที่มีอยู่ไปใช้ในโรงเรียน

๓.๒.๕ วางแผนในการจัดหาสื่อที่ยังขาด เช่น การจัดทำผ้าป่าหรือขอความอนุเคราะห์จากที่ต่าง ๆ

๓.๒.๖ ผลิตสื่อประเภทอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอขึ้นมาใช้เอง โดยอาศัยวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่และมีราคาถูก

๓.๓ สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม
แนวทางการแก้ไขปัญหา

๓.๓.๑ ประสานสถานศึกษาขอตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการในส่วนที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง

๓.๓.๒ จัดทำแผนงาน / โครงการเสนอขอตั้งงบประมาณเพื่อการนี้โดยเฉพาะ

๓.๓.๓ ผลิตสื่อการสอนประเภทวัสดุที่นำมาจากธรรมชาติตามท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงและประหยัดสุด

๓.๓.๔ ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานของรัฐและเอกชนหรือองค์กรที่มีศักยภาพเพียงพอให้การสนับสนุน

๓.๓.๕ วางแผนในการจัดหาสื่อที่ยังขาด เช่น การจัดทำผ้าป่าหรือขอความอนุเคราะห์จากที่ต่าง ๆ

๓.๔ พระสอนศีลธรรมไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๓.๔.๑ จัดประชุมอบรมความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้แก่พระสอนศีลธรรม

๓.๔.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องติดตามให้การสนับสนุนกระบวนการขั้นตอนในการผลิตสื่อ โดยการให้แก่นำหรือศึกษานิเทศก์ได้คอยช่วยเหลือพระสอนศีลธรรมอย่างต่อเนื่อง

๓.๔.๓ ติดตามประสานงานกับแก่นำพระสอนศีลของแต่ละอำเภอหรือศึกษานิเทศก์ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อติดตามและคอยดูแลในส่วนที่ขาดเหลือ

๓.๔.๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำเอกสารติดตามประเมินผลหลังจากการฝึกอบรมเสร็จ เพื่อประเมินความรู้พระสอนศีลธรรม

๔. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

๔.๑ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๔.๑.๑ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มสะสมงานเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรม

๔.๑.๒ เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระสอนศีลธรรมในด้านการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มงานสะสม

๔.๑.๓ ให้ครูพี่เลี้ยงหรือแก่นำประจำอำเภอได้ติดตามและแนะนำเพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการสอน

๔.๑.๔ จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงานให้แก่พระสอนศีลธรรมโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

๔.๑.๕ ให้พระสอนศีลธรรมใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

๔.๑.๖ ให้พระสอนศีลธรรมประเมินความรู้ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมงาน โดยอาศัยความร่วมมือจากตัวผู้เรียน ครูในโรงเรียน พระสอนศีลธรรมและพ่อแม่ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย

๔.๒ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๔.๒.๑ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระสอนศีลธรรม

๔.๒.๒ จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระสอนศีลธรรมโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

๔.๒.๓ สร้างเครือข่ายและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้พระสอนศีลธรรมได้ลงมือปฏิบัติจริง

๔.๒.๔ สอบคัดเลือกพระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ในเรื่องนี้เพื่อเป็นพี่เลี้ยงช่วยเหลือในแต่ละเขตหรือแต่ละอำเภอ

๔.๒.๕ ให้พระสอนศีลธรรมศึกษาหาวิธีการวัดผลและประเมินผลเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่ใกล้เคียง เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

๔.๓ พระสอนศีลธรรมไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๔.๓.๑ ให้ครูพี่เลี้ยงของแต่ละโรงเรียนประสานงานกับพระสอนศีลธรรมในการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๔.๓.๒ มีการแข่งขันผลงานที่โดดเด่นที่พระสอนศีลธรรมได้จัดขึ้นของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจให้พระสอนศีลธรรมรูปอื่น ๆ ได้เห็นแนวทางและวิธีปฏิบัติ

๔.๔ โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้พระสอนศีลธรรมนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๔.๔.๑ สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่พระสอนศีลธรรมเข้าไปปฏิบัติงานได้เปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรมได้นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นและต่อเนื่อง

๔.๔.๒ พระสอนศีลธรรมต้องประสานกับครูพี่เลี้ยงในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล เพื่อได้ทราบจุดอ่อน จุดแข็งในการเรียนการสอนของแต่ละแห่ง เพื่อนำผลเหล่านั้นมาปรับปรุงให้เกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง

๔.๔.๓ พระสอนศีลธรรมต้องดำเนินการสอนอย่างจริงจังและจริงจัง และเสียสละในการสอนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมองเห็นถึงคุณค่าและพร้อม

ที่จะเปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรมได้นำผลการวัดผลและประเมินผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

๔.๔.๔ บันทึกผลการวัดผลและประเมินผล ทั้งพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนทั้งในเวลาเรียนและเวลาประเมินผลจริง ๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา นำไปสู่การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในอนาคต

๔.๔.๕ ในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา พระสอนศีลธรรมต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผล ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเป็นการประเมินเชิงวิวินิจฉัย เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและการส่งต่อ ทั้งนี้ ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี หรือรายภาค

๔.๕ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๔.๕.๑ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรม

๔.๕.๒ เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระสอนศีลธรรมในด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๕.๓ จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้แก่พระสอนศีลธรรมโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

๔.๕.๔ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้ประสานงานกับครูพี่เลี้ยงของแต่ละโรงเรียนที่พระสอนศีลธรรมได้เข้าไปปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ติดตามและแนะนำเพิ่มเติมในกระบวนการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

๕.๔.๕ ให้พระสอนศีลธรรมศึกษาหาวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่ใกล้เคียง เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

๔.๖ พระสอนศีลธรรมไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๔.๖.๑ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ

๔.๖.๒ เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาให้คำแนะนำในด้านทักษะให้พระสอนศีลธรรมในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

๔.๖.๓ จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้พระสอนศีลธรรมนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพของแต่ละโรงเรียน

๔.๖.๔ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ประสานงานกับครูพี่เลี้ยงของแต่ละโรงเรียนที่พระสอนศีลธรรมได้เข้าไปปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ติดตามและแนะนำเพิ่มเติมในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละแห่งได้อย่างเหมาะสม

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามตัวแปร พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอน และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๔๕๖ รูป และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๕ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๔ ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน ๕๔ ข้อ ส่วนแบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน ๒๐ ข้อ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ คำนวณค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำแนกตามพรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการสอน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

๑. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป (ร้อยละ ๗๙.๕๑) ที่เหลือมีพรรษาน้อยกว่า ๕ พรรษา (ร้อยละ ๒๐.๔๙)

๒. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ ๖๑.๔๖) ที่เหลือจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นไป (ร้อยละ ๓๘.๕๔)

๓. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นพระ ลูกวัด (ร้อยละ ๕๕.๖๑) ที่เหลือเป็นพระสังฆาธิการ (ร้อยละ ๔๔.๓๙)

๔. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนใหญ่มี ประสบการณ์ต่ำกว่า ๕ ปี (ร้อยละ ๕๐.๒๔) ที่เหลือมีประสบการณ์ ๕ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๔๙.๗๖)

๕.๑.๒ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด

ศรีสะเกษ

๑. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด ศรีสะเกษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๙$, S.D. = .๗๔) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจากมาก ไปหาน้อยได้แก่ ด้านการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = ๒.๘๘$, S.D. = .๘๑) ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = ๒.๘๐$, S.D. = .๗๗) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = .๘๑) และ ด้าน การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๗๒$, S.D. = .๗๗) ตามลำดับ

๒. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด ศรีสะเกษ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๐$, S.D. = .๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน ($\bar{X} = ๓.๐๓$, S.D. = ๑.๐๘) รองลงมาคือข้อ ๕. หลักสูตรมีเนื้อหาหนักเกินไป ไม่สามารถสอนได้ทันภายใน ระยะเวลาที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = ๒.๘๘$, S.D. = .๘๖) ข้อ ๔. เนื้อหาของหลักสูตรวิชา พระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ข้อ ๑. ไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตร วิชาพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = ๒.๗๘$, S.D. = .๘๘) และข้อ ๙. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ ในการจัดทำแผนการสอน ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = ๑.๑๒) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๓. ไม่ สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ ($\bar{X} = ๒.๗๐$, S.D. = ๑.๐๐)

๓. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด ศรีสะเกษ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๒$, S.D. = .๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๘ ข้อ

และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๔. ขาดห้องจริยธรรม สำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๙๔$, S.D. = ๑.๑๙) รองลงมาคือข้อ ๑๕. ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X} = ๒.๙๓$, S.D. = ๑.๐๒) ข้อ ๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนได้ ($\bar{X} = ๒.๗๕$, S.D. = ๑.๐๓) ข้อ ๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๗๓$, S.D. = ๑.๙๙) ข้อ ๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๒.๗๒$, S.D. = ๑.๐๔) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๑๖. ได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ถนัด ($\bar{X} = ๒.๔๙$, S.D. = ๑.๐๓)

๔. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๙$, S.D. = ๑.๙๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D. = ๑.๑๖) รองลงมาคือข้อ ๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D. = ๑.๐๙) ข้อ ๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = ๓.๑๒$, S.D. = ๑.๑๔) ข้อ ๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D. = ๑.๐๘) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน ($\bar{X} = ๒.๕๙$, S.D. = ๑.๐๗)

๕. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = ๑.๙๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ ๖. ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน ($\bar{X} = ๒.๙๕$, S.D. = ๑.๐๗) รองลงมาคือข้อ ๗. ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = ๒.๙๗$, S.D. = ๑.๐๗) ข้อ ๑๑. ไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๙๑$, S.D. = ๑.๐๒) ข้อ ๑๒. โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ท่านนำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๒.๗๙$, S.D. = ๑.๐๖) ข้อ ๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๗๘$, S.D. = ๑.๑๐) ข้อ ๒. ไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = ๑.๙๓) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ ๔. ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๒.๖๗$, S.D. = ๑.๐๓)

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษามากกว่า ๕ พรรษา และพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียน การสอน และ ด้านการใช้สื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดย พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษามากกว่า ๕ พรรษา มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอน ศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วน ด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษามากกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งด้านและรายข้อ เกือบทุกข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระ สอนศีลธรรมที่มีพรรษามากกว่า ๕ พรรษา มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอน ศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนข้อ ๕. หลักสูตรมีเนื้อหาหนักเกินไป ไม่สามารถสอนได้ ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ และ ข้อ ๖. คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับ ความต้องการ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๓. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรม ที่มีพรรษามากกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยภาพรวมทั้ง ด้านและรายข้อ จำนวน ๘ ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่ แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษามากกว่า ๕ พรรษามีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย สูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนข้อ ๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัด กิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ ๖. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม แผนการสอนได้ ข้อ ๑๐. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการเรียนรู้ ข้อ ๑๒. ไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตร ข้อ ๑๓. สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ ๑๔. ผู้เรียนใน แต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวนมากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียน ข้อ ๑๕. ขาด แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ข้อ ๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อ การจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น ข้อ ๑๘. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการ

สอนเท่าที่ควร และ ข้อ ๑๙. การควบคุมห้องเรียนขณะดำเนินการสอนยังไม่ดีพอ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๔. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการใช้สื่อการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งด้าน และรายข้อเกือบทุกข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษา มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป ส่วนข้อ ๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการของท่าน ข้อ ๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของท่าน ข้อ ๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ข้อ ๑๑. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน ข้อ ๑๒. ขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และ ข้อ ๑๓. ขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษาและพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๓. ขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ ข้อ ๔. ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษามีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป

๕.๑.๔ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ เช่นเดียวกัน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่

มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๒. ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรพระพุทธศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป

๓. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๑๗. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป

๔. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการใช้สื่อการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ด้านการวัดผลและประเมินผล ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕.๑.๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด

โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ เช่นเดียวกัน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๓. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๔. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการใช้สื่อการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕.๑.๖ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ เช่นเดียวกัน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มี

ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป ด้านหลักสูตร ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๗. ขาดการศึกษาคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

๓. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๑. ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ ๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ข้อ ๔. ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อ ๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

๔. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป ด้านการใช้สื่อการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อเกือบทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ส่วนข้อ ๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

๕. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

ไป ด้านการวัดผลและประเมินผล ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕.๑.๗ แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ

ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น อาศัยการสัมภาษณ์พระสงฆ์หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำนวน ๗ รูป / คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านหลักสูตร

๑.๑ คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดประชุมชี้แจง พร้อมทั้งดำเนินการระดมผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญในด้านนี้จัดทำคู่มืออย่างเป็นระบบและติดตามสอบถามให้ความรู้ให้ทันต่อความต้องการอย่างแท้จริง มีการดำเนินงานยึดหลักบูรณาการ เช่น ระดมสมอง, การประชุมชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติ เป็นต้น

๑.๒ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป พระสอนศีลธรรมไม่สามารถสอนได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมในแต่ละระดับชั้น มาสอนนักเรียน จัดหลักสูตรใหม่ให้กระชับกว่านี้ ไม่เน้นปริมาณ เน้นทำได้ ทำเป็น และเกิดประโยชน์ในการเรียน มีการประยุกต์เนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอนบูรณาการเนื้อหาเพื่อให้ทันตามเวลาและหลักสูตรจัดทำใบงานเพิ่มเติมให้นักเรียนได้ทำ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับแผนการสอนและทันต่อเวลาให้พระสอนศีลธรรมเตรียมการสอนและวางแผนการสอนให้รัดกุม โดยมีการทดสอบก่อนระยะเวลาของแต่ละคาบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

๑.๓ เนื้อหาของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาล้ำสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ มีการจัดเสวนาระหว่างพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในส่วนที่เห็นว่าไม่ตรงล้ำสมัยหรือไม่สอดคล้องประยุกต์เนื้อหาการใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน นำเนื้อหาในหลักสูตรบูรณาการกับสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และไม่เบื่อหน่าย มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การพานักเรียนเข้ามาศึกษาเยี่ยมชมสถานที่จริง หรือการศึกษาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

๑.๔ พระสอนศีลธรรมไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ เปิดศูนย์ให้ความรู้ในแต่ละจังหวัด ให้พระสอนศีลธรรมเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จัดทำหลักสูตรแบบย่อ ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนการสอนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพระสอนศีลธรรม จัดประชุมเพื่อศึกษาหลักสูตร แนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตร เมื่อเสร็จแล้วให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดประชุมชี้แจงหลักสูตรร่วมกัน

๑.๕ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนการสอน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการติดตามและนิเทศก์การจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้มีการอบรมพระสอนศีลธรรมในด้านการจัดทำแผนการสอน โดยการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ จัดทำเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนของแต่ละช่วงชั้นตามความเหมาะสม กำหนดให้พระสอนศีลธรรมได้ส่งแผนการสอนไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินแนวทางในการทำแผนการสอนและสภาพปัญหาของแต่ละรูป ให้สถานศึกษาหรือโรงเรียนที่พระสอนศีลธรรมไปปฏิบัติหน้าที่หาพี่เลี้ยงคอยแนะนำในการทำแผนการสอนของแต่ละภาคการศึกษา

๒. ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๑ ขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ นำนักเรียนเข้าไปใช้ห้องที่วัดหรือศาลาศึกษาธรรมะนอกสถานที่ ก่อนที่จะมีการวางแผนใช้และหาห้องให้เพียงพอ เสนอของบประมาณของโรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดทำผ้าป่าเพื่อระดมทรัพยากรร่วมกัน ใช้แหล่งเรียนรู้อื่นที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุด, โรงฝึกงาน, ใต้ร่มไม้ เป็นต้น

๒.๒ ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ จัดประชุมสัมมนาพระสอนศีลธรรมเพื่อการเข้าถึงข้อมูลในการศึกษา เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตของโรงเรียน การค้นคว้าจากแหล่งห้องสมุดที่มีอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ฯลฯ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบเพื่อจัดอบรมให้ความรู้ในการเข้าถึงแหล่งศึกษาเพิ่มเติม การดำเนินงานยึดหลักการบูรณาการ เช่น ระดมสมอง, การประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติและอื่น ๆ

๒.๓ พื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ จัดหาผู้ที่มีความรู้และสนใจในวิชาพระพุทธศาสนามาเสวนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมประยุกต์เสริมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา แบ่งห้องเพื่อแยกระดับนักเรียน ให้เกิดความสะดวกแก่การเรียนการสอน

เน้นการสอนเป็นกลุ่ม การบูรณาการให้เหมาะกับผู้เรียน มีการประเมินผู้เรียนก่อนที่จะทำการสอน เพื่อจะได้แยกหรือจัดกลุ่มให้เหมาะสมในการสอนแต่ละครั้ง

๒.๔ ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีเป็นจำนวนมากทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ แบ่งห้อง แบ่งเวลาให้เหมาะสมกับจำนวนและสัดส่วนของนักเรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามช่วงชั้น เพื่อลดปัญหาในการจัดการ ใช้เทคโนโลยีในการช่วยในการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเสริม โดยการมอบหมายงานและตอบปัญหาที่เกิดขึ้น จัดหาครูผู้ช่วย เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความน่าสนใจ ฯลฯ หรือการจัดเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้การดูแลทั่วถึงและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้อย่างสะดวกในการมอบหมายงานหรือกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๕ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรม พร้อมทั้งการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระสอนศีลธรรม หรือการให้ครูพี่เลี้ยงหรือแกนนำประจำอำเภอได้ติดตามและแนะนำเพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการสอน

๓. ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน

๓.๑ ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นและหาได้สะดวก เช่น สื่อทางโทรทัศน์ สื่อที่มีอยู่ตามวัด ตามหมู่บ้าน หรือหาบุคคลตัวอย่างในท้องถิ่น ฯลฯ จัดทำโครงการของบสนับสนุนงบประมาณจากโรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น การระดมทุนทรัพย์จากบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม หรือจัดทำผ้าป่าเพื่อหางบประมาณมาจัดซื้อสื่อที่ยังขาด

๓.๒ สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ แบ่งกลุ่มการสอน เน้นการปฏิบัติการสอนที่ชัดเจน โรงเรียนและพระสอนศีลธรรมระดมทุนจัดหาสื่อการสอนในส่วนที่ขาดหรือให้หน่วยงานที่รับผิดชอบควรติดตามและจัดสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่พระสอนศีลธรรม

๓.๓ สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการของพระสอนศีลธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ประสานสถานศึกษาขอตั้งงบประมาณเพื่อ

ดำเนินการในส่วนที่จำเป็นและเกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน / โครงการเสนอขอตั้งงบประมาณเพื่อ
การนี้โดยเฉพาะ หรือการจัดทำผ้าป่า เป็นต้น

๓.๔ พระสอนศีลธรรมไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียน
การสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การจัดประชุมอบรมความรู้ด้านกระบวนการ
ผลิตสื่อการเรียนการสอนให้แก่พระสอนศีลธรรม โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องติดตามให้การ
สนับสนุนกระบวนการขั้นตอนในการผลิตสื่อ โดยการให้แก่นำหรือศึกษานิเทศก์ได้คอย
ช่วยเหลือพระสอนศีลธรรมอย่างต่อเนื่อง

๔. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

๔.๑ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากแฟ้ม
สะสมงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มสะสมงานเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรม พร้อม
ทั้งเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระ
สอนศีลธรรมในด้านการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มงานสะสม

๔.๒ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผลการ
เรียนรู้ตามสภาพจริง

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระสอนศีลธรรม
จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระ
สอนศีลธรรมโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายและจัดอบรมเชิง
ปฏิบัติการ เพื่อให้พระสอนศีลธรรมได้ลงมือปฏิบัติจริง

๔.๓ พระสอนศีลธรรมไม่นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้ครูพี่เลี้ยงของแต่ละโรงเรียนประสานงานกับ
พระสอนศีลธรรมในการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๔.๔ โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้พระสอนศีลธรรมนำผลการวัดผลและประเมินผล
มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา
และครูที่พระสอนศีลธรรมเข้าไปปฏิบัติงานได้เปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรมได้นำผลการวัดผล
และประเมินผลมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นและต่อเนื่อง

อีกทั้งพระสอนศีลธรรมต้องประสานกับครูพี่เลี้ยงในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็งในการเรียนการสอนของแต่ละแห่ง เพื่อนำผลเหล่านั้นมาปรับปรุงให้เกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง

๔.๕ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรม พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาให้คำแนะนำในด้านทักษะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พระสอนศีลธรรมในด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๖ พระสอนศีลธรรมไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาให้คำแนะนำในด้านทักษะให้พระสอนศีลธรรมในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มให้แก่พระสอนศีลธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

๕.๒.๑ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

๑. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น อันเนื่องมาจากปัจจุบันข้อมูลข่าวสารในเกือบทุกด้านมีความพร้อมและสามารถติดต่อประสานงานกันได้ตลอดเวลา เพราะแต่ละอำเภอได้มีแกนนำพระสอนศีลธรรมประจำอำเภอที่คอยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้มีความพร้อมมากที่สุดในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่พระสอนศีลธรรมแต่ละรูปได้ทำหน้าที่อยู่ จึงทำให้ลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นโดย

รวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไพโรจน์ กนโก^๑ ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้าน และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระกิตติราชแก้ว^๒ ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสำรวย อตฺติวิชา^๓ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมคิด ตะวังทัน^๔ ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสำรวย อตฺติวิชา^๕ ที่ได้ทำ

^๑ พระมหาไพโรจน์ กนโก, “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๖.

^๒ พระกิตติ ราชแก้ว, “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๓.

^๓ พระมหาสำรวย อตฺติวิชา, “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๓.

^๔ พระมหาสมคิด ตะวังทัน, “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๒.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๒ – ๗๓.

วิจัยเรื่องได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมและจำแนกรายด้านมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของชนกร เจริญเตี้ย^๖ ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนในภาพรวม ครูมีการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต วงศ์สายตา^๗ ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนมากมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ขอได้รับมอบหมายในรายวิชาที่ตนไม่ถนัด อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหานอม เตชวโร (ชาติผักแวน)^๘ ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรมจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรมจังหวัดนครราชสีมา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานน้อยในข้อนี้ นั่นอันเนื่องมาจากพระสอนศีลธรรมมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานดีอยู่แล้วและโรงเรียนส่วนใหญ่ก็มักจะให้ทำหน้าที่สอนในเรื่องวิชาพระพุทธศาสนาหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น สาระสังคัม ศาสนา และ

^๖ ชนกร เจริญเตี้ย, “การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูในจังหวัดชลบุรี”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗.

^๗ วิจิต วงศ์สายตา, “การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาคการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๔.

^๘ พระมหานอม เตชวโร (ชาติผักแวน), “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๘.

วัฒนธรรมเป็นส่วนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาในระดับน้อย อาจจะมีบางโรงเรียนที่ให้พระสอน ศีลธรรมทำหน้าที่สอนวิชาอื่น ๆ แต่เนื่องจากท่านมีความถนัดในวิชาความรู้นั้น ๆ อยู่แล้ว จึงทำให้ภาพรวมในการปฏิบัติงานในข้อนี้มีระดับปัญหาน้อย อย่างไรก็ตาม แม้ในด้านรายวิชาจะมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานน้อย แต่ปัญหาด้านอื่น ๆ โดยรวมก็ยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงต้องตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวด้วย เพื่อหาสาเหตุของปัญหา จะได้วางแผนหรือวางเป้าหมาย ในการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง เพื่อให้ปัญหานั้นได้ลดน้อยลงให้มากที่สุด

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด ศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษา และพระ สอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป โดยรวม รายด้านส่วนใหญ่ และรายข้อส่วนใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า พระสอน ศีลธรรมที่มีพรรษาที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ฐัญญูมาศ เนตรชัย^๙ ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการ จัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชา พระอภิธรรมของสำนักเรียนพระอภิธรรม เขตภาคกลาง ซึ่ง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน การสอนโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และนอกจากนี้ยังม ีความสอดคล้องกับงานวิจัยของครวญศิริ ประยงค์^{๑๐} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหา การสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชา พระพุทธศาสนาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนามี ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรมที่

^๙ ฐัญญูมาศ เนตรชัย, “ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา พระอภิธรรมของสำนักเรียนพระอภิธรรม เขตภาคกลาง”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ๒๕๔๕), ๒๕๔๕.

^{๑๐} ครวญศิริ ประยงค์, “วิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่

ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในเขตกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต*, (สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๙.

มีพรรษามากกว่า ๕ ขึ้นไปย่อมมีประสบการณ์ในการดำรงอยู่ในสมณเพศมากกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ เนื่องจากผ่านกระบวนการอบรม การศึกษาจากสถานที่ต่าง ๆ และความคุ้นเคยกับความรู้ในด้านพระพุทธศาสนาที่ได้ฝึกฝนหรือผ่านภาคปฏิบัติมาอย่างซ้ำซ้อน จึงมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานเฉลี่ยน้อยกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ ดังนั้นจึงพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามพรรษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต วงศ์สายตา^{๑๑} ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามสถานภาพของครู คือจำนวนปีที่บวช พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการวัดผลและประเมินในรายวิชาที่ตนได้ทำหน้าที่สอน เนื่องจากการสอนในรายวิชาต่าง ๆ นั้นจะมีครูที่ทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในส่วนของวิชานั้น ๆ อยู่แล้ว จึงทำให้การวัดผลและประเมินผลนั้น ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

๕.๒.๓ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีและพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมรายด้านทุกด้าน และรายข้อส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญา มาศ เนตรชัย^{๑๒} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชา

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, บทคัดย่อ.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๒.

พระอภิธรรมของสำนักเรียนพระอภิธรรม เขตภาคกลาง ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต วงศ์สายตา^{๑๓} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามสถานภาพของครูคือ ระดับความรู้ทางบาลี พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมนั้นมักได้รับมอบหมายในรายวิชาที่พระสอนศีลธรรมมีความถนัดและคุ้นเคยหรือชำนาญอยู่แล้ว เช่น วิชาพระพุทธศาสนา อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่ก็เป็นชาวพุทธโดยพื้นฐาน จึงทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานนั้นไม่แตกต่างกัน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางโลก ในข้อไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรพระพุทธศาสนา ข้อพื้นฐานความรู้ของนักเรียนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่าพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกที่ต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร เจริญเตี้ย^{๑๔} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนจากการศึกษาที่มีความต่อเนื่องทั้งในทางโลกและทางธรรมจึงสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่า พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเป็นลักษณะบูรณาการจึงทำให้เกิดปัญหาที่แตกต่างกัน ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, บทคัดย่อ.

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๕.

๕.๒.๔ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด โดยรวม รายด้าน และรายข้อทุกข้อ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า พระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต วงศ์สายตา^{๑๕} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามสถานภาพของครู (อายุ, จำนวนปีที่บวช, ระดับความรู้ทางบาลี, ระดับชั้นที่กำลังศึกษา, ประสบการณ์การสอน, ประสบการณ์การอบรม, ระดับชั้นที่สอน) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕ และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไพโรจน์ กนโก^{๑๖} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นบรรพชิตและฆราวาส มีปัญหาการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีรภักดิ์ คะรัมย์^{๑๗} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการเรียน การสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ ที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนนั้นมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในหลักการสอนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากการข้อมูลข่าวสารนั้นสามารถค้นได้ง่ายขึ้น เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด เป็นต้น จึงทำให้ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ไม่เป็นปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม นอกจากนั้นการ

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, บทคัดย่อ.

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๕ - ๑๔๙.

^{๑๗} พระธีรภักดิ์ คะรัมย์, "ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๔.

เอื้อเพื่อข้อมูลในการสอนระหว่างพระสงฆ์ที่เป็นพระสังฆาธิการกับพระสงฆ์ที่เป็นพระลูกวัดทำได้ง่ายขึ้นในยุคปัจจุบัน จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ปัญหานั้นไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๕ การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

๑. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป โดยรวมรายด้านทุกด้าน และรายข้อส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต วงศ์สายตา^{๑๔} ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จำแนกตามสถานภาพของครู คือประสบการณ์การสอน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีรวัฒน์ ธรรมย์^{๑๕} ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๑๑ ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการข้อมูลข่าวสารมีการเผยแพร่ทั้งในหนังสือหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลและประเมินผลสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย นอกจากนั้นในอินเทอร์เน็ตซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญและมีความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผลงานและประสบการณ์ในการสอนแต่ละที่รวมทั้งมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่พระสอนศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ประสบการณ์ในการสอนไม่แตกต่างกันในการปฏิบัติหน้าที่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๒. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระหว่างพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปีและพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป ข้อขาด

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, บทคัดย่อ.

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๘ - ๑๑๑.

การศึกษาคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ข้อขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ข้อขาดห้องจริยธรรมสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียน การสอน ข้อไม่ได้รับการนิเทศความรู้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ และข้อขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า พระสอน ศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร เจริญเตี้ย^{๒๐} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนในกลุ่ม สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๑๐ ปี และตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป มีการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับ งานวิจัยของครวณศิริ ประยงค์^{๒๑} ที่ได้ทำวิจัยเรื่องได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชา พระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนามีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า ๕ ปีขึ้นไป เคยเจอกับปัญหาเหล่านั้นมาแล้ว และนำ ปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุว่าทำไมจึงเกิดปัญหาเหล่านั้น และจะหาวิธีทางในการ แก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร ซึ่งแตกต่างจากพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า ๕ ปี อาจจะยังมองปัญหาเหล่านั้นไม่ออกว่าจะดำเนินการแก้ไขได้อย่างไร เนื่องจากยังขาด ประสบการณ์ในภาคปฏิบัติจึงทำให้ปัญหาแตกต่างกัน ในข้อที่แตกต่างกันนั้น พระสอน ศีลธรรมที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า ๕ ปี มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าพระสอน ศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๗.

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๗.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรมีหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย พร้อมทั้งการจัดอบรมให้แก่พระสอนศีลธรรมก่อนจะออกปฏิบัติงานในแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติการสอนในโรงเรียนนั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ให้การนิเทศติดตาม ประสานงาน และคอยช่วยเหลือสนับสนุนในการสอนศีลธรรมในโรงเรียนของแต่ละรูป โดยเฉพาะการจัดผู้ดูแลรับผิดชอบในแต่ละส่วนที่ใกล้ชิดมากที่สุด เพื่อให้พระสอนศีลธรรมสามารถปรึกษาหารือได้ในเวลาที่มีปัญหาในการสอน

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีงบประมาณสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอน มีการสนับสนุนให้พระสอนศีลธรรมผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง พร้อมทั้งจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนให้แก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นประจำ

๔. ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและสถานศึกษาที่พระสอนศีลธรรมเข้าไปปฏิบัติงานในเรื่องของการวัดผลประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยการสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์

๒. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

๓. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

(๑) หนังสือ :

กรมวิชาการ, คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑. (ฉบับปรับปรุง).

กรุงเทพฯ ฯ : กรมการศาสนา, ๒๕๓๓.

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาครุศาสตร์
เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ, ๒๕๓๖.

กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

กิตติ ชีรศานต์. เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ม.ต้น -
ม.ปลาย. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙.

กิติมา ปรีดีดีลภ. การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๒.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, ๒๕๓๙.

ฉลวย พร้อมมูล. เทคโนโลยีการสอน : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ ฯ :
โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๒.

ชลिया ลิมปิยากร. เทคโนโลยีการศึกษา. ธนบุรี : พิมพ์ลักษณะ, ๒๕๓๖.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. หลักการและการจัดการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๓๒.

ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ :
พัฒนาการศึกษา, ๒๕๔๒.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.

ประเสริฐ ธรรมโวหาร. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ :
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๒.

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ ฯ, ๒๕๓๕.

_____ . การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดีจำกัด, ๒๕๔๒.

พระราชวรมณี (ป.อ. ปยุตโต). การศึกษาของคณะสงฆ์ : ปัญหาที่ร่อทางออก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชา วิทยาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๔๐.

แรมสมร อยู่สถาพร. การสร้างและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

วรนุช อุษณกร. ในหลวงกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐.

วารี ธีระจิตร. การจัดและปรับปรุงสภาพห้องเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. แผนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บริษัท แอลทีเพรสจำกัด, ๒๕๔๒.

วไลพร คุโณทัย. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๓๐.

วิไล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.

สนิท เจริญธรรม. การวัดผล ประเมินผล. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช, ๒๕๔๐.

เสถียร สุกโสภา. ประวัติศาสตร์ไทยมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๑๐.

สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๕.

_____ . หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. นครราชสีมา : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๒.

สนอง อินละคร. เทคนิควิธีการและวัตรกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เห็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์, ๒๕๔๔.

สุนีย์ ภูพันธ์. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๖.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๐.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ. **คู่มือโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนพระสอน
ศีลธรรมในโรงเรียน**, ศรีสะเกษ : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ, ๒๕๕๐.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕**. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม,
๒๕๔๕.

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. **คู่มือการดำเนินงาน
โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปีงบประมาณ ๒๕๕๐**. กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๐.

_____ **คู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน**. (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๔๙.

สมคิด สร้อยน้ำ. **หลักการสอน**. อุดรธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๔๒.
สมบูรณ์ ต้นยะ. **วิทยาการวิจัย**. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา, ๒๕๕๐.

สมพงษ์ สิงหะพล. **ศัพท์หลักสูตร เล่ม ๑**. นครราชสีมา : สมบูรณ์การพิมพ์, ๒๕๔๒.
สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. **การประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,
๒๕๓๑.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.

อมรา เล็กเรียงสินธุ์. **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ ฯ :
ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐.

อำนาจ เดชชัยศรี. **สื่อการศึกษาพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ ฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, ๒๕๔๒.

อำภา บุญช่วย. **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ ฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, ๒๕๓๗.

(๒) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การค้นคว้าแบบอิสระ และรายงานการวิจัย :

ครวณศิริ ประยงค์. “วิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในเขตกรุงเทพมหานคร”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๙.

ชนากกร เจริญเตี้ย. “การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔
ของครูในจังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

ธัญญมาศ เนตรชัย. “ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา พระอภิธรรมของสำนักเรียนพระอภิธรรม เขตภาคกลาง”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษา ต่อเนื่อง ภาคการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.

พระกฤษฏา ทองจูด. “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนในจังหวัด นครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.

พระกิตติ ราชแก้ว. “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓.

พระครูปริยัติธรรมวฑู (วิรัช ต้นชวน). “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอน พระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. ภาควิชาการศึกษา สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.

พระครูวัชเมธคุณ สุขเมธโส (กร้าวกฤษ). “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติ ศาสนกิจในสถานศึกษาของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๗.

พระครูสังฆรักษ์สมจิต เดชคุณรัมย์. “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียน การสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๘.

พระธีรชาติ ธีรวโส, “การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศึกษา ๒๕๔๔ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (วิชาพระพุทธศาสนา) ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๘.

พระธีรวิวัฒน์ คะรัมย์. “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑๑”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชา การศึกษานจากระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔.

- พระพรชาพงศ์ แก้วสวัสดิ์. “สมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนาในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.
- พระมหานอม เตชวโร (ชาติฝึกแวน). “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอน
พระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัด
นครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๘.
- พระมหาปัญญา จอมนาสวน. “ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง
และบทบาทที่คาดหวังของครูพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนในโครงการจริยศึกษา ศูนย์เผยแผ่ธรรม จังหวัดเชียงใหม่”.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๔๙.
- พระมหาไพโรจน์ กนโก. “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต**. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา, ๒๕๔๖.
- พระมหาสมคิด ตะวังทัน. “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**.
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.
- พระมหาสำราญ อัดวิชา. “การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”. **วิทยานิพนธ์การศึกษ
มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓.
- พระสมุห์สุทธิยะ สุทธิโย (หุยมไธสง). “สภาพและปัญหาการใช้สื่อในการจัดการเรียนการ
สอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**.
สาขาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.
- วรรณนิภา วิชา. “การศึกษาปัญหาการสอนบูรณาการ ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเมืองสหัสขันธ์ จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์การศึกษ
มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัยบูรพา,
๒๕๔๕.

วรวิทย์ พรหมคช. “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๒”.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓.

วิจิต วงศ์สายตา. “การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร
จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาคการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการวิจัยองค์ประกอบบางประการที่มี
อิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๑.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

<http://www.krupra.net>

(๔) สัมภาษณ์

นางสาวประพิณ จินตวรณ. ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔.
๒๘ มีนาคม ๒๕๕๓.

นายจรัญ หวานคำ. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๒.
๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓.

นายมงคล ทองเสียน. ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑.
๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓.

นายสมบัติ อินทร์วัน. ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓.
๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓.

พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล. รักษาการผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี. ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๓.

พระเทิดศักดิ์ อรุโณ. ประธานแกนนำพระสอนศีลธรรมจังหวัดศรีสะเกษ. ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓.

พระศรีธรรมนาถมูณี. รองเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ. ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. พระศรีธรรมนาถมุนี ป.ธ.๙
ผู้อำนวยการห้องเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
๒. พระครูสุตธรรมวิวัฒน์
รองเจ้าคณะอำเภอขุนขันธ์
๓. พระมหาไพโรจน์ กนโก
เจ้าหน้าที่บริการฝึกอบรม มหาจุฬาอาศรม
๔. นางจิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๕. นางสาวฐานิดา มั่นคง
เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการและหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ห้องเรียนจังหวัดศรีสะเกษ วัดสระกำแพงใหญ่

รายนามผู้ให้คำสัมภาษณ์

๑. พระศรีธรรมนาถมุนี ป.ธ.๙
รองเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ
๒. พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล
รักษาการผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๓. พระเทอดศักดิ์ อรุโณ
ประธานแกนนำพระสอนศีลธรรมประจำจังหวัดศรีสะเกษ
๔. นายมงคล ทองเสียน
ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑
๕. นายจรัญ หวานคำ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๒
๖. นายสมบัติ อินทร์วัน
ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓
๗. นางสาวประพิณ จินตวรรณ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระมานิตย์ โชติธมฺโม (อรรคชาติ)
- เกิด : ๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๙
- สถานที่เกิด : ๒๕/๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลตูม อำเภอปรารังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ
- การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๕๐ สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๐ สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
(ป.วค.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๒ สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อุปสมบท : ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔
- สังกัด : วัดนาครินทร์ ตำบลตูม อำเภอปรารังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ
- หน้าที่ : เป็นเลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอปรารังค์กู
เป็นพระสอนศีลธรรมประจำโรงเรียนบ้านขี้นาค
เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ประจำจังหวัดศรีสะเกษ
- เข้าศึกษา : ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐
- สำเร็จการศึกษา : ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดนาครินทร์ ตำบลตูม อำเภอปรารังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ
โทร ๐๘-๙๖๒๙-๙๖๕๒, E-mail : manit.02@hotmail.com